

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Starpniecība>Mediācija ES dalībvalstīs

Mediācija ES dalībvalstīs

Starpniecība dalībvalstīs ir dažādās attīstības stadijās. Dažās dalībvalstīs attiecībā uz starpniecību pastāv visaptveroši tiesību akti vai procesuālie noteikumi. Citās dalībvalstīs likumdevējas iestādes izrādījušas mazu interesi par starpniecības reglamentēšanu. Tomēr ir dalībvalstis ar stabilām starpniecības tradīcijām, kur galvenokārt palaujas uz pašregulāciju.

Tiesās nonāk arvien vairāk strīdu. Tā rezultātā ne vien paildzinās laiks, kas nepieciešams strīda atrisināšanai, bet arī paaugstinās tiesāšanās izmaksas, kas sasniedz tādu līmeni, ka kļūst nesamērīgi lielas, salīdzinot ar pašu strīdu.

Starpniecība vairumā gadījumu ir ātrāka un tādēļ parasti arī lētāka nekā parasts tiesas process. Tas īpaši attiecas uz valstīm, kur tiesu sistēmā uzkrājas daudz neizskatītu lietu un tiesas process vidēji ilgst vairākus gadus.

Tāpēc, neraugoties uz starpniecības jomu un metožu dažādību Eiropas Savienībā, pastāvīgi pieaug interese par šo strīdu risināšanas līdzekli kā alternatīvu tiesas nolēmumiem.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Lapa atjaunināta: 06/10/2020

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Sakarā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības Komisija pašlaik atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Starpniecība dalībvalstīs - Beļģija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tā ir alternatīva strīdu risināšanas (ASR) procedūra, kuras laikā starpnieks palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Beļģijas valdība un praktizējošie juristi apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Ar **Federālo starpniecības komisiju**.

Lai gan Federālā starpniecības komisija pati neveic starpniecību, tā regulē šo profesiju un uztur akreditētu starpnieku atjauninātu sarakstu.

Komisijas sekretariāts sniedz informāciju [holandiešu valodā](#) un [franču valodā](#). Ar to var sazināties [pa e-pastu](#) un, rakstot uz šādu adresi:

Federālais publiskās pārvaldes dienests tieslietās

Federālā starpniecības komisija

Rue de la Loi,34

1000 Bruxelles

Tālr.: (+32) 2 224 99 01

Fakss: (+32) 2 224 99 07

Federālā starpniecības komisija garantē (ar starpnieku akreditācijas palīdzību) starpniecības kvalitāti un attīstību.

Starpnieku saraksts ir pieejams [holandiešu valodā](#) un [franču valodā](#).

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Starpniecība ir **pieļaujama**

civiltiesībās (tostarp ģimenes strīdos);

komercietībās;

darba tiesībās.

Pastāv arī starpniecība krimināllietās un saistībā ar taisnīguma atjaunošanu, taču šīs jomas nav Federālās starpniecības komisijas piekritībā.

Visbiežāk sastopamā starpniecības joma ir civiltiesības, konkrētāk, ģimenes lietas.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Starpniecības izmantošana ir **pušu brīva izvēle**, un neveiksmes gadījumā sods netiek piemērots.

Saskaņā ar ģimenes tiesību pašreizējiem noteikumiem tiesnesim ir jāinformē puses par to, ka pastāv starpniecība, un par tās iespējām.

Pastāv starpnieku "**Rīcības kodekss**", kas pieejams [holandiešu valodā](#) un [franču valodā](#).

Informācija un mācības

Interneta vietnē ir pieejams **plašs informācijas klāsts** [holandiešu valodā](#) un [franču valodā](#), kur izklāstīti starpniecības dažādie aspekti (starpniecības norise, izmaksas, adreses u. c.).

Profesionāļu stūrītis

Šajā interneta vietnes daļā ir izklāstīti starpnieku **akreditācijas kritēriji un prasības mācību jomā**.

Federālā starpniecības komisija ir noteikusi regulējumu šīm mācībām, bet pašas mācības piedāvā privātais sektors.

Pamatprogrammu veido 60 stundas, kas iedalās vismaz 25 teorētisko mācību stundās un vismaz 35 praktisko mācību stundās.

Pamatprogramma aptver starpniecības vispārējos principus (ētika/filozofija), mācību par dažādām **alternatīvu konflikta atrisināšanas metodēm**, piemērojamiem likumiem, socioloģiskajiem un psiholoģiskajiem aspektiem un starpniecības procesu.

Praktiskie uzdevumi attiecas uz programmā aplūkotajiem priekšmetiem un ar lomu spēles palīdzību attīsta sarunu risināšanas un komunikācijas prasmes.

Papildus šai pamatprogrammai tiek apgūtas arī katram starpniecības veidam specifiskas programmas (vismaz 30 stundas, kas brīvi sadalītas starp teorētiskajām un praktiskajām mācībām).

Pastāv specifiskas programmas ģimenes lietu, civillietu un komercietu, ka arī sociālajā starpniecībā.

Akreditācijas kritēriji

Starpnieku akreditācijas kritēriji.

Norādījumi par starpnieka akreditācijas pieteikuma iesniegšanu, pamatojoties uz 2005. gada 21. februāra likumu.

Pārbaudes punktu saraksts, kas jāpiemēro starpnieka atzīšanai (Word).

Mācību kritēriji/mācību turpināšana

Pamata mācības

2007. gada 1. februāra lēmums, ar kuru nosaka akreditācijas prasības un procedūras mācību centriem un akreditētu starpnieku apmācībai (PDF).

Federālās starpniecības komisijas akreditētas starpnieku apmācības organizācijas.

Mācību turpināšana

2008. gada 18. decembra lēmums, kurā noteiktas akreditētu starpnieku saistības attiecībā uz mācību turpināšanu un akreditācijas kritēriji programmām šajā jomā.

Rīcības kodekss

Akreditētu starpnieku rīcības kodekss (Word).

Sūdzību izskatīšana

Lēmums par akreditācijas atsaukšanu, sankciju noteikšanu saistībā ar Rīcības kodeksu un šo sankciju piemērošanas procedūru.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Starpniecība nav bezmaksas. Privātais starpnieks un puse **vienojas par** starpnieka **honorāriem**. Likums tos neregulē. Parasti katra puse sedz pusi honorāra. Puse var saņemt **atbalstu** starpnieka honorāra samaksai, ja attiecīgās puses ienākumi ir pieticīgi un ar nosacījumu, ka starpnieks ir akreditēts.

Vai ir iespējama starpniecības rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

Saskaņā ar [ES Direktīvu 2008/52/EK](#) ir jābūt iespējai pieprasīt starpniecības rezultātā panāktas rakstiskas vienošanās izpildi. Dalībvalstis norāda, kuru tiesu vai citu iestāžu piekritībā ir pieņemti šādi pieprasījumi. Beļģija vēl nav sniegusi šo informāciju.

Tomēr saskaņā ar Tiesu kodeksa 1733. un 1736. pantu starpniecības vienošanos ir iespējams apstiprināt pie tiesneša, kas šo vienošanos padara autentisku un izpildāmu. Šādā gadījumā vienošanās formas ziņā kļūst par spriedumu.

Pastāv alternatīva apstiprinājumam. Starpniecības vienošanos ir iespējams padarīt par notariālu dokumentu, apstiprinot to pie notāra. Šādā veidā vienošanās kļūst autentiska un izpildāma, nevērsoties pie tiesneša. Šī iespēja ir izmantojama tikai, ja visas puses tam piekrīt.

Saites

[Federālais pubiskās pārvaldes dienests tieslietās](#)

[Federālā starpniecības komisija](#)

Lapa atjaunināta: 06/08/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [bg](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Bulgārijā

Tā vietā, lai dotos uz tiesu, strīdu var mēģināt atrisināt arī ar starpniecības palīdzību. Tas ir alternatīvs strīdu risināšanas (ASR) līdzeklis, kurā starpnieks strīdā iesaistītajām pusēm palīdz panākt vienošanos. Bulgārijas valdība un tieslietu speciālisti pienācīgi apzinās starpniecības sniegtās priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Bulgārijas Tieslietu ministrija ir izveidojusi starpnieku reģistru, kas ir daļa no to bezpeļņas organizāciju centrālā reģistra, kuras sniedz sabiedriski lietderīgus pakalpojumus.

[Tieslietu ministrija](#) nodrošina piekļuvi:

[starpnieku sarakstam](#),

privātām organizācijām, kas nodarbojas ar starpnieku apmācību.

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Starpniecība ir pieļaujama daudzās tiesību nozarēs. Tomēr šīs nozares netiek nedz regulētas, nedz ierobežotas ar tiesību aktiem. Līdz šim lielākā daļa reģistrēto starpnieku ir specializējušies starpniecībā komerciālās un uzņēmējdarbības lietās.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Starpniecības izmantošana ir pilnībā brīvprātīga. Lai gan starpniecība ir alternatīvs strīdu risināšanas līdzeklis, kas tos ļauj atrisināt, neejot uz tiesu, tā nav priekšnosacījums, kas jāizpilda tiesvedības ierosināšanai.

Nav īpaša starpnieku ētikas kodeksa. Tomēr noteikumi par ētikas standartiem ir iekļauti Likumā par starpniecību un 2007. gada 15. marta Noteikumos Nr. 2, kur izklāstīti nosacījumi un kārtība to organizāciju apstiprināšanai, kas nodrošina starpniecību.

Informācija un mācības

Organizācijas, kas piedāvā starpnieku apmācību, ir no privātā sektora.

Starp mācību semināru tematiem ir juridiskās procedūras un ētikas normas, kas jāievēro starpnieku darbībā, kā arī procedūra, kas izklāstīta **Likumā par starpniecību un 2007. gada 15. marta Noteikumos Nr. 2**.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Starpniecība nav bezmaksas pakalpojums – par **samaksu** jāvienojas starpniekam un iesaistītajām pusēm.

Vai ir iespējams panākt starpniecības rezultātā panāktas vienošanās izpildi?

Saskaņā ar [Direktīvu 2008/52/EK](#) (lai sekmētu un atvieglotu starpniecību kā alternatīvu formu pārrobežu strīdu risināšanai Eiropas Savienībā) jābūt iespējai lūgt, lai starpniecībā panāktā rakstiska izlīguma saturs atzīst par izpildāmu.

Dalībvalstis to dara zināmu tiesām un citām iestādēm, kuru kompetencē ir pieņemt šādus lūgumus.

Saites

[Starpnieku reģistrs](#)

[Starpnieku reģistrs \(meklēšana\)](#)

Lapa atjaunināta: 09/03/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Starpniecība dalībvalstīs - Čehija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot mediāciju?

Tā ir alternatīva strīdu izšķiršanas (ASI) procedūra, kuras laikā mediators palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Mediācijas priekšrocības ir ietaupītais laiks (salīdzinot ar ilgstošu tiesu procesu) un bieži vien arī finansiāli ietaupījumi (salīdzinot ar lietas izskatīšanu tiesā).

Ar ko kontaktēties?

Čehijas Republikas [☒](#) **Probācijas un mediācijas dienests** ir centralizēta iestāde, kas atbild mediāciju kā līdzekli, lai kriminālprocesā novērstu noziedzīga nodarījuma sekas, iesaistot cietušo un vainīgo personu. Šis dienests ir **Tieslietu ministrijas** padotībā.

Attiecībā uz mediāciju civillietās varat kontaktēties ar mediatoriem, kuri piedāvā šādus pakalpojumus. Čehijas Republikā strādājošu mediatoru kontaktinformācija ir atrodama dažādās tīmekļa vietnēs, meklētājā ievadot vārdu "mediācija".

Mediatoru saraksts ir atrodams, piemēram, Čehijas Republikas Mediatoru asociācijas tīmekļa vietnē, Čehijas Republikas Advokātu kolēģijas tīmekļa vietnē, Čehijas Republikas Šķīrējtiesu un mediācijas procedūru apvienības tīmekļa vietnē. Čehijas Republikas Probācijas un mediācijas dienesta kontaktinformācija ir atrodama minētā dienesta tīmekļa vietnē, šis dienests darbojas pie attiecīgās apgabaltiesas (*okresní soud*). Drīzumā tiks publicēts Tieslietu ministrijas uzturēts mediatoru saraksts, kuri reģistrēti, pamatojoties uz Likumu Nr. 202/2012 "Par mediāciju".

Mediācijas jomā darbojas virkne citu nevalstisko organizāciju (NVO) un struktūru.

Kurās jomās mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācija ir pieļaujama visās tiesību jomās, izņemot tās jomas, kur tā ir aizliegta ar tiesību aktiem. Pieļaujamās jomas ietver **ģimenes tiesības, komercietības** un **krimināltiesības**. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksu tiesas sēdes priekšsēdētājs, ja tas ir noderīgi un atbilstoši, var likt procesa pusēm piedalīties trīs stundu ilgā sanāksmē ar mediatoru. Šādos gadījumos procesu var apturēt uz laiku līdz pat trim mēnešiem.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Jā, uz mediāciju pašlaik attiecas Likums Nr. 202/2012 "Par mediāciju"; kriminālprocesa jomā uz mediāciju attiecas Likums Nr. 257/2000 "Par Čehijas Republikas probācijas un mediācijas dienestu".

Informācija un apmācība

Reģistrētam mediatoram, kas darbojas saskaņā ar Likumu Nr. 202/2012, ir sekmīgi jānokārto profesionāls eksāmens, ko pieņem Tieslietu ministrijas norīkota komisija. Mediatoram, kas darbojas Probācijas un mediācijas dienestā, saskaņā ar Likumu Nr. 257/2000 ir sekmīgi jānokārto kvalifikācijas eksāmens. To mediatoru apmācību, kuri darbojas krimināltiesu sistēmā, nodrošina Probācijas un mediācijas dienests; apmācību citās jomās, kas nav saistītas ar krimināltiesībām, nodrošina virkne struktūru un izglītības iestāžu.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Probācijas un mediācijas dienesta sniegtie mediācijas pakalpojumi ir bez maksas, vai izmaksas sedz valsts.

Ja tiesa aptur procesu civillietā un uzliek pusēm pienākumu piedalīties sākotnējā sanāksmē ar mediatoru, pirmās trīs mediācijas sanāksmes stundas apmaksā atbilstoši likmei, kas noteikta īstenošanas noteikumos (CZK 400 par katru uzsāktu stundu), un šīs izmaksas abas puses sedz vienlīdzīgā apmērā (ja puses ir atbrīvotas no tiesas izdevumu segšanas, tās sedz valsts). Ja mediācija ilgst vairāk par trim stundām, turpmākās izmaksas sedz abas puses vienlīdzīgās daļās, līdz sasniegta summa, par kuru mediators ir vienojies ar mediācijas (t.i., procesa) dalībniekiem.

Vai ir iespējama mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

Direktīva 2008/52/EK ļauj strīdā iesaistītajiem lūgt, lai mediācijas rezultātā panāktu rakstisku izlīgumu padara par izpildāmu. Izlīgumu starp mediācijas pusēm civillietā var iesniegt tiesai apstiprināšanai saistībā ar turpmākajām procedūrām. Mediācijas rezultātus, kuru kriminālprocesa gaitā veicis Probācijas un mediācijas dienests, var ņemt vērā prokurors un tiesa, pieņemot lēmumus un nolēmumus noteiktā lietā.

Lapa atjaunināta: 15/06/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Starpniecība dalībvalstīs - Dānija

Dānijā ir iespējams izmantot privāta starpnieka pakalpojumus. Likums nereglamentē privātā kārtā nodrošinātu starpniecību, un izmaksas pusēm ir jāsedz pašām. Turklāt pastāv arī iespēja saskaņā ar likumu izmantot starpniecību civillietās rajona tiesā, Augstajā tiesā un Jūras un komercietu tiesā, kā arī kā strīdu izšķiršanas iespēju krimināllietās (sk. zemāk).

Starpniecība civillietās

Tiesvedības akta 27. nodaļā ir izklāstīti noteikumi par tiesu starpniecību civillietās, kuras izskata rajona tiesa, Augstā tiesa vai Jūras un komercietu tiesa.

Pēc pušu lūguma tiesa var iecelt tiesas starpnieku, kurš palīdz pusēm panākt vienošanos strīdā, kas pastāv starp pusēm (tiesas starpniecība).

Procesa mērķis ir dod pusēm iespēju, ja tās to vēlas, tiesā iesniegto prasību strīdus censties atrisināt citā veidā, neizmantojot tradicionālo samierināšanās procesu tiesā, kas pamatots ar spēkā esoša likuma noteikumiem vai tiesas spriedumu. Ar tiesas starpniecību iespējams panākt vienošanos strīdā; šo veidu uzskata par izdevīgāku abām pusēm, jo, panākot vienošanos starpniecības rezultātā, pusēm var būt lielāka iespēja ietekmēt notikumu gaitu un ievērot savas galvenās intereses, vajadzības un nākotnes plānus.

Starpnieks var būt attiecīgās tiesas tiesnesis vai tiesas ierēdnis, kura pienākumos ietilpst starpnieka pakalpojumi, vai arī jurists, kuru Tiesu administrācija apstiprinājusi par starpnieku attiecīgajā Augstās tiesas rajonā.

Starpnieks, apspriežoties ar pusēm, nosaka starpniecības gaitu. Ar pušu piekrišanu starpnieks var individuāli tikties ar katru no pusēm.

Katra puse sedz savas tiesas starpniecības izmaksas, ja vien puses nav vienojušās citādi.

Ja starpniecības rezultātā ir panākta vienošanās, par to var sastādīt oficiālu protokolu, bet lietu var izbeigt.

Saskaņā ar Tiesvedības akta 478. panta 1. un 2. punktu vienošanās izpildi var panākt, pamatojoties uz samierināšanās vienošanos, kas noslēgta tiesās vai citās iestādēs, kurās saskaņā ar likumu ir paredzēta tiesu nolēmumu izpilde.

Saskaņā ar Tiesvedības akta 478. panta 1. un 4. punktu vienošanās izpildi var panākt, pamatojoties uz rakstisku ārpus tiesas samierināšanās vienošanos attiecībā uz nesamaksājamiem parādiem, ja vienošanās protokolā skaidri norādīts, ka šis dokuments kalpo par pamatu vienošanās izpildei.

Tiesvedības aktu var atrast tīmekļa vietnē: [☒](#) **Informācija par tiesību aktiem.**

Starpniecība krimināllietās

Ar 2009. gada 12. jūnija Likumu Nr. 467 par strīdu izšķiršanas padomēm saistībā ar noziegumiem, kas stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī, visā valstī ir ieviesta pastāvoša strīdu izšķiršanas sistēma krimināllietās.

Katra policijas iecirkņa policijas komisārs izveido strīdu izšķiršanas padomi, kurā pēc nozieguma izdarīšanas upuris un pārkāpējs var kopā tikties ar neatkarīgu starpnieku.

Starpniecība strīdu izšķiršanas padomē var notikt tikai tad, ja puses piekrīt piedalīties. Bērni un jaunieši līdz 18 gadu vecumam var piedalīties tikai ar sava juridiskā pārstāvja piekrišanu. Starpniecība strīdu izšķiršanas padomē var notikt tikai tad, ja pārkāpējs ir pilnībā atzinis savu vainu.

Pēc apspriešanās ar pusēm starpnieks nosaka strīdu izšķiršanas padomes rīcību. Strīda izšķiršanas laikā starpnieks palīdz pusēm apspriest izdarīto noziedzīgo nodarījumu, kā arī var palīdzēt noformulēt jebkuru vienošanos, ko tās var vēlēties noslēgt.

Starpniecība strīdu izšķiršanas padomē un tās rezultātā panāktā vienošanās nav alternatīva soda mēram, kas paredzēts par nozieguma izdarīšanu vai jebkurām citām nozieguma izdarīšanas juridiskajām sekām.

Likumu par strīdu izšķiršanas padomēm saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem var atrast tīmekļa vietnē: [Informācija par tiesību aktiem](#).

Ar ko sazināties?

Civillietu jautājumā var sazināties ar tiesu, kura izskata lietu. Attiecīgās tiesas adresi, tālruņa numuru un citu informāciju var atrast [Domstolsstyrelsen](#) ([Tiesu administrācijas](#)) tīmekļa vietnē.

Krimināllietu jautājumā var sazināties ar policijas iecirkni, kurā lietu izmeklē. Attiecīgā policijas iecirkņa adresi, tālruņa numuru un citu informāciju var atrast [Dānijas policijas](#) tīmekļa vietnē.

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek biežāk izmantota?

Lūdzu sk. iepriekš aprakstīto.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Lūdzu sk. iepriekš aprakstīto.

Informācija un mācības

Lūdzu sk. iepriekš aprakstīto.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Lūdzu sk. iepriekš aprakstīto.

Vai ir iespējama starpniecības rezultātā panāktās vienošanās izpilde?

Lūdzu sk. iepriekš aprakstīto.

Lapa atjaunināta: 13/08/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Vācija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc strīda izšķiršanai neizmantojot mediāciju? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (ASI) process, kurā mediators strīdā iesaistītajām pusēm palīdz panākt vienošanos. Vācijā par mediācijas priekšrocībām ir informētas gan valsts institūcijas, gan juridisko profesiju pārstāvji.

Kur es varu vērsties?

Pastāv vairākas organizācijas, kas piedāvā mediācijas pakalpojumus. Turpmāk uzskaitītās organizācijas ir pašas lielākās (nepilnīgs uzskaitījums):

[Federālā Ģimenes mediācijas apvienība](#) (BAFM – Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V., Rosenthaler Straße 32, 10178 Berlin),

[Federālā Mediācijas apvienība](#) (Bundesverband Mediation e.V. – BM, Kirchweg 80, 34119 Kassel),

[Federālā Mediācijas apvienība ekonomiskos un darba jautājumos](#) (Bundesverband Mediation e.V. – BMWA, Prinzregentenstr. 1, 86150 Augsburg),

[Mediācijas centrs](#) (Centrale für Mediation GmbH & Co.KG – CfM, Gustav-Heinemann-Ufer 58, 50968 Köln),

[Vācijas Advokātu biedrība](#) (Arbeitsgemeinschaft Mediation im Deutschen Anwaltverein, Littenstraße 11, 10179 Berlin).

Šīs organizācijas sniedz palīdzību pusēm, kas vēlas iesaistīt mediatoru.

Kādās jomās mediācija ir pieļaujama un/vai īpaši izplatīta?

Vispārīgi sakot, mediācija ir pieļaujama, ja likumā nav noteikts, ka attiecīgais strīds vai jautājums obligāti risināms tiesā. Visbiežāk mediācija tiek izmantota ģimenes un mantojuma lietās, kā arī komercietību jomā.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Vācijā 2012. gada 26. jūlijā stājās spēkā Mediācijas likums (1. pants 2012. gada 21. jūlija Mediācijas un citu ārpusstiesas strīdu izšķiršanas procesu veicināšanas likumā, BGBI. I S. 1577 (Gesetz zur Förderung der Mediation und anderer Verfahren der außergerichtlichen Konfliktbeilegung)). Ar to Vācijā pirmo reizi mediācija tiek regulēta likuma līmenī. Ar šo likumu tiek īstenota Eiropas Mediācijas direktīva (Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīva 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietībās, OV L 136, 24.5.2008., 3. lpp.). Mediācijas likuma regulējums ir plašāks nekā direktīvā paredzētais. Direktīva attiecas tikai uz pārrobežu strīdiem civillietās un komercietībās. Savukārt Mediācijas likums attiecas uz jebkādu mediāciju, kas tiek veikta Vācijā, neatkarīgi no strīda veida un pušu dzīvesvietas.

Vācijas Mediācijas likumā ir noteikti tikai būtiskākie principi. Mediatoriem un pusēm tiek sniegta plaša rīcības brīvība mediācijas īstenošanā. Likumā vispirms tiek definēti jēdzieni "mediācija" un "mediatori", lai nošķirtu mediāciju no citām strīdu izšķiršanas metodēm. Saskaņā ar likumu mediācija ir strukturēts process, kurā puses ar mediatora vai vairāku mediatoru palīdzību brīvprātīgi un patstāvīgi cenšas atrisināt strīdu vienošanās ceļā. Mediatori ir neatkarīgas un objektīvas personas, kuras vada mediāciju starp pusēm, bez pilnvarām pieņemt lēmumus. Tika nolemts neieviest detalizētus procesuālus noteikumus mediācijas veikšanai. Taču, lai garantētu mediatoru neatkarību un objektivitāti, tika noteikti dažādi informācijas atklāšanas pienākumi un darbības ierobežošanas noteikumi. Likumā ir noteikts arī informācijas neizpaušanas pienākums mediatoriem un viņu palīgiem.

Ar likumu atsevišķajos procesuālajos likumos (piemēram, Civilprocesa likumā) ir ieviesti stimuli brīvprātīgas strīdu izšķiršanas veicināšanai. Piemēram, turpmāk pusēm pirms prasības pieteikuma iesniegšanas civiltiesā būs jāsniedz informācija par to, vai viņas ir mēģinājušas izšķirt strīdu, izmantojot mediāciju, un vai, viņuprāt, pastāv šķēršļi šāda procesa veikšanai. Turklāt tiesa var ierosināt pusēm izmantot mediāciju vai citu ārpusstiesas strīdu izšķiršanas procesu un, ja puses tam piekrīt, apturēt tiesas procesu. Pašlaik nav paredzēts, ka mediācijas izmaksas pusēm varētu palīdzēt segt valsts.

Federālajai valdībai ir pienākums piecus gadus pēc likuma stāšanās spēkā sniegt ziņojumu parlamenta apakšpalātai par tā ietekmi. Ir arī jāizvērtē, vai nav nepieciešami citi likumdošanas pasākumi mediatoru apmācības un tālākizglītības jomā.

Informācija un apmācība

Vispārīga informācija par mediāciju ir pieejama Federālās tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē (<http://www.bmj.de/>).

Īpašs mediatora profesionālais profils nav paredzēts. Nav paredzēti arī ierobežojumi mediatora profesijas veikšanai. Mediatoram ir patstāvīgi, izmantojot atbilstīgu apmācību un tālākizglītību, jānodrošina, ka viņam ir pienācīgas prasmes un pieredze, lai varētu pusēm profesionāli sniegt mediācijas pakalpojumus. Likumā ir noteikts, kādas prasmes, kompetences un metodes būtu jāsniedz piemērotai apmācībai. Katra persona, kura atbilst šiem kritērijiem, drīkst strādāt par mediatoru. Nav noteiktas prasības attiecībā uz minimālo vecumu vai nepieciešamā pamatizglītība, ko apliecinātu augstskolas diploms. Federālā tieslietu ministrija ir pilnvarota pieņemt noteikumus, kuros noteiktas papildu prasības attiecībā uz apmācības un tālākizglītības saturu. Persona, kas sekmīgi pabeigusi apmācības kursu, kuri atbilst attiecīgajos valdības noteikumos paredzētajām prasībām, turpmāk drīkst saukties par sertificētu mediatoru. Formāls process nav paredzēts.

Mediatora apmācību piedāvā biedrības, apvienības, universitātes, uzņēmumi un fiziskas personas.

Cik maksā mediācija?

Par mediācijas pakalpojumiem ir jāmaksā. Par maksājamo summu vienojas puses un privātais mediators.

Nav noteikumu attiecībā uz samaksu par mediāciju vai šādas statistikas. Visticamāk maksa par stundu būs robežās no EUR 80 līdz EUR 250.

Vai mediācijas rezultātā panāktās vienošanās ir izpildāmas?

Principā mediācijas ceļā panāktas vienošanās var izpildīt ar advokāta vai notāra palīdzību (Civilprocesa likuma 796.a līdz 796.c paragrāfs, 794. paragrāfa 1. daļas 5. punkts).

Saites

[Federālā Ģimenes mediācijas apvienība](#)

[Federālā Mediācijas apvienība](#)

[Federālā Mediācijas apvienība ekonomiskos un darba jautājumos](#)

[Mediācijas centrs](#)

[Vācijas Advokātu biedrība](#)

Lapa atjaunināta: 12/04/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [et](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Igaunija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc gan nemēģināt strīdu atrisināt mediācijas ceļā? Mediācija ir alternatīva strīdu izšķiršanas metode, atbilstoši kurai strīdā iesaistītajām personām panākt vienošanos palīdz mediators. Igaunijas valdība un juridisko profesiju pārstāvji apzinās mediācijas priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Igaunijā tiek nošķirta mediācija un samierināšana. Mediācija ir plašs jēdziens, kas ietver visus pasākumus, ar kuriem neatkarīga trešā persona bez šķērējieties pilnvarām iesaistās jebkurā jautājumā pastāvošu domstarpību risināšanā starp citām personām.

Dažos gadījumos mediators var būt tieslietu kanclers. Lai gan jēdziens „ombuds” Tieslietu kanclera likumā nav lietots, tieslietu kanclers izpilda arī ombuda funkcijas, uzraugot, vai valsts iestādes ievēro personu pamattiesības un pamatbrīvības un labas pārvaldības principu, un uzraugot pašvaldības, publisko tiesību juridiskās personas un privāto tiesību personas, kuras veic valsts pārvaldes uzdevumus. Kopš 2011. gada tieslietu kanclers veic arī bērnu tiesību ombuda funkcijas saskaņā ar Konvencijas par bērna tiesībām 4. pantu. Sīkāka informācija ir pieejama [tieslietu kanclera tīmekļa vietnē](#).

Saskaņā ar Igaunijas tiesību aktiem samierināšana attiecas uz samierinātāja vai samierināšanas struktūras darbību civillietās. Tiesiskais regulējums par samierināšanu ir noteikts Samierināšanas likumā, un par mediāciju – īpašā likumā par mediāciju. Samierināšanas likums tika izstrādāts, lai Igaunijas tiesību aktos transponētu Direktīvu 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās.

Saskaņā ar Samierināšanas likumu samierinātājs var būt jebkura fiziska persona, kuru puses ir aicinājušas būt par samierinātāju. Kā samierinātāji var darboties arī zvērināti advokāti un notāri. Saskaņā ar šo likumu veikt samierinātāja funkcijas var uzdot arī valsts vai pašvaldības iestādei.

To notāru sarakstu, kuri ir gatavi darboties kā samierinātāji, var atrast Notāru palātas [tīmekļa vietnē](#).

To zvērinātu advokātu sarakstu, kuri ir gatavi darboties kā samierinātāji, var atrast Igaunijas Advokātu kolēģijas [tīmekļa vietnē](#).

Sociālo lietu ministrija plāno izvērst mediatoru un samierinātāju darbību ģimenes lietās.

Jūs varat sazināties arī ar šādām nevalstiskajām organizācijām:

[Igaunijas Starpnieku biedrība](#) sniedz informāciju gan igauņu, gan angļu valodā. Kontaktpersona ir [Anneli Liivamägi](#).

[Igaunijas Apvienība bērnu labklājībai](#) ir bezpeļņas organizācija, kas atbalsta bērnu tiesības. Tās darbības lokā ietilpst to vecāku konsultēšana, kuri vēlas dzīvot šķirti vai šķirt laulību, mudinot viņus izmantot samierinātāju pakalpojumus, lai aizsargātu savu bērnu intereses. Apvienība ir rīkojusi apmācības pasākumus par mediāciju ģimenes lietās.

[Igaunijas Apdrošināšanas biedrība](#) ir izveidojusi mediatoru apdrošināšanas lietās, lai risinātu strīdus starp apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošinātājiem vai apdrošināšanas mākeriem.

Saskaņā ar Kolektīvo darba strīdu risināšanas likumu pusēm ir tiesības vērsties pie publiska samierinātāja, ja pastāv kolektīvs strīds darba tiesību jautājumā (strīds par kopīguma noteikumiem). Publiskais samierinātājs ir neatkarīgs eksperts, kurš palīdz darba tiesiskā strīdā iesaistītām pusēm panākt kompromisu. Publiskā samierinātāja kolektīvos darba tiesību strīdos kontakttinformācija ir šāda: *Henn Pärn*, Publiskais samierinātājs, tālrunis: +372 6269 960, e-pasts: Henn.Parn@riiklikepitaja.ee. Sīkāka informācija ir pieejama [publiskā samierinātāja tīmekļa vietnē](#).

Kādās jomās mediācijas izmantošana ir pieļaujama un/vai tiek visvairāk izmantota?

Samierināšanas procesu, kas noteikts Samierināšanas likumā, kopumā var izmantot, lai risinātu jebkādu civiltiesisku strīdu. Pastāv samierināšanas procedūra civillietās, ja strīds attiecas uz civiltiesiskām attiecībām un to izskata apriņķa tiesa. Lai gan nav apkopoti salīdzinoši statistikas dati, visticamāk, mediāciju biežāk izmanto ģimenes tiesību jomā.

Tieslietu kanclers risina strīdus, kas attiecas uz diskrimināciju, ja persona iesniedz paziņojumu, ka tā ir tikusi diskriminēta dzimuma, rases, tautības (etniskās izcelsmes), ādas krāsas, valodas, izcelsmes, reliģijas, politisku vai citu uzskatu, finanšu vai sociālā statusa, vecuma, invaliditātes, seksuālās orientācijas vai citu iemeslu dēļ, kas ir noteikti tiesību aktos. Pamattiesību aizskārums gadījumā var rīkoties arī mediatori.

Publiskais samierinātājs rīkojas kā samierinātājs kolektīvos strīdos darba tiesību jomā.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Saskaņā ar Igaunijas tiesību aktiem samierināšanas izmantošana parasti ir brīvprātīga.

Igaunijas Mediatoru biedrība ir izstrādājusi standartizētu profesijas kvalifikāciju, kas tiks prasīta samierinātājiem, kuri vēlas Igaunijā nodarboties ar mediāciju ģimenes lietās.

Igaunijas Civilprocesa kodeksā ir iekļauts īpašs noteikums, kas paredz, ka tiesnesim jāuzņemas samierinātāja pienākumi situācijās, kad viens no vecākiem pārkāpj tiesas rīkojumu par saskarsmes tiesībām ar bērnu. Saskaņā ar kodeksa 563. pantu pēc viena vecāka lūguma tiesa var aicināt abus vecākus uz tiesu, lai šādu strīdu atrisinātu vienošanās ceļā. Tiesa aicina vecākus ierasties personīgi un informē tos par iespējamajām tiesiskajām sekām (naudas sods vai arests), ja tie neierodas.

Civilprocesa kodekss nosaka arī, ka, gadījumā, ja tiesa uzskata, ka tas ir lietas atrisināšanas interesēs, ņemot vērā lietas apstākļus un līdzšinējo procesa gaitu, tā var pusēm noteikt pienākumu piedalīties samierināšanas procesā saskaņā ar Samierināšanas likumu.

Tiesiskais regulējums par samierināšanu, ko veic tieslietu kanclers, ir noteikts Tieslietu kanclera likuma 35.5 – 35.15 pantā.

Kolektīvu darba strīdu risināšana, publiskā samierinātāja darbība un pušu, kuras ir iesaistītas procesā, tiesības un pienākumi ir noteikti Kolektīvo darba strīdu risināšanas likumā.

Reglaments, saskaņā ar kuru darbojas Igaunijas Apdrošināšanas biedrības mediators apdrošināšanas lietās, ir pieejams [tiešsaistē](#).

Sociālo lietu ministrija palīdz izvērst mediāciju ģimenes lietās. Tas ietver standartizētas kvalifikācijas noteikšanu, lai veiktu mediāciju ģimenes lietās. Turpmāk valsts vai pašvaldība varēs piedāvāt mediāciju un segt dažu mediācijas pakalpojumu izmaksas.

Informācija un apmācība

Informācija par samierinātājiem, kas darbojas, pamatojoties uz Samierināšanas likumu, tai skaitā notāriem un zvērinātiem advokātiem, ir atrodama to personu tīmekļa vietnēs, kuras darbojas kā samierinātāji. To notāru sarakstu, kuri ir gatavi darboties kā samierinātāji, var atrast Notāru palātas [tīmekļa vietnē](#). To pašu informāciju attiecībā uz zvērinātiem advokātiem var atrast Igaunijas Advokātu kolēģijas [tīmekļa vietnē](#).

Informāciju par tieslietu kanclera darbību samierināšanas jomā var atrast tieslietu kanclera [tīmekļa vietnē](#).

Informāciju par publiskā samierinātāja darbību samierināšanas jomā var atrast publiskā samierinātāja [tīmekļa vietnē](#).

Mediatoru apmācību veic privātais sektors (piem., Mediatoru biedrība). Attiecībā uz mediatoru apmācību nepastāv īpaši noteikumi.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Saskaņā ar Samierināšanas likumu samierināšana nav bezmaksas pakalpojums. Samierināšanas izmaksas nosaka pēc vienošanās starp mediatoru un iesaistītajām personām. Saskaņā ar Mediatoru biedrības tīmekļa vietnes informāciju 2013. gadā samierināšanā ģimenes lietās bija jāmaksā EUR 60 par konsultāciju. Mediācijas izmaksas tiek vienlīdzīgi sadalītas starp pusēm.

Ja tiesa uzskata, ka strīda atrisināšanai ir nepieciešams pieaicināt samierinātāju vai mediatoru, ekonomiski vājākā puse var lūgt valsts palīdzību, lai segtu izmaksas.

Ja kā samierinātājs darbojas tieslietu kanclers, nodevas nav jāmaksā. Tomēr var būt papildu izmaksas, kas ir saistītas ar samierināšanas procesu. Tieslietu kanclers izlemj, kam jāsedz šie izdevumi.

Arī kolektīvu darba strīdu risināšana, ko veic publiskais samierinātājs, ir bez maksas. Izmaksas, kas rodas saistībā ar kolektīva darba strīda risināšanu, sedz vainīgā puse, vai tās ar kopīgu vienošanos tiek sadalītas starp pusēm.

Igaunijas Apdrošināšanas biedrības mediators apdrošināšanas lietās iekasē administratīvu nodevu EUR 50 apmērā, bet samierinātājs apdrošināšanas lietās – nodevu, kas nepārsniedz EUR 160 apmēru. Ja samierināšana nav sekmīga, samierinātājam apdrošināšanas lietās jāmaksā tikai puse no nodevas.

Vai ir iespējams panākt mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpildi?

Saskaņā ar Samierināšanas likumu vienošanās, kas noslēgta samierināšanas procesa rezultātā, ir izpildāma pēc tam, kad, balsoties uz pieteikumu, ir veikta attiecīgā procedūra, lai to pasludinātu par izpildāmu (Civilprocesa kodeksa 627.1 un 627.2 pants). Arī notārs, ievērojot Notariālās apliecināšanas likuma noteikumus, var pasludināt par izpildāmu vienošanos, kas noslēgta notāra vai advokāta veikta samierināšanas procesa rezultātā.

Vienošanās, kas ir panākta ar publiskā samierinātāja palīdzību, lai atrisinātu kolektīvu strīdu darba tiesību jomā, saista abas puses un ir spēkā no dienas, kurā tā ir parakstīta, ja vien nav panākta vienošanās par citu termiņu, kurā tā stājas spēkā. Tomēr šāda vienošanās nav izpildu dokuments.

Lapa atjaunināta: 11/12/2014

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Īrija

Ar ko sazināties?

Īrijā nav centralizētas valsts iestādes, kas atbildīga par starpniecības pakalpojumu sniegšanu.

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Starpniecība visbiežāk tiek izmantota saistībā ar miesas bojājumiem, ģimenes tiesību un komercstrīdu lietās, kā arī lietās par sūdzībām attiecībā uz nelikumīgu diskrimināciju saskaņā ar tiesību aktiem vienlīdzīgu tiesību jomā.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Miesas bojājumi

Parasti starpniecība ir brīvprātīga. 2004. gada Likuma par civiltiesisko atbildību un tiesām (*Civil Liability and Courts Act*) 15. un 16. sadaļā ir nodrošināta starpniecība, bet 15. iedaļā ir aprakstīts starpniecības konferences jēdziens. Tiesa var noteikt, ka puses, kas iesaistītas tiesvedībā par miesas bojājumu nodarīšanu, tiek, lai apspriestos un mēģinātu panākt izlīgumu. Ja puse nepilda šādu rīkojumu, tiesa var noteikt, ka pusei jāapmaksā no tā izrietošās izmaksas.

Starpnieks šādā lietā noteiktos apstākļos var būt persona, ko izvirzījusi organizācija "kas šajā sadaļā aprakstītajiem mērķiem noteikta ar tieslietu, vienlīdzības un tieslietu reformas ministra rīkojumu".

Sīkāku informāciju skatīt [2004. gada Likuma par civiltiesisko atbildību un tiesām \(15. iedaļā noteiktās organizācijas\)](#) 2005. gada rīkojumā un [2004. gada Likuma par civiltiesisko atbildību un tiesām \(15. iedaļā noteiktās organizācijas\)](#) (Nr. 2) 2005. gada RĪKOJUMĀ .

Ģimenes tiesības

Ģimenes tiesību jomā vairāki likumi paredz, ka pušu juridiskajiem pārstāvjiem šķiršanās lietās jāapspriež starpniecības iespēju ar pieteikuma iesniedzēju vai atbildētāju (kā attiecīgi nepieciešams) ar mērķi palīdzēt panākt vienošanos starp laulātajiem par šķiršanās nosacījumiem. Juridiskajiem pārstāvjiem jādara zināmi attiecīgajām pusēm to personu vārdi, uzvārdi un adreses, kas kvalificēti sniegt starpniecības pakalpojumus atsevišķi dzīvojošiem laulātajiem, un

jāapstiprina tiesai, ka viņš vai viņa ir izpildījis(-usi) šīs prasības. Ja apstiprinājums netiek iesniegts, tiesa var atlikt tiesvedību uz tik ilgu laiku, kādu tā uzskata par pieņemamu, lai juridiskais pārstāvis iesaistītos attiecīgās diskusijās.

Sīkāku informāciju skatīt tīmekļa vietnē [☞ Ģimenes atbalsta aģentūra](#) un [☞ Dienests starpniecībai ģimenes lietās](#).

Komerctrīdi

Izskatot lietu, kas iekļauta komerctrīdu lietu sarakstā, tiesnesis var saskaņā ar 2004. gada [☞ Noteikumu par augstākajām tiesām](#) 63A iedaļu [komerctrīdu izskatīšana] pēc jebkuras puses iesnieguma vai pēc savas iniciatīvas noteikt, ka "tiesvedība vai jautājums jāatceļ uz tādu laiku, kādu viņš uzskata par piemērotu (nepārsniedzot divdesmit astoņas dienas), lai dotu pusēm laiku apsvērt, vai šāda tiesvedība vai jautājums ir jānodod izskatīšanai starpniecības, samierināšanas vai šķīrējtiesas procesā, un, ja puses nolemj nodot tiesvedību vai jautājumu risināšanai starpniecības ceļā, pagarināt laiku, kurā ikvienai pusei jāizpilda jebkāds šāds noteikums vai tiesas rīkojums."

Vienlīdzības tribunāls

Skatīt papildu informāciju par Vienlīdzības tribunālu [☞ Pilsoņu informācijas tīmekļa vietnē](#) un [☞ Vienlīdzības tribunāla tīmekļa vietnē](#).

Informācija un mācības

Parasti starpnieku mācības neietilpst valsts pienākumu jomā. Tomēr Ģimenes atbalsta aģentūras pienākumu jomas daļa ir nodrošināt mācības saistībā ar starpniecību ģimenes lietās. Lai pieteiktos mācībām, pieteikuma iesniedzējam jāpabeidz 60 stundu starpniecības pamata kurss un jāiztur stingra atlases procedūra.

Papildu informācijai skatīt [☞ Ģimenes atbalsta aģentūras tīmekļa vietni](#).

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Parasti par starpniecību ir jāmaksā, šī atlīdzība ir atkarīga no vienošanās starp privātu starpnieku un pusēm.

Tomēr [☞ Dienests starpniecībai ģimenes lietās](#) un [☞ Vienlīdzības tribunāls](#) var sniegt bezmaksas pakalpojumus.

Vai ir iespējama starpniecības rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

Starpniecībā panāktu izlīgumu var izpildīt kā līgumu.

Lapa atjaunināta: 11/12/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [el](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Starpniecība dalībvalstīs - Grieķija

Kam kreipīts j teisma, jei ginčus gali padēti išsprēsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Graikijos vyriausybė, ir teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Ar ko sazināties?

Mediācijas pakalpojumus Grieķijā sniedz šādas struktūras.

Saskaņā ar Likumu Nr. 3898/2010 (Valdības Vēstnesis, I sērija, Nr. 211, 16.12.2010.), ar ko tiek transponēta Direktīva 2008/52/EK, mediatoram jābūt speciāli sertificētam advokātam. Mediatoru sertifikācijas padome (*Επιτροπή Πιστοποίησης Διαμεσολαβητών*), kas izveidota ar minēto likumu, darbojas Tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministrijas pārraudzībā un atbild par mediatoru sertificēšanu. Mediators tiek sertificēts pēc eksāmena nokārtošanas eksaminācijas padomē, kuras sastāvā ir divi Mediatoru sertifikācijas padomes biedri un viena tiesas amatpersona. Tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministrijas Tiesu administrācijas ģenerāldirektorāta Juridisko profesiju un tiesu izpildītāju departaments (*Τμήμα Δικηγορικού Λειτουργήματος και Δικαστικών Επιμελητών*) atbild par mediatoru sertificēšanu un sertificēšanai vajadzīgo administratīvo aktu izdošanu. Departaments arī nodrošina licencētu mediatoru apmācības organizāciju un sertificētu mediatoru sarakstu sagatavošanu un izplatīšanu tiesām. Sertificētu mediatoru saraksti ir atrodami [☞ Tiesiskuma, pārredzamības un cilvēktiesību ministrijas tīmekļa vietnē](#).

Darba, sociālā nodrošinājuma un labklājības ministrija sniedz valsts pakalpojumus, kas ļauj darba ņēmējiem pieprasīt darba strīdu oficiālu izskatīšanu. Darba inspekcija (*Επιθεώρηση Εργασίας*) nodrošina šīs procedūras izpildi. Īpašs inspektors rīko noklausīšanos, kuras laikā darba devējam ir iespēja paskaidrot savu nostāju. Šī noklausīšanās nav tiesas procesa sastāvdaļa.

Patērētāju ombuds (Συνήγορος του Καταναλωτή) ir neatkarīga iestāde, kas aizsargā patērētāju tiesības un darbojas Reģionālās attīstības un konkurences lietu ministrijas pārraudzībā. Ombuds ir ārpustiesas struktūra patērētāju strīdu izšķiršanai un padomdevēja institūcija, kas darbojas kopā ar valdību, lai risinātu problēmas, kas ir tās kompetencē. Ombuds arī pārrauga vietējo prefektūras padomju (*Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις*) [☞ strīdu izlīguma valdes \(Επιτροπές Φιλικού Διακανονισμού\)](#), kas var rīkoties, ja nenotiek vienlaicīga tiesas procedūra.

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācija tiek sniegta:

civillietās un komercietās;

darba tiesību jomā un patērētāju strīdu izšķiršanā, kā aprakstīts iepriekš;

personām, kas cietušas no vardarbības ģimenē (Likums Nr. 3500/2006), un attiecībā uz konkrētiem noziedzīgiem nodarījumiem, kā paredzēts Likumā Nr. 3094/2010.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Grieķija [☞ Direktīvu 2008/52/EK](#) ir transponējusi ar Likumu Nr. 3898/2010 (Valdības Vēstnesis, I sērija, Nr. 211, 16.12.2010.).

Saskaņā ar minēto likumu privātus juridiskus strīdus var izšķirt, piesaistot mediatoru pēc strīdā iesaistīto pušu vienošanās, ja tām ir pilnvaras brīvi rīkoties saistībā ar strīda priekšmetu. Vienošanās nodot strīdu mediācijai var pierādīt ar dokumentu vai ar tās tiesas reģistra ierakstiem, kurā strīds tiek izskatīts, un to reglamentē materiālās līgumtiesības.

Mediācija ir iespējama, ja: a) puses piekrīt mediācijai pirms vai pēc tiesvedības, b) tiesa, kas izskata lietu, aicina puses izmantot mediāciju, ņemot vērā visus lietas apstākļus; ja puses piekrīt, tiesai jāatliek lietas izskatīšana uz trim līdz sešiem mēnešiem, c) mediāciju pieprasa tiesa citā dalībvalstī, d) mediācija ir paredzēta likumā.

Tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministra Lēmumā Nr. 109088: a) ir paredzēti īpaši noteikumi un nosacījumi mediatoru sertificēšanai un procedūra sertificācijas atzīšanai citā ES dalībvalstī; šādai atzīšanai un sertificācijas pagaidu vai galīgai zaudēšanai vajadzīga Mediatoru sertifikācijas padomes iepriekšēja piekrišana; b) ir noteikts sertificētu mediatoru Profesionālās ētikas kodekss, c) ir paredzēti īpaši nosacījumi sankciju piemērošanai par Profesionālās ētikas kodeksa pārkāpumiem; šīs sankcijas, kuru piemērošanai vajadzīga Padomes iepriekšēja piekrišana, ir sertificācijas pagaidu vai galīga zaudēšana, un d) ir precizēti visi citi attiecīgie jautājumi.

Mediācijas procesā katrai pusei vai tās juridiskajam pārstāvim ir savs advokāts.

Mediatoru ieceļ puses vai cita persona pēc to izvēles.

Mediācijas procesu nosaka mediators, vienojoties ar pusēm, kuras var izbeigt procesu jebkurā laikā. Mediācijas process ir konfidenciāls, un apspriedes netiek protokolētas. Mediācijas procesā mediators var sazināties un tikties ar jebkuru no pusēm. Informāciju, kas iegūta, tiekoties ar vienu no pusēm, mediators nedrīkst nodot otrai pusei bez pirmās puses piekrišanas.

Personai, kas ieteikta kā mediators, nav obligāti jāpiekrīt savai ieceļšanai. Mediācijas procesā mediators var tikt saukts pie atbildības tikai par apzinātu maldināšanu.

Mediators sagatavo mediācijas procesa protokolu, kurā jānorāda:

- a) mediatora pilns vārds;
- b) mediācijas vieta un laiks;
- c) visu to personu pilni vārdi, kas piedalās mediācijas procesā;
- d) vienošanās, saskaņā ar kuru notikusi mediācija;
- e) mediācijas procesā panāktā pušu vienošanās vai apstiprinājums par to, ka vienošanās nav panākta, kā arī strīda iemesls.

Pēc mediācijas procesa mediators, puses un to advokāti paraksta mediācijas protokolu. Pēc vismaz vienas puses lūguma mediators nodrošina, ka protokola oriģināls tiek nodots reģiona, kurā notikusi mediācija, pirmās instances tiesas, kas darbojas viena tiesneša sastāvā, sekretariātam. Šajā nolūkā ir jāsamaksā maksa, kuras pamatsumma un koriģētā summa ir noteikta ar finanšu ministra un tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministra kopīgu lēmumu. Ja mediācija beidzas bez rezultāta, mediācijas protokolu var parakstīt tikai mediators.

Pēc tam, kad mediācijas protokols ir nodots pirmās instances tiesas, kas darbojas viena tiesneša sastāvā, sekretariātam, tas kļūst par izpildrakstu, kā paredzēts Civilprocesa kodeksa 904. panta 2. punkta c) apakšpunktā, ja vien tajā ir iekļauta pušu vienošanās par izpildāmu prasību.

Alternatīvas strīdu risināšanas (ASR) praktiskais izmantojums

Vienīgais ASR mehānisms, kas Grieķijā faktiski darbojas, ir **arbitrāža**.

Saskaņā ar Grieķijas Bankrota kodeksa 99. ff pantu darījuma procedūras mediatoru var iecelt pēc atbilstoša privātpersonas vai juridiskas personas pieteikuma iesniegšanas Bankrota tiesā (*πρωχρηυτικό δικαστήριο*).

Bankrota tiesa nosaka pieteikuma derīgumu un var iecelt no ekspertu saraksta izvēlētu mediatoru. Mediatora uzdevums ir izmantot jebkādu atbilstošu līdzekļus, lai panāktu vienošanos starp parādnieku un (juridiski definētu) kreditoru lielāko daļu, cenšoties nodrošināt parādnieka uzņēmuma darbības turpināšanu.

Mediators ir tiesīgs pieprasīt kredītiestādei vai finanšu iestādei visu ar parādnieka komercdarbību saistīto informāciju, kas varētu būt svarīga veiksmīgai mediācijas procesa norisei.

Ja nav iespējams panākt vienošanos, mediators nekavējoties informē tiesas priekšsēdētāju, kurš uzsāk tiesvedību Bankrota tiesā. Ar to mediators pienākumi beidzas.

Informācija un mācības

Mediatoru sertifikācijas padome atbild par mediatoru sertificēšanu, nodrošinot, ka mediatoru mācību organizācijas izpilda prasības un ka sertificētie mediatori ievēro Profesionālās ētikas kodeksu, un ierosinot tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministram likumā noteiktas sankcijas.

Mediatoru mācības var nodrošināt bezpeļņas organizācija, kas ietver vismaz vienu advokātu biedrību un vismaz vienu no valsts kamerām un kas darbojas saskaņā ar Tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministrijas Tiesu administrācijas ģenerāldirektorāta Juridisko profesiju un tiesu izpildītāju departamenta izdotu licenci, pēc Mediatoru sertifikācijas padomes ieteikuma. Ar prezidenta Dekrētu Nr. 123/2011, kas izdots pēc tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministra, finanšu ministra, konkurences lietu un kuģniecības ministra un izglītības, mūžizglītības un reliģijas lietu ministra priekšlikuma, tika paredzēti īpaši noteikumi un nosacījumi mediatoru mācību organizāciju licencēšanai un darbībai, sākotnējo un turpmāko mācību programmu saturs, mācību ilgums, mācību vieta, mācību pasniedzēju kvalifikācija, dalībnieku skaits un sankcijas, kas piemērojamas mācību organizācijām, kuras neievēro prasības. Sankcijas ietver naudas sodu vai darbības licences izsaiķīgu vai pastāvīgu zaudēšanu. Sankciju atlases un piemērošanas kritēriji tiks noteikti minētajā prezidenta dekrētā. Lai iegūtu uzņēmējdarbības licenci, mācību organizācijai ir jāsamaksā valsts nodeva, kuras pamatsumma un koriģētā summa ir noteikta ar finanšu ministra un tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministra kopīgu lēmumu.

Tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministrija izmanto visus atbilstošos līdzekļus, jo īpaši internetu, lai informētu sabiedrību par to, kā piekļūt mediācijai.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediatori saņem stundas maksu par ne vairāk kā 24 stundām, ieskaitot sagatavošanās laiku. Mediators var vienoties ar strīdā iesaistītajām pusēm par citiem atalgojuma veidiem. Mediatora maksu vienlīdzīgi sadala starp pusēm, ja vien nav panākta citāda vienošanās. Katra puse sedz savus ar advokāta pakalpojumiem saistītos izdevumus. Maksimālās stundas maksas pamatsummu un koriģēto summu nosaka ar tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministra lēmumu.

Vai ir iespējams nodrošināt mediācijā panāktas vienošanās izpildi?

Pēc mediācijas procesa mediators, puses un to advokāti paraksta mediācijas protokolu. Ja to lūdz vismaz viena puse, mediators nodrošina, ka protokola oriģināls tiek nodots reģiona, kurā notikusi mediācija, pirmās instances tiesas, kas darbojas viena tiesneša sastāvā, sekretariātam. Šajā nolūkā ir jāsamaksā maksa, kuras pamatsumma un koriģētā summa ir noteikta ar finanšu ministra un tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministra kopīgu lēmumu. Ja mediācija beidzas bez rezultāta, mediācijas protokolu var parakstīt tikai mediators.

Pēc tam, kad mediācijas protokols ir nodots pirmās instances tiesas, kas darbojas viena tiesneša sastāvā, sekretariātam, tas kļūst par izpildrakstu, kā paredzēts Civilprocesa kodeksa 904. panta 2. punkta c) apakšpunktā, ja vien tajā ir iekļauta pušu vienošanās par izpildāmu prasību.

Likumiski uzsākts mediācijas process aptur pieprasījumu noilguma periodu un ierobežojuma periodu, līdz process tiek pabeigts. Ievērojot Civilkodeksa 261. ff pantu, noilguma periods un ierobežojuma periods tiek atsākti, kad tiek sagatavots protokols par mediāciju, kas beigusies bez rezultāta, vai kad viena no pusēm iesniedz otrai pusei mediatoram paziņojumu vai citu aktu, ar kuru tiek izbeigts mediācijas process.

Saskaņā ar Direktīvas 2008/52/EK 10. pantu lūgumi jāiesniedz reģiona, kurā notikusi mediācija, pirmās instances tiesas, kas darbojas vienas personas sastāvā un kas ir kompetentā iestāde (kā paredzēts direktīvas 6. panta 1. un 2. punktā), sekretariātam.

Saistītās saites

- [Atēnu Advokātu biedrība](#)
- [Darba, sociālā nodrošinājuma un labklājības ministrija](#)
- [Patērētāju ombuds](#)
- [Tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministrija](#)
- [Grieķijas Mediācijas un arbitrāžas centrs](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Starpniecība dalībvalstīs - Spānija

Pēdējos gados Spānijā vērojams tiesas prāvu skaita pieaugums, kas apgrūtina tiesu varas administrēšanu un tiesu sistēmas vienmērīgu darbību.

Šā iemesla dēļ tiek meklēti alternatīvi strīdu risināšanas veidi, kas būtu efektīvāki par tiem, kurus piedāvā līdzšinējais modelis.

Viens no šādiem veidiem ir mediācija, bet vēl var minēt arī šķīrējtiesu un pušu samierināšanas procedūru.

Ar ko sazināties?

Informāciju par to, kā atrast mediatoru Spānijā, skatiet faktu lapā.

Kādā jomā mediācijas izmantošana ir pieļaujama vai arī ir visizplatītākā?

Ar 2012. gada 6. jūlija Likumu Nr. 5/2012 par mediāciju civillietās un komercietās Spānijas tiesību aktos transponē 2008. gada 21. maija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu Nr. 2008/52/EK. Šis likums nosaka mediācijas prakses pamatregulējumu, neskarot autonomo apgabalu pieņemtos noteikumus.

Mediācija darba strīdu jomā

Mediācijas izmantošana ir ļoti izplatīta, risinot darba strīdus. Reizēm mediācija ir obligāta pirms vērsšanās tiesā. Mediācija parasti tiek izmantota, risinot kolektīvos strīdus, un dažos autonomajos apgabalos mediācijas kārtībā tiek izskatīti individuālie strīdi.

Autonomajos apgabalos ir izveidotas mediācijas iestādes, kas specializējušās darba tiesību jautājumos. Valsts līmenī *Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje, SIMA*, (Starpkonfederāciju mediācijas un arbitražas dienests) piedāvā bezmaksas mediācijas pakalpojumus strīdos, kas neietilpst [autonomo apgabalu](#) kompetencē.

Likums Nr. 36/2011, kas reglamentē darba tiesu darbību, ievieš īstu jauninājumu, paredzot vispārēju noteikumu, ka visiem pieteikumiem ir jāpievieno sertifikāts, kas apliecina, ka iepriekš ir mēģināts īstenot samierināšanas procedūru vai mediāciju attiecīgajā administratīvajā dienestā. Mediācijas, šķīrējtiesas un samierināšanas dienestā (*SMAC*) vai struktūrās, kas pilda šādas funkcijas saskaņā ar kolektīvo līgumu, lai gan nākamajā pantā uzskaitīts, uz kuriem tiesas procesiem šī prasība neattiecas.

Likums Nr. 36/2011 ietver tiešu atsauci uz mediāciju ne tikai saistībā ar pirmstiesas pušu samierināšanas procedūru, bet arī tiesas procesa laikā.

Mediācija civiltiesību un ģimenes tiesību jomā

Likums Nr. 5/2012 par mediāciju civillietās un komercietās paredz iespēju pirmstiesas sēdē informēt puses, ka tās var mēģināt atrisināt strīdu, izmantojot mediāciju, kā arī, ņemot vērā tiesas procesa mērķi, tiesa var aicināt puses mēģināt vienoties, izbeidzot tiesvedību, vai ļaut pusēm lūgt tiesvedības apturēšanu, lai uzsāktu mediācijas vai šķīrējtiesas procedūru.

Likums Nr. 5/2012 ietver būtiskas izmaiņas šajā tiesību jomā, ieviešot Civilprocesa kodeksā tiešu atsauci uz mediāciju kā vienu no tiesvedības izbeigšanas ārpustiesas metodēm.

Attiecībā uz Spānijas sistēmā mediācijas process ir visstrukturētākais ģimenes tiesību jomā un šajā jomā ir sasniedzis maksimālo attīstību.

Centrālās valdības līmenī Likums Nr. 15/2005 ir nozīmīgs solis virzībā uz to, lai uzskatītu mediāciju kā brīvprātīgu alternatīvu ģimenes strīdu risināšanas līdzekli un proklamētu brīvību kā vienu no augstākajām Spānijas tiesību sistēmas vērtībām; tas paredz, ka puses var jebkurā laikā lūgt tiesai apturēt tiesas procesu, lai tās varētu uzsākt ģimenes mediāciju un mēģināt panākt vienošanos par strīda jautājumu.

Turklāt Civilprocesa kodekss paredz, ka pusēm ir iespēja, savstarpēji vienojoties, lūgt apturēt tiesvedību, lai tās varētu uzsākt mediāciju, bet tas neprasa tiesai apturēt tiesvedību *ab initio*, lai aicinātu puses apmeklēt informatīvu pasākumu, ne arī iesaka to darīt.

Dažādos autonomajos apgabalos ģimenes mediācijas pakalpojumi ievērojami atšķiras, un tie var būt atšķirīgi pat dažādās viena apgabala pilsētās. Dažos autonomajos apgabalos šo pakalpojumu piedāvā pats apgabals (piem., Katalonijā), bet citos — pašvaldības (*Ayuntamientos*).

Tiesu varas ģenerālpadome (*Consejo General del Poder Judicial*) atbalsta un uzrauga dažādās Spānijas tiesās īstenotās mediācijas iniciatīvas, kuras atbalsta autonomie apgabali, universitātes, pašvaldības vai asociācijas.

Mediācija krimināltiesību jomā

Mediācija krimināltiesību jomā tiek veikta, lai, no vienas puses, veicinātu noziedznieku reintegrāciju un, no otras puses, nodrošinātu atbildību cietušajiem. Nepilngadīgo tiesas sistēmā (attiecībā uz personām vecumā no 14 līdz 18 gadiem) ir skaidri noteikts, ka mediācija ir nepilngadīgo pāraudzināšanas līdzeklis. Šajā gadījumā mediāciju īsteno personas, kas atbalsta dienestu, kurš atbild par nepilngadīgo apsūdzībām (*Fiscalía de Menores*), lai gan to var veikt arī autonomo apgabalu organizācijas un citas iestādes, piemēram, asociācijas.

Pieaugušo tiesas sistēmā nepastāv noteikums par mediāciju, lai gan praksē dažādos apgabalos to īsteno, pamatojoties uz kriminālkodeksu un kriminālprocesa kodeksu, kas pieļauj atzīšanos nodarījuma izdarīšanā un soda samazināšanu, ja tiek atfildzināti zaudējumi, kā arī saskaņā atbilstīgiem starptautiskajiem noteikumiem.

Parasti mediāciju īsteno saistībā ar mazāk nopietniem noziegumiem, proti, sīkiem pārkāpumiem, lai gan tā atkarībā no apstākļiem ir iespējama arī nopietnu pārkāpumu gadījumos.

Saistībā ar vardarbību ģimenē Konstitūtais likums Nr. 1/2004 par visaptverošiem aizsardzības pasākumiem pret vardarbību, kuras pamatā ir dzimuma faktors, skaidri aizliedz mediāciju lietās, kas saistītas ar vardarbību, kuras pamatā ir dzimuma faktors. Tomēr šajā tiesību jomā ir arvien vairāk mediācijas aizstāvju, jo ir jēga aplūkot individuālus gadījumus, lai izvērtētu, vai mediācija būtu piemērota. Šajā sakarā Tiesu varas ģenerālpadomes 2001. gada ziņojumā par vardarbību ģimenē, kuras pamatā ir dzimuma faktors, ir uzsvērts, ka sīkie pārkāpumi un pārkāpumi, kas saistīti ar vardarbību ģimenē, būtu attiecināmi uz civillietu tiesām.

Tiesu varas ģenerālpadome atbalsta un uzrauga mediācijas iniciatīvas, kas tiek īstenotas vietējās krimināllietu tiesās (*Juzgados de Instrucción*), krimināllietu tiesās (*Juzgados de lo Penal*) un provinču tiesās (*Audiencias Provinciales*). Līdz šim skaita ziņā nozīmīgākie eksperimenti ir notikuši Katalonijā un Basku zemē.

Mediācija strīdīgu administratīvu tiesas procesu jomā

Likums par strīdīgiem administratīvajiem procesiem skaidri neparedz iespēju izmantot alternatīvus strīdu risināšanas līdzekļus, kuru nodrošina trešās personas, lai gan tas arī neaizliedz šādus līdzekļus izmantot.

Minētais likums paredz iespēju, ka administratīvo darbību likumību var pārskatīt ar citiem līdzekļiem, kas papildina tiesas procesu, lai novērstu nevajadzīgu tiesas darbību pieaugumu un nodrošinātu lētas un ātras metodes daudzu strīdu atrisināšanai.

 Tiesvedības portāls ietver informāciju par civiltiesību, komercietiesību, krimināltiesību, ģimenes un darba tiesību sistēmu tiesu iestādēm, kuras nodrošina mediācijas pakalpojumus tiesas ietvaros, kā arī par dažādiem ārpus tiesas mediācijas pakalpojumiem, ko piedāvā dažādas profesionālās asociācijas.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Vispārēji runājot, mediāciju īsteno objektīva trešā puse, kurai ir saistošs konfidencialitātes pienākums.

Puses ar advokātu atbalstu var izlemt mēģināt strīdu risināt mediācijas ceļā, informējot par šo lēmumu tiesu, vai arī tiesa pati var vērsties pie pusēm, ja tiek uzskatīts, ka lieta ir piemērota risināšanai mediācijas ceļā.

Krimināltiesību jomā ir ierasts, ka vispirms tiesa sazinās ar likumpārkāpēju, un gadījumā, ja viņš vai viņa piekrīt mediācijai, tiesa sazinās ar upuri, lai varētu uzsākt mediācijas procesu.

Informācija un apmācība

Likums Nr. 5/2012 par mediāciju civillietās un komercietās paredz, ka mediatoram ir jābūt ieguvušam oficiālu universitātes grādu vai augstāko profesionālo izglītību un jābūt īpaši apmācītam mediācijas praktizēšanā, pirms tam atbilstīgi akreditētās iestādēs apgūstot vienu vai vairākus īpašus kursus, kas dod tiesības īstenot mediācijas darbības jebkurā vietā valstī.

Tikai atsevišķi likumi un noteikumi dažos autonomajos apgabalos attiecas uz apmācību, kas nepieciešama, lai persona varētu kļūt par ģimenes mediatoru.

Vispārēji runājot, ir nepieciešams, lai mediatoram būtu universitātes līmeņa kvalifikācija vismaz diploma līmenī, un lai viņš būtu apguvis kursu 100–300 stundu apjomā galvenokārt saņemot praktisku apmācību tieši mediācijā.

Īpašu apmācību mediācijā parasti piedāvā universitātes un profesionālās asociācijas, piemēram, psihologu vai juristu asociācijas.

Kādi ir izdevumi par mediācijas pakalpojumu?

Vispārēji runājot, ar tiesu saistītā mediācija ir bezmaksas pakalpojums.

Darba tiesību jomā autonomo apgabalu un *SIMA* pakalpojumi ir pieejami bez maksas.

Ģimenes tiesību jomā tādu iestāžu pakalpojumi, kuras sadarbojas ar tiesu, ir pieejami bez maksas. Katalonijā tiek regulēti izdevumi par mediācijas procesu tām personām, kas nesaņem juridisko palīdzību.

Krimināltiesību jomā sabiedrisko iestāžu piedāvātā mediācija ir bez maksas.

Ārpus tiesas ietvaros piedāvātās mediācijas puses drīkst brīvi izmantot mediatora pakalpojumus, maksājot maksu pēc vienošanās. Attiecībā uz izdevumiem, kas saistīti ar mediāciju, Likums Nr. 5/2012 skaidri paredz, ka izdevumus puses sedz līdzīgās daļās neatkarīgi no tā, vai mediācija ir beigusies ar vienošanos, ja vien puses nav vienojušās citādi.

Lai veicinātu strīdu nokārtošanu ārpus tiesas, Likums Nr. 10/2012, kas regulē noteiktas maksas saistībā ar tiesvedības un Nacionālā Toksikoloģijas un tiesu ekspertīzes institūta pakalpojumu administrēšanu, paredz atmaksāt samaksāto summu, ja strīda atrisināšana ārpus tiesas aiztaupa daļu izdevumu par sniegtajiem pakalpojumiem.

Vai ir iespējams piespiest izpildīt vienošanos, kas panākta mediācijas rezultātā?

Likums Nr. 5/2012 paredz, ka gadījumā, ja puses mediācijas procesā panāk vienošanos, tās var šo vienošanos oficiāli reģistrēt.

Ja mediācijas vienošanās ir jāīsteno citā valstī, papildus tās oficiālai reģistrēšanai ir nepieciešams, lai būtu ievērotas Spānijai saistošajās starptautiskajās konvencijās noteiktas prasības, ja tādas ir paredzētas, kā arī Eiropas Savienības tiesību akti.

Ja vienošanās ir panākta mediācijā, kas notikusi pēc tiesas procesa sākšanas, pusēm ir jālūdz, lai tiesa atzītu vienošanos saskaņā ar Civilprocesa likuma noteikumiem.

Iespēja nodrošināt mediācijas vienošanās izpildi ir atkarīga no pušu rīcības brīvības attiecībā uz vienošanās priekšmetu.

Saistītās saites

SPĀNIJAS FEDERĀLAIS MEDIĀCIJAS UN ŠĶIRĒJTIESAS DIENESTS

Lapa atjaunināta: 11/06/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Francija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas līdzeklis, ar kura palīdzību starpnieks palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Francijas valdība un tiesu praktizējošie speciālisti apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Francijā nav tāda centrālā vai valsts dienesta, kas būtu atbildīgs mediatora profesiju. Pašlaik nav paredzēts arī tādu izveidot.

Pastāv nevalstiskas organizācijas, kas darbojas ģimenes lietu jomā:

 APMF (Ģimenes lietu mediatoru apvienība) 2012. gadā bija 700 biedri, no kuriem lielāka daļa ir ģimenes lietu mediatori. Tā piedāvā viegli pieejamu, pa reģioniem sadalītu mediatoru sarakstu;

 FENAMEF (Ģimenes lietu mediācijas apvienību nacionālā federācija) 2012. gadā biedru statusā apvienoja vairāk nekā 480 mediācijas pakalpojumu sniegšanas vietas, un tā nodrošina mediācijas pakalpojumu karti.

Konsultācijas sniedz arī šādas organizācijas:

 CMAF (Parīzes mediācijas un arbitražas centrs) risina strīdus starp (lieliem) uzņēmumiem;

 IEAM (Ekspertīzes, arbitražas un mediācijas institūts) 2012. gadā apvienoja vairāk nekā 100 speciālistus ekspertīžu pēc abu tiesvedības pušu pieprasījuma vai tiesas pieprasītu ekspertīžu veikšanai tādās nozarēs kā ekonomika un finanses, tieslietas un nodokļi, medicīna, celtniecība un valsts pasūtījums, rūpniecība, izejvielas un transports;

 FMCML (Mediatoru un liberālo profesiju federācija) apvieno apmēram simts ekspertus, kuri papildus ekspertīžu veikšanai veic arī mediatora darbu (būvniecības, nekustamā īpašuma, rūpniecības, pakalpojumu, komercdarbības, sociālo un fiskālo lietu, informātikas, vides, medicīnas un pirmās palīdzības jomā);

 FNCM (Mediācijas centru nacionālā federācija) 2012. gadā apvienoja pa reģioniem sadalītus 79 advokātu kolēģiju mediatoru centrus. Tā lielākoties sastāv no advokātiem, un to atbalsta Nacionālā advokātu kolēģiju padome (*Conseil national des barreaux*), un tā ir plaši pārstāvēta tieslietu jomā. Kontaktu sarakstu var bez maksas lejupielādēt tīmekļa vietnē;

ANM (Mediatoru nacionālā apvienība), kas nodibināta 1993. gadā, 2012. gadā apvienoja divdesmit apvienības un aptuveni 300 mediatorus. Šī apvienība izstrādāja Nacionālo mediatora profesijas ētikas kodeksu.

Kurā jomā mediācija ir pieejama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Francijas tiesību akti paredz, ka lietas dalībnieki mediatoru var pieaicināt jebkurā tiesību jomā, ja vien mediācija nekaitē tā saucamajiem “**sabiedriskās kārtības obligātajiem noteikumiem**”. Piemēram, ar mediācijas kārtībā panāktu vienošanos nav iespējams apiet obligātās tiesību normas laulības vai laulības šķiršanas jomā.

Mediācija tiek veikta galvenokārt **ģimenes lietās** (tiesnesis ģimenes lietās, ar ģimenes lietu mediatora starpniecību) un **mazāk nozīmīgu strīdu gadījumā** (lietas, ko izskata vietējais tiesnesis vai instances tiesas tiesnesis, ar samierinātāja starpniecību).

Kādi noteikumi jāievēro?

Mediācijas izmantošana

Mediāciju iespējams izmantot pēc **pušu iepriekšējas vienošanās**.

Tomēr, ja tiesvedība jau ir uzsākta tiesā, tad “tiesnesis, kas izskata lietu, pēc tam, kad ir saņēmis lietas dalībnieku piekrišanu, var nozīmēt trešo personu ar mērķi uzklaut lietas dalībniekus un salīdzināt viņu viedokļus, lai šajā strīdā varētu rast risinājumu” (Civilprocesa kodeksa 131-1. pants).

Vecāku pilnvaru vai pagaidu pasākumu laulības šķiršanas jomā tiesnesis pusēm var arī pieprasīt piedalīties informatīvā sēdē par mediāciju, kas lietas dalībniekiem ir bez maksas un saistībā ar ko nepiemēro nekādas sankcijas (Civilkodeksa 255. un 373-2-10. pants).

Ar 2011. gada 16. novembra noteikumiem Nr. 2011-1540 tika īstenota Direktīva 2008/52/EK, kurā paredzēti noteikumi, ar kuriem veicina strīdu labprātīgu izšķiršanu starp pusēm, iesaistot trešo personu, proti, mediatoru, attiecinot šo regulējumu ne tikai uz pārrobežu strīdiem, bet arī uz strīdiem bez pārrobežu elementiem, izņemot strīdus, kas izriet no darba līguma un administratīvajām tiesībām.

Ar 2011. gada 16. novembra noteikumiem tika grozīts 1995. gada 8. februāra likums, nolūkā noteikt vispārēju mediācijas regulējumu. Tajos ir paredzēta mediācijas jēdziena definīcija, precizētas mediatoram nepieciešamās iezīmes un nostiprināts mediācijas konfidencialitātes princips, kas ir būtisks procesa sekmīgai norisei.

Noteikumos ir nostiprināts princips, saskaņā ar kuru lietu izskatošais tiesnesis var vienmēr iecelt mediatoru, kurš prakse var būt arī tiesas samierinātājs (*conciliateur de justice*). Tomēr tiesnesim ir aizliegts mediatoram deleģēt jautājumus, kas saistīti ar samierināšanu laulības šķiršanas un atšķiršanas gadījumā. Noteikumos ir norādīts, ka tiesnesis, kas nav panācis pušu vienošanos, var pieprasīt, lai puses apmeklētu mediatoru nolūkā tikt informētām par mediāciju un mediācijas procesa norisi. Saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem tikai tiesas samierinātājiem un ģimenes lietu mediatoriem var uzlikt pienākumu sniegt šādu informāciju.

2012. gada 20. janvāra Dekrēts Nr. 2012-66, ar kuru tiek īstenoti 2011. gada 16. novembra noteikumi, civilprocesa kodeksā iekļāva piekto grāmatu, kas veltīta strīdu labprātīgai izšķiršanai nolūkā precizēt ārpusstiesas mediācijai un iesaistošajai procedūrai (*procédure participative*) piemērojamos noteikumus. Piekta grāmata ir pretmets Civilprocesa kodeksa VI un VI *bis* sadaļai, kuras attiecīgi veltītas samierināšanai un mediācijai tiesā. Turklāt 1978. gada 20. marta dekrēts Nr. 78-381 ir grozīts, un tajā ir iekļauti tikai noteikumi par tiesas samierinātājiem.

Mediācijas regulējums

Valsts līmenī nav mediatoru “rīcības kodeksa”.

Parīzes Tirdzniecības un rūpniecības palāta ir ieviesusi savu pareizas rīcības kodeksu un nodrošina savu regulējumu.

Ģimenes lietu mediatorus, pamatojoties uz to, ka viņi tieši vai pastarpināti ir piederīgi organizācijām, kas viņus nodarbina, ģimenes lietās saista **ētikas kodeksi vai hartas**, kurus lieto divas federatīvas apvienības ģimenes lietu mediācijas jomā, proti, **Ģimenes lietu mediācijas apvienība** (ANPMF) un **Ģimenes lietu mediācijas apvienību nacionālā federācija** (FENAMEF). Šajos kodeksos un hartās ir iekļautas “ģimenes lietu mediācijas ētikas normas”, ko 2003. gada 22. aprīlī apstiprināja Nacionālā konsultatīvā padome ģimenes lietās (CNCFM). Kā norādīts tīmekļa vietnē: “Ģimenes lietu mediācijas apvienība izdod profesijas ētikas kodeksu, kurā izklāsta profesionālās ētikas normas un praksi, un mediācijas kārtību ģimenes lietās Francijā. To ievēro visi praktizējošie speciālisti”.

FNCM (Mediācijas centru nacionālā federācija) 2008. gada martā pieņēma “ētikas kodeksu”, kas izveidots pamatojoties uz “Eiropas Mediatoru rīcības kodeksu”.

Informācija un mācības

Valsts līmenī nav izveidota oficiāla tīmekļa vietne par mediācijas jautājumiem.

Pašlaik Francijas tiesību aktos nav paredzēta īpaša kvalifikācija, kas mediatoriem jāiegūst, lai varētu veikt mediāciju; vienīgais izņēmums ir mediācija ģimenes lietās. Šajā jomā ar 2003. gada 2. decembra dekrētu un 2004. gada 12. februāra rīkojumu tika ieviests **ģimenes lietu mediatora diploms**.

Lai ģimenes lietu mediācijas jomā persona varētu apliecināt savas prasmes, normatīvie akti paredz mācības akreditētā mācību iestādē un diplomu, ko pēc mācībām vai kvalifikācijas eksāmenu nokārtošanas izsniedz reģiona prefekts. Profesionālo sagatavošanu nodrošina **Reģionālās veselības aizsardzības un labklājības direkcijas** jeb DRASS akreditētie centri. Šajos centros apmācāmie apgūst 3 gadus sadalītu 560 stundu mācību ciklu ar vismaz 70 stundām praktisko nodarbību. Profesionālās sagatavošanas beigās kandidāti kārto eksāmenus.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Ārpusstiesas mediācijas vai tiesas mediācija ir maksas pakalpojums personām, kuras izvēlējušās izmantot šādu alternatīvās strīdu izšķiršanas iespēju. Ja veikta mediācija tiesā, **mediatora pakalpojumus var apmaksāt**, izmantojot juridisko palīdzību. Jebkurā gadījumā atlīdzības apjomu **nosaka maģistrāts–novērtētājs** pēc tam, kad ir pabeigts uzdevums un iesniegts ziņojums vai izdevumu saraksts (1991. gada 19. decembra Dekrēta Nr. 91-1266 119. pants).

Tiesnesis lemj par avansa un atlīdzības apmēru (Civilprocesa kodeksa 131-6. un 131-3. pants). Tā kā normatīvajos aktos nav precīzi noteikti cenrādis par mediācijas pakalpojumu sniegšanu ģimenes lietās, pakalpojuma **cenās ir atšķirīgas**. Dienesti, kas sniedz “mediācijas pakalpojumus ģimenes lietās”, saskaņā ar nacionālo protokolu, ko parakstījusi Tieslietu ministrija, Darba, sociālo attiecību, ģimenes lietu ministrija, Ģimenes pabalstu valsts kase un Lauksaimniecības strādnieku savstarpējās apdrošināšanas kase, ir apņēmušies, ņemot vērā lietas dalībnieku ienākumus, ievērot **mainīgo valsts cenrādi**. Ja tiesnesis nav lēmis citādi, tad cena, ko lietas dalībnieki samaksā par sēdi un par personu, var būt noteikta apmērā no EUR 5 līdz pat EUR 131,21.

CNAF (**Ģimenes piemaksu valsts kase**) ģimenes lietās ir ieviesusi vienošanās procedūru, kas struktūrām ļauj saņemt pakalpojumus ģimenes lietās, ja vien tās ievēro atsevišķās normas.

Vai ir iespējama mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

Civilprocesa kodeksa 1565. pantā paredzēts, ka starp pusēm panāktas vienošanās padarīšanai par izpildāmu, ja lietā nav bijis iesaistīts tiesnesis, ir nepieciešams tāda tiesneša apstiprinājums, kura kompetencē ir attiecīgo jautājumu izskatīšana.

Ja mediācija ir saistīta ar procesu tiesā, Civilprocesa kodeksa 131-12. pantā paredzēts, ka vienošanos pēc pušu lūguma apstiprina attiecīgais tiesnesis, kas izskata attiecīgo lietu.

Civilprocesa izpildes kodeksa L. 111-3 1. pantā paredzēts, ka tiesas mediācijā vai ārpusstiesas mediācijā panāktas vienošanās, kuras apstiprinājušas vispārējās tiesas vai administratīvās tiesas, ir izpildāmi dokumenti.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Starpniecība dalībvalstīs - Horvātija

Horvātijas Republikas valdība ar Tieslietu ministrijas starpniecību sniedz spēcīgu atbalstu (tiesisku, finansiālu, tehnisku) mediācijas pilnveidošanai un popularizēšanai, un tā ir kļuvusi par vienu no svarīgākajām daļām tiesu iestāžu sistēmas reformas stratēģijā.

Tiesas un ārpustiesas mediācija

Mediāciju var veikt visās parastajās un specializētajās pirmās un otrās instances tiesās (vietējā tiesā, apgabaltiesā, komercietesā un Augstajā komercietesā) visos tiesvedības posmos un līdz ar to arī apelācijas procedūru laikā. Mediāciju veic vienīgi attiecīgās tiesas tiesnesis, kurš ir apmācīts mediācijā un ir iekļauts tiesas priekšsēdētāja izveidotajā tiesnešu mediatoru sarakstā ar ikgadēju norīkojumu. Tiesnesis-mediatora nekad neveic mediāciju strīdā, kurā viņš ir norīkots par tiesnesi.

Ārpustiesas mediāciju daudzus gadus ļoti veiksmīgi veica Horvātijas Tautsaimniecības kameras, Horvātijas Tirdzniecības un amatniecības kameras, Horvātijas Darba devēju asociācijas, Horvātijas Mediācijas asociācijas, Horvātijas Advokātu asociācijas, Horvātijas Apdrošināšanas biroja un Horvātijas Republikas valdības Sociālās partnerības biroja mediācijas centri. Tomēr mediāciju ar konkrētiem mediatoriem var veikt ārpus šiem centriem.

Saskaņā ar Mediācijas likumu (*Narodne novine* (Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis) Nr. 18/11 un Noteikumiem par Mediatoru reģistru un mediācijas iestāžu un mediatoru akreditācijas normām (NN, Nr. 59/11) Tieslietu ministrijai ir jāuztur Mediatoru reģistrs.

Strīdu alternatīvas izšķiršanas komisija

Tieslietu ministrija izveidoja un iecēla Strīdu alternatīvas izšķiršanas komisiju, kuras sastāvā ir tiesu, prokuratūras, Horvātijas Republikas valdības Sociālās partnerības biroja, Horvātijas Tautsaimniecības kameras, Horvātijas Darba devēju asociācijas, Horvātijas Tirdzniecības un amatniecības kameras un Tieslietu ministrijas pārstāvji.

Komisijas uzdevums ir uzraudzīt strīdu alternatīvas izšķiršanas attīstību, uzraudzīt esošo programmu īstenošanu un ierosināt pasākumus, lai popularizētu strīdu alternatīvas izšķiršanas attīstību. Komisijas pilnvarās ietilpst arī atzinumu un atbilžu sniegšana uz pieprasījumiem, kas ietilpst tās kompetencē.

Strīdu alternatīvas izšķiršanas komisijas sanāksmē 2009. gada 26. novembrī tika pieņemts Mediatoru ētikas kodekss.

Tiesiskais regulējums

Mediāciju kā strīdu izšķiršanas līdzekli pirmo reizi regulēja īpaši noteikumi – Mediācijas likums (NN, Nr. 163/03, stājās spēkā 2003. gada 24. oktobrī), kurā bija integrēti daži no vadošajiem principiem, kas bija iekļauti Eiropas Padomes lēmumā par mediāciju civillietās un komercietesībās, kā arī tā saucamajā Zaļajā grāmatā par strīdu alternatīvu izšķiršanu Eiropas Savienības civiltiesībās un komercietesībās. Šis likums tika grozīts 2009. gadā, un 2011. gada sākumā tika pieņemts jauns Mediācijas likums (NN, Nr. 18/11), kas pilnībā stājās spēkā dienā, kad Horvātijas Republika pievienojās Eiropas Savienībai.

Papildu Mediācijas likumam, kas ir svarīgākais likums, šo jautājumu daļēji reglamentē citi likumi, kā arī īstenošanas noteikumi, kas nodrošina šā likuma īstenošanu.

Mediācijas process

Mediācijas procesu uzsāk, kad strīda viena puse iesniedz priekšlikumu, ko pieņem otra puse, vai abas puses iesniedz kopīgu priekšlikumu par strīda draudzīgu izšķiršanu, vai priekšlikumu iesniedz trešā persona (piemēram, tiesnesis tiesvedībā).

Mediatori ir viena vai vairākas personas, kuras, pamatojoties uz pušu vienošanos, veic mediāciju. Mediatoriem jābūt apmācītiem (mediatora zināšanas un prasmes ir viena no veiksmīgas mediācijas būtiskākajām sastāvdaļām) un pastāvīgi jāiziet profesionālā apmācība. Tiesnešu akadēmija ir ārkārtīgi svarīga mediatoru apmācību rīkošanā un īstenošanā.

Mediāciju veic saskaņā ar pušu vienošanos. Mediācijas laikā mediators nodrošina taisnīgu un vienlīdzīgu attieksmi pret pusēm. Mediācijas procedūras laikā mediators var tikties ar katru pusi atsevišķi un, ja vien puses nav vienojušas citādi, no vienas puses saņemto informāciju un datus mediators drīkst atklāt otrai pusei tikai ar atbilstošu atļauju. Mediators var piedalīties izlīguma izstrādē un sniegt ieteikumus par tā saturu.

Mediācijas ceļā panākts izlīgums ir saistošs pusēm, kas to parakstījušas. Ja puses saskaņā ar izlīgumu ir uzņēmušas konkrētas saistības, pusēm tās ir savlaicīgi jāizpilda. Mediācijas ceļā panākts izlīgums ir izpildāms dokuments, ja tajā ietverts izpildes pienākums, par kuru puses var panākt kompromisu, un ja tajā ietverts tiešas atļaujas paziņojums par izpildi (izpildāmības klauzula).

Ja vien puses nav vienojušas citādi, katra puse sedz savas izmaksas, savukārt mediācijas izmaksas puses sedz vienādi vai saskaņā ar īpašu likumu vai mediācijas iestāžu noteikumiem.

Kā norāda lielākā daļa mediācijas ekspertu, mediācijai ir piemēroti jebkādi strīdi saistībā ar tiesībām, kuras puses var brīvi izmantot, un konfliktējošās puses gandrīz vienmēr būtu jāmudina strīdu atrisināt draudzīgā ceļā. Mediācija ir īpaši piemērota strīdos starp uzņēmumiem (t. i., komercstrīdos), kā arī pārrobežu strīdos (ja vienas puses domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir kāda Eiropas Savienības dalībvalsts) civillietās un komercietesībās. Jāatzīmē, ka pārrobežu strīdos neietilpst muitas, nodokļu vai administratīvā tiesvedība, vai arī strīdi saistībā ar valsts atbildību par darbībām vai bezdarbību, īstenojot varu.

Citas saites

 [Atrast mediatoru](#)

 [Papildu informācija](#)

Lapa atjaunināta: 20/07/2016

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Starpniecība dalībvalstīs - Itālija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot mediāciju? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (ADR) līdzeklis, kad mediators palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Itālijas valdība un praktizējošie tieslietu speciālisti apzinās mediācijas priekšrocības.

1. Ar ko sazināties?

Mediācija civillietās un komercietesībās strīdu risināšanai attiecībā uz jebkurām tiesībām, no kurām puses var brīvi atteikties vai tās nodot tālāk, Itālijā tika ieviesta ar Likumdošanas dekrētu (*decreto legislativo*) Nr. 28/2010.

Mediācijas pakalpojumus sniedz publiskas vai privātas mediācijas organizācijas, kuras ir reģistrētas Tieslietu ministrijas mediācijas organizāciju reģistrā (*registro degli organismi di mediazione*).

Akreditēto mediācijas organizāciju reģistrs ir publicēts Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē (<http://www.giustizia.it/>).

Izmantojot reģistru, iespējams sazināties ar paša izvēlētu mediācijas organizāciju un lūgt attiecīgās organizācijas mediatoru pakalpojumus. Sīkāku informāciju var iegūt no katras attiecīgās organizācijas.

2. Kurās tiesību jomās var izmantot mediāciju, un kurās tā tiek visbiežāk izmantota?

Mediācijas organizācijas var palīdzēt rast ārpusstiesas vienošanos jebkurā strīdā par tiesībām, no kurām puses var brīvi atteikties vai tās nodot tālāk (*diritti disponibili*). Mediācija ir brīvprātīga, taču to izmantot var arī pēc tiesneša ierosinājuma vai saskaņā ar pušu līguma noteikumiem.

3. Vai pastāv īpašs regulējums?

Tiesiskais regulējums par mediāciju civilietās un komercietās pašlaik ir noteikts jau minētajā Likumdošanas dekrētā Nr. 28/2010 un ministra dekrētā (*decreto ministeriale*) Nr. 180/2010.

4. Apmācība

Personai, kas vēlas kļūt par mediatoru, ir jāizpilda ministra dekrēta Nr. 18/2010 4. panta 3. punkta b) apakšpunktā noteiktās prasības: personai jāiegūst grāds vai diploms, kas pielīdzināms universitātes diplomam par vismaz trīs gadus ilgu studiju programmu, vai jāpieder profesionālai asociācijai vai organizācijai un vismaz divas reizes gadā jāiziet profesionālās pilnveides kursi, ko sniedz Tieslietu ministrijas akreditētas mācību organizācijas, un divu gadu ilgā apmācības periodā praktikanta statusā jāpiedalās vismaz divdesmit mediācijas lietās.

Mācību organizācijas, kuras sniedz apliecības par to, ka mediatori ir veikuši nepieciešamos apmācības kursus, ir Tieslietu ministrijas akreditētas publiskas vai privātas struktūras, kas izpildījušas akreditācijai noteiktos standartus.

5. Cik izmaksā mediācija?

Kritēriji, pēc kuriem aprēķina atlīdzību par mediāciju (*indennità di mediazione*), tostarp nodevu par procesa uzsākšanu un honorāru par mediāciju, ir noteikti ministra dekrēta Nr. 180/2010 16. pantā.

Attiecīgās summas ir norādītas dekrētā pievienotajā A tabulā. Tās ir dažādas atkarībā no strīda priekšmeta vērtības.

6. Vai ir iespējams nodrošināt mediācijas ceļā panāktas vienošanās izpildi?

Likumdošanas dekrēta Nr. 28/2010 12. pantā ir noteikts, ka panāktās vienošanās protokolu pēc jebkuras puses pieteikuma apstiprina tās zemākās instances tiesas (*tribunale*) priekšsēdētājs, kuras darbības apgabalā darbojas mediācijas organizācija, ar nosacījumu, ka šī vienošanās nav pretrunā sabiedriskajai kārtībai vai augstāka spēka tiesiskajam regulējumam. Tāda veida pārrobežu strīdos, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/52/EK 2. pantā, vienošanās protokolu apstiprina tās zemākās instances tiesas priekšsēdētājs, kuras darbības apgabalā vienošanās jāīsteno.

Apstiprinātais vienošanās protokols ir pamats piespiedu izpildei pret īpašumu (*espropriazione forzata*), īpašam izpildījuma veidam (*esecuzione in forma specifica*) vai hipotēkas nostiprināšanai (*ipoteca giudiziale*).

7. Vai mediatoru datubāze ir pieejama bez maksas?

Pašlaik nepastāv publisks mediatoru reģistrs, bet Tieslietu ministrija regulāri publicē mediācijas organizāciju sarakstu, kurās darbojas individuāli mediatori.

To, kuri mediatori pieder kādai mediācijas organizācijai, var noskaidrot, lūdzot šādu informāciju Tieslietu ministrijas departamentam, kurš uzrauga mediācijas organizāciju darbību; ar šo departamentu var sazināties, izmantojot ministrijas tīmekļa vietni.

Lapa atjaunināta: 13/10/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [ei](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējušies.

Starpniecība dalībvalstīs - Kipra

Ar ko sazināties?

Lai iegūtu informāciju par starpniecību Kīprā, sazinieties ar [Kīprā reģistrētu advokātu](#).

Kurā jomā starpniecība ir pieejama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Starpniecību var izmantot, lai atrisinātu jebkuru strīdu, ja puses piekrīt šim strīda izšķiršanas veidam.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Atšķirībā no otra alternatīvā strīdu izšķiršanas veida (šķīrējtiesas) starpniecības procedūru nereglamentē īpaši likumi, tāpēc nav jāievēro īpaši noteikumi.

NB! Pārstāvju palātai (*Bouλή των Αντιπροσώπων*) ir iesniegts un pašlaik tiek apspriests īpašs likumprojekts par starpniecību ģimenes lietās.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Starpniecības izmaksas nav noteiktas — parasti tās ir atkarīgas no lietas sarežģītības un starpnieka ieņemamā stāvokļa.

Vai ir iespējama starpniecības rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

Starpniecības iznākums nav spriedums, ko var izpildīt tāpat kā tiesas spriedumu.

Lapa atjaunināta: 08/02/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Starpniecība dalībvalstīs - Latvija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot mediāciju (starpniecību)? Tas ir brīvprātīgs sadarbības process, kurā puses cenšas panākt savstarpēji pieņemamu vienošanos savu domstarpību atrisināšanai ar mediatora starpniecību.

Ar ko sazināties?

[Sertificētu mediatoru padome](#) ir izveidota kā Sertificētu mediatoru kopsapulces pārstāvības institūcija saskaņā ar [Mediācijas likumu](#). Padomei veic šādas funkcijas:

nodrošina sertifikāta izsniegšanu mediatoram, kas nokārtojis sertifikācijas pārbaudījumu;
organizē mediatoru sertifikācijas un sertificētu mediatoru atestācijas pārbaudījumus;

kārto sertificētu mediatoru sarakstu;

uzrauga mediācijas kvalitāti, izskatot sūdzības par sertificētu mediatoru darbību;

pārstāv sertificētus mediatorus un izsaka sertificētu mediatoru viedokli attiecībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, citām iestādēm un amatpersonām, kā arī attiecībā ar starptautiskām organizācijām;

sniedz atzinumus ar mediāciju saistītos likumdošanas jautājumos un mediācijas prakses jautājumos.

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

📄 [Mediācijas likuma](#) darbības joma ir domstarpību risināšana civiltiesiskajās attiecībās, izmantojot mediāciju. Šis likums regulē mediācijas izmantošanu tik tālu, cik speciālajos likumos, piemēram, 📄 [Darba strīdu likumā](#) nav noteikta citāda kārtība. Vienlaikus 📄 [Mediācijas likums](#) neliedz mediāciju izmantot arī citās tiesību nozarēs, ja vien konkrētās nozares regulējumā nav noteikts citāds regulējums

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācijas izmantošana ir pilnīgi brīvprātīga.

Mediācijas izmantošana nav priekšnosacījums ne noteikta veida tiesvedības sākšanai, ne tiesvedības turpināšanai.

Mediatoru darbību Latvijā reglamentē 📄 [Mediācijas likums](#) un 📄 [Mediatoru sertifikācijas un atestācijas kārtība](#).

Informācija un mācības

Vietnē 📄 <http://www.mediacija.lv> var iepazīties ar informāciju par mediācijas institūtu, atrast mediācijas pakalpojumu sniedzējus, uzzināt jaunāko informāciju mediācijas jomā Latvijā, kā arī pieteikties uz mediācijas biedrību piedāvātajiem apmācību kursiem.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Izmaksu apmērs galvenokārt ir atkarīgs no mediatora un klientu spējas vienoties par atbilstošu atlīdzību par sniegto pakalpojumu. Puses un mediators var vienoties par mediācijas izmantošanu pat bez atbilstoša atlīdzinājuma. Starpniecības izmaksas ir atkarīgas no vairākiem faktoriem — starpnieka kvalifikācijas un pieredzes, strīda sarežģītības, starpniecības konsultāciju skaita un citiem faktoriem.

Papildus tiek īstenoti vairāki valsts un pašvaldību pilotprojekti, kuru ietvaros mediatora konsultāciju vai mediācijas pakalpojumu var saņemt bez maksas (piemēram, ģimenes lietās).

Vai ir iespējama starpniecības rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

📄 [Direktīva 2008/52/EK](#) paredz, ka strīdā iesaistītajām pusēm ir iespēja lūgt, lai mediācijas rezultātā panāktā rakstiska izlīguma saturu atzīst par izpildāmu. Dalībvalstis Komisijai dara zināmas tās tiesas vai citas iestādes, kas ir kompetentas pieņemt šādus lūgumus.

No 2015. gada 1. janvāra darbojas tiesas ieteiktas mediācijas modelis, kurā tiesa jau uzsāktas tiesvedības ietvaros iesaka pusēm tiesvedības gaitā izmantot mediāciju. Tiesas ieteiktā mediācijā panākot vienošanos, puses var noslēgt izlīgumu un iesniegt tiesai un lūgt tiesu to apstiprināt.

Saites

📄 [Mediācija.lv](#)

📄 [sertificetimediatori.lv](#)

Lapa atjaunināta: 23/09/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Starpniecība dalībvalstīs - Lietuva

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tā ir alternatīva strīdu risināšanas (ASR) procedūra, kuras laikā starpnieks palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Lietuvas valdība un praktizējošie juristi apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Lietuvā nav ne centralizētas, ne valdības iestādes, kas atbildētu par starpniecību (*tarpininkavimas*), un pašlaik nav plānots arī tādu izveidot.

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Samierināšanas starpniecību (*taikinamasis tarpininkavimas*) var izmantot civilstrīdos (t.i., strīdos, kurus izskata civiltiesvedībā vispārējās piekrišanas tiesa).

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Starpniecību regulē **Likums par samierināšanas starpniecību civilstrīdos** (*Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*). Starpniecības izmantošana ir pilnībā brīvprātīga. Nepastāv nekādi īpaši noteikumi, piemēram, starpnieku uzvedības kodeksi.

Informācija un mācības

Valstī vēl līdz šim nav izveidota mācību programma. Tomēr apmācību piedāvā **Tieslietu ministrijas** (*Teisingumo ministerija*) mācību centrs un privātas organizācijas. Privātu organizāciju darbība netiek regulēta.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Saskaņā ar Likumu par samierināšanas starpniecību civilstrīdos starpniecību var nodrošināt gan par maksu, gan bez maksas. Ja starpniecība tiek nodrošināta par maksu, procedūru var uzsākt vienīgi pēc tam, kad starpnieks ir rakstiski vienojies ar abām strīdā iesaistītajām pusēm par atlīdzības summu un apmaksas veidu.

Vai iespējama starpniecības rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

Saskaņā ar 📄 [Direktīvu 2008/52/EK](#) strīdā iesaistītajām pusēm ir tiesības pieprasīt, lai starpniecības rezultātā panāktās rakstiskās vienošanās saturu padarītu par izpildāmu. Dalībvalstis sniegs informāciju tiesām un citām iestādēm, kas kompetentas saņemt šādus pieprasījumus.

Saskaņā ar Likumu par samierināšanas starpniecību civilstrīdos strīdā iesaistītās puses var izvēlēties kompetento tiesu. Tā var būt apgabaltiesa atbilstīgi dzīvesvietai vai juridiskai adresei, kur reģistrēts viens no strīdā iesaistītajiem.

Lapa atjaunināta: 18/02/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Mūsu tulkoņāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Starpniecība dalībvalstīs - Luksemburga

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tā ir alternatīva strīdu risināšanas (ASR) procedūra, kuras laikā starpnieks palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Luksemburgas valdība un praktizējošie juristi apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Nav centrālas iestādes, kas būtu atbildīga par mediatora profesijas regulāciju.

Papildus mediācijai konkrētās nozarēs (banku nozarē, apdrošināšanas nozarē u. c.) un papildus [Ombudam](#), kas ir atbildīgs par mediāciju administratīvās lietās, un Bērnu tiesību aizsardzības komitejai ([Ombudskomitee fir t'Rechter vun de Kanner](#)) mediācijas jomā darbojas šādas biedrības:

[Luksemburgas Mediācijas un apstiprināto mediatoru asociācija](#) (*Association luxembourgeoise de la médiation et des médiateurs agréés – ALMA asbl*);

[Luksemburgas Advokatūras mediācijas centrs](#) (*Centre de médiation du Barreau du Luxembourg – CMBL*);

[Mediācijas centrs](#) (asbl);

[Sabiedrības un ģimenes lietu mediācijas centrs](#) (*Centre de médiation Socio-Familiale*), ko pārvalda nodibinājums "Pro Familia".

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācija principā ir pieļaujama:

administratīvās lietās;

krimināllietās;

ģimenes lietās;

komerclietās;

lietās par kaimiņu savstarpējām attiecībām.

Mediācija civillietās un komerclietās ir uz pušu piekrišanu balstīts konfidenciāls process, ko īsteno neatkarīgs, objektīvs un kompetents mediators. Mediācija var attiekties uz visu strīdu vai tā daļu. Tā ietver gan mediāciju uz vienošanās pamata, gan tiesas norīkotu mediāciju; īpaša nozīme ir mediācijai ģimenes lietās.

Jebkura strīda puse var ierosināt otrai pusei vai pusēm veikt **mediāciju uz vienošanās pamata** (*médiation conventionnelle*) neatkarīgi no tiesas vai šķīrējtiesas procesa un jebkurā procesa stadijā, kamēr tiesa nav sākusī taisīt spriedumu.

Kad civillietā, komerclietā vai ģimenes lietā jau tiek izskatīta tiesā, tiesnesis jebkurā procesa stadijā, kamēr nav sāktu sprieduma taisīšana, var ierosināt izmantot **tiesas norīkotu mediāciju** (*médiation en justice*); izņēmums ir Kasācijas tiesā izskatītās lietas un pagaidu noregulējuma process (*matière de référé*). Tiesnesis var uzaicināt puses veikt mediāciju pēc savas iniciatīvas vai pēc pušu kopīgas iniciatīvas, taču jebkurā gadījumā pusēm ir jāpiekrīt mediācijas veikšanai. Ja tiesa izskata lietu, kas ietver jautājumu ģimenes tiesību jomā (šīs lietas ir izsmeloši uzskaitītas), tā var ierosināt pusēm veikt mediācijas pasākumus un norīkot bezmaksas informatīvu sēdi, kuras laikā tiek izskaidroti mediācijas principi, procedūra un mediācijas sekas.

Krimināllietās valsts prokurors ar zināmiem nosacījumiem un pirms apsūdzības izvirzīšanas var lemt izmantot mediāciju, ja:

ir ticams, ka ar šo pasākumu tiks novērsts cietušajai personai radītais kaitējums; vai

tiks izbeigts pārkāpuma radītais traucējums; vai

tas palīdzēs rehabilitēt pārkāpumu izdarījušo personu.

Mediācijas izmantošana neliedz pēcāk pieņemt lēmumu veikt personas kriminālvajāšanu, jo īpaši, ja mediācijas nosacījumi netiek ievēroti.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācijas izmantošana ir pilnīgi brīvprātīga.

Uz mediāciju administratīvās lietās un mediāciju krimināllietās, kā arī mediāciju konkrētās nozarēs attiecas īpaši tiesību akti.

Informācija un apmācība

Mediatori krimināllietās

Ar 1999. gada 6. maija likumu un 1999. gada 31. maija Lielhercoga noteikumiem tika izveidota mediācijas sistēma krimināllietās. Prokurors pirms apsūdzības izvirzīšanas var nolemt izmantot mediāciju, ja viņš uzskata, ka ar to varētu novērst cietušajai personai radīto kaitējumu, izbeigt pārkāpuma rezultātā radīto traucējumu vai palīdzēt rehabilitēt pārkāpumu izdarījušo personu. Kad prokurors nolemj izmantot mediāciju krimināllietās, viņš mediācijas veikšanai var norīkot jebkuru personu, kura apstiprināta kā mediators šajos nolūkos.

Apstiprinājums

Persona, kas vēlas tikt apstiprināta, kā mediators, kam ļauts veikt mediāciju krimināllietās, iesniedz pieteikumu Tieslietu ministrijai, kas lemj par šo pieteikumu pēc apspriešanās ar ģenerālprokuroru.

Mediatori civillietās un komerclietās

Ar 2012. gada 24. februāra likumu tika izveidots valsts mēroga regulējums attiecībā uz mediāciju civillietās un komerclietās, ieviešot jaunu sadaļu jaunajā Civilprocesa kodeksā. Ar šo likumu Luksemburga ir transponējusi Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīvu 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komerclietās, attiecinot direktīvā paredzētos principus gan uz pārrobežu strīdiem, gan valsts mēroga strīdiem. Likumu papildina Lielhercoga 2012. gada 25. jūnija noteikumi, ar kuriem paredz kārtību, kādā apstiprina mediatorus, kam ļauts veikt tiesas norīkotu mediāciju un mediāciju ģimenes lietās, īpašu apmācību mediācijas jomā un bezmaksas informatīvas sēdes norisi.

Mediators ir trešā persona, kuras uzdevums ir uzklaut abas puses kopīgi vai vajadzības gadījumā – atsevišķi, lai izšķirtu strīdu, kas pastāv starp pusēm.

Mediators neuzspiež pusēm kādu konkrētu risinājumu, bet gan aicina tās panākt brīvprātīgu vienošanos sarunu ceļā.

Tiesas norīkotu mediāciju un mediāciju ģimenes lietās var veikt gan apstiprināti mediatori gan mediatori, kas nav saņēmuši apstiprinājumu. Ar apstiprinātu mediatoru saprot fizisku personu, kuru šajos nolūkos ir apstiprinājusi Tieslietu ministrija.

Mediācijai uz vienošanās pamata un mediācijai pārrobežu strīdos puses var izmantot neapstiprināta mediatora pakalpojumus.

Apstiprināšanas kārtība

Mediatoru apstiprināšana ir Tieslietu ministrijas kompetencē. Civillietās un komerclietās mediatoriem nav nepieciešams tikt apstiprinātiem mediācijas veikšanai uz vienošanās pamata.

Jebkura fiziska persona var pieprasīt apstiprināšanu, ja viņa atbilst nosacījumiem, kas paredzēti 2012. gada 24. februāra likumā, ar kuru jaunajā Civilprocesa kodeksā tiek ieviesta mediācija civillietās un komerclietās, kā arī nosacījumiem, kas paredzēti 2012. gada 25. jūnija Lielhercoga noteikumos, ar kuriem paredz kārtību, kādā apstiprina mediatorus, kam ļauts veikt tiesas norīkotu mediāciju un mediāciju ģimenes lietās, īpašu apmācību mediācijas jomā un bezmaksas informatīvas sēdes norisi.

Pamatojoties uz iepriekš minēto Direktīvu 2008/52/EK un 2012. gada 24. februāra Likuma par mediāciju 1251-3. panta 1. punkta 3. daļu, mediācijas pakalpojumu sniedzējs, kas izpilda līdzvērtīgus vai lielā mērā salīdzināmus kritērijus citā Eiropas Savienības dalībvalstī, ir atbrīvots no pienākuma saņemt apstiprinājumu Luksemburgas Lielhercogistē.

Apstiprinājums tiek piešķirts uz nenoteiktu laiku.

Jaunā Civilprocesa kodeksa 1251-3. panta 2. punktā un iepriekš minētajos 2012. gada 25. jūnija Lielhercoga noteikumos ir paredzēti kumulatīvi nosacījumi, kas jāizpilda fiziskai personai, kura vēlas saņemt šādu apstiprinājumu.

Personai ir jāapliecina nevainojama reputācija, kompetence, izglītība, neatkarība un objektivitāte.

Personai ir jāiesniedz izraksts no Luksemburgas sodu reģistra vai līdzīgs dokuments, ko izsniegušas personas dzīvesvietas valsts (valsts kurā persona ir dzīvojuši pēdējos piecus gadus) kompetentās iestādes.

Personai ir jāpiemīt visām civilajām un politiskajām tiesībām.

Personai ir jābūt ieguvušai apmācību mediācijas jomā, ko apliecina:

mediācijas maģistra diploms, ko izsniegusi Luksemburgas Universitāte vai cita universitāte, augstākās izglītības iestāde vai tāda paša līmeņa apmācības iestāde, kas akreditēta saskaņā ar kādas Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem; vai

trīs gadus ilga profesionālā pieredze, ko papildina "Tpaša apmācība mediācijas jomā", kā noteikts iepriekš minēto 2012. gada 25. jūnija Lielhercoga noteikumu 2. pantā;

vai izglītība mediācijas jomā, ko atzīst kāda Savienības dalībvalsts.

Luksemburgas Universitāte piedāvā tpašu [mediācijas mācību programmu \(maģistra grāds\)](#).

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediācija bieži ir bez maksas. Ja par mediāciju ir jāmaksā, tas tiks skaidri norādīts.

Atlīdzība par **mediāciju uz vienošanās pamata** tiek noteikta, pusēm brīvi vienojoties. Šajā gadījumā puses sedz mediācijas izmaksas un mediatora atlīdzību vienādās daļās, izņemot, ja tās ir vienojušās citādi.

Mediatora atlīdzība par **tiesas norīkotu mediāciju un mediāciju ģimenes lietās** ir paredzēta Lielhercoga noteikumos.

Vai ir iespējams panākt mediācijas rezultātā panākta izlīguma izpildi?

Ir svarīgi atzīmēt, ka izlīgumiem, kas panākti, veicot **mediāciju civillietās un komercietās**, ir tāds pats pierādošais spēks kā tiesas nolējumam. Saskaņā ar iepriekš minēto Direktīvu 2008/52/EK izlīgumi, kas mediācijas ceļā panākti Luksemburgas Lielhercogistē vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī, ir izpildāmi Eiropas Savienībā. Ja izlīgumu vai tā daļa apstiprina kompetentais tiesnesis, tas kļūst izpildāms.

Ar 2012. gada 24. februāra likumu minētā direktīva ir transponēta valsts tiesību aktos. Ar to mediācija tiek padarīta līdzvērtīga citām pastāvošajām tiesu procedūrām.

Saites

[Tieslietu ministrija](#)

[Luksemburgas Mediācijas un apstiprināto mediatoru asociācija \(ALMA asbl\)](#);

[Luksemburgas Advokatūras mediācijas centrs \(CMBL\)](#)

[Mediācijas centrs](#)

[Sabiedrības un ģimenes lietu mediācijas centrs](#)

Lapa atjaunināta: 20/12/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Starpniecība dalībvalstīs - Ungārija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tā ir alternatīva strīdu risināšanas (*alternatív vitarendezés*) (ASR) (ADR) procedūra, kuras laikā starpnieks (*közvetítő*) palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Ungārijas valdība un praktizējošie juristi apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Saskaņā ar 2002. gada Likumu LV "Par mediāciju" (*a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény*) Tieslietu ministrija ir atbildīga par mediatoru un mediatorus algojošo juridisko personu reģistrāciju.

Mediatoru un mediatorus algojošo juridisko personu reģistrs ir pieejams [Publiskās administrācijas un tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#).

Šajā tīmekļa vietnē lietotājiem tiek sniegta vispārēja informācija, un mediatoru reģistrā ir iespējams veikt meklēšanu, izmantojot personas vārdu un uzvārdu, specializācijas jomu, valodu zināšanas un valsti, kurā atrodas tās birojs. Juridiskās personas var meklēt, izmantojot nosaukumu, valsti un nosaukuma saīsinājumu.

Šajā [tīmekļa vietnē](#) ir pieejamas arī mediatoru un mediatorus algojošo juridisko personu reģistrācijas veidlapas.

Mediācijas jomā strādā nevalstiskās asociācijas, tostarp:

Nacionālā mediācijas asociācija ([Országos Mediációs Egyesület](#)); un

Budapeštas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Mediācijas un tiesiskās koordinācijas departaments (*Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Mediációs és Jogi Koordinációs Osztálya*).

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

2002. gada Likums LV "Par mediāciju" attiecas uz civiltiesiskajiem strīdiem, taču mediācija nav pieļaujama neslavas celšanas lietās, administratīvajā procesā, aizbildniecības procesos, procesos par aizgādības tiesību izbeigšanu, izpildes procesos, paternitātes vai pēctecības noteikšanas procesos, kā arī konstitucionālo sūdzību lietās.

Vai ir jāievēro tpaši noteikumi?

Mediācijas izmantošana ir brīvprātīga, un tai ir noteiktas priekšrocības saistībā ar likumu "Par nodevām" (*az illetékekről szóló törvény*) un **Civilprocesa kodeksu** (polgári perrendtartás)

Pusēm ir jānomaksā tikai puse no attiecīgās nodevas, ja puses izmanto mediāciju pēc pirmās tiesas sēdes un panākto izlīgumu apstiprina tiesnesis. No šīs samazinātās summas var ieturēt arī mediatoram maksājamo summu, ieskaitot PVN (HÉA) (bet ne vairāk par 50 000,00 Ungārijas forintu). Gala nodevas apmēra vienīgais ierobežojums – tā nedrīkst būt mazāka par 30 % no sākotnējās summas apmēra. Ja likums neparedz mediācijas izmantošanu attiecīgajā lietā, atvieglojumi netiek piemēroti.

Ja puses uzsāk mediācijas procesu pirms civillietas izskatīšanas tiesā, no maksājāmās tiesas nodevas summas tiek atskaitīta mediatoram maksājāmā summa, ieskaitot PVN, bet ne vairāk kā 50 000,00 Ungārijas forintu, taču maksājāmās tiesas nodevas summa nevar būt mazāka par 50 % no sākotnējā

nodevas apmēra. Atvieglojumi netiek piemēroti, ja mediācijas izmantošana attiecīgajā lietā nav atļauta vai ja puses vērsas tiesā, neņemot vērā mediācijas laikā noslēgto izlīgumu (izņemot gadījumus, kad puses vērsas tiesā, lai panāktu tāda izlīguma izpildi, kas nav ticis izpildīts labprātīgi). Mediatoriem nav vienota ētikas kodeksa valsts mērogā, tomēr vairums mediācijas asociāciju ievēro Eiropas Mediatoru rīcības kodeksu (*közvetítő kódeksi*).

Darba lietu samierināšanas un mediācijas dienests ir izstrādājis **Īpašu ētikas kodeksu piemērošanai darba tiesiskos strīdos** (Munkaügyi Közvetítői és Döntőbírói Szolgálat).

Dažas tiesas sniedz iespēju pusēm izmantot mediāciju bez maksas procesa gaitā. Sīkāki noteikumi un tiesu saraksts ir pieejams Ungārijas tiesu centrālajā tīmekļa vietnē: (http://birosag.hu/engine.aspx?page=Birosag_showcontent&content=Birosagi_kozvetites).

Informācija un apmācība

Īpaša informatīva tīmekļa vietne angļu valodā par mediācijas jautājumiem vai par nacionālo mediatoru mācību iestādi nav pieejama.

[Tīmekļa vietne par mediāciju](#) ir pieejama tikai ungāru valodā.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediācija nav bezmaksas pakalpojums – par **maksājuma** apmēriem puses un mediators savstarpēji vienojas.

Vai ir iespējama mediācijas rezultātā panāktā izlīguma izpilde?

Saskaņā ar [Direktīvu 2008/52/EK](#) strīdā iesaistītās puses var lūgt, lai ar mediācijas palīdzību panāktu rakstiska izlīguma saturu atzīst par izpildāmu.

Dalībvalstis Komisijai dara zināmas tās tiesas vai citas iestādes, kas ir kompetentas pieņemt šādus lūgumus.

Ar mediācijas palīdzību panāktu rakstiska izlīguma saturu puses var padarīt izpildāmu. Puses var pieprasīt, lai tiesa vai notārs (*közjegyző*) iekļauj vienošanos tiesas apstiprinātā izlīgumā vai publiskā dokumentā (*közokirat*), kuru vēlāk var nodot izpildei.

Saites

Ungārijas mediatoru reģistra tīmekļa vietne (*A magyar közvetítő adatbázisának honlapja*)

Lapa atjaunināta: 06/04/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Starpniecība dalībvalstīs - Malta

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot mediāciju? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (*ADR*) līdzeklis, ar kura palīdzību mediators palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Maltas valdība un tiesu praktizējošie speciālisti apzinās mediācijas priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Malta par mediāciju atbildīgā valdības iestāde ir [Maltas Mediācijas centrs](#), kas izveidots saskaņā ar [2004. gada Likuma par mediāciju](#) 474. nodaļu. Mediācijas centrs strīdā iesaistītajām pusēm piedāvā forumu, kurā tās var vērsties vai tikt nosūtītas, lai atrisinātu strīdu ar mediatora palīdzību.

Ar centru var sazināties, kontaktējoties ar **Maltas Mediācijas centra** sekretāru adresē *Palazzo Laparelli, South Street, Valletta VLT 1110*.

Varat arī zvanīt pa tālruni +35621251110 vai sūtīt e-pastu uz adresi mediation.mjha@gov.mt

Centrs izsniedz pusēm savu akreditēto mediatoru sarakstu, no kura tās izvēlas abām pusēm pieņemamu mediatoru.

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācija ir pieļaujama strīdos, kas saistās ar civillietām, ģimenes, sociālām, komerciālām un ražošanas lietām.

Vai ir jāievēro kādi īpaši noteikumi?

Mediācijas process ir brīvprātīgs. Jebkuras lietas izskatīšanā iesaistītās puses var kopīgi vērsties pie tiesas ar lūgumu atlikt lietas izskatīšanu, kamēr tās cenšas atrisināt strīdu ar mediācijas palīdzību. Bez tam tiesa pēc savas iniciatīvas var atlikt lietas izskatīšanu un aicināt puses mēģināt atrisināt strīdu ar mediācijas palīdzību. Tomēr jāņem vērā, ka mediācija ģimenes lietās ir obligāta, īpaši lietās, kas attiecas uz šķiršanos, piekļuvi bērniem, bērnu aizbildniecību un aprūpi, uzturīdzekļiem bērniem un/vai laulātājam.

Maltas Mediācijas centram ir savs **Ētikas kodekss**, kas mediatoriem ir jāievēro mediācijas lietās.

Kodeksā ir aprakstīti galvenie uzvedības principi. Piemēram, kodekss paredz, ka **centra Valdei** ir tiesības īstenot disciplinārus pasākumus pret jebkuru mediatoru, kura rīcība ir neatbilstoša kodeksam vai ir pretrunā kodeksa principiem, un ka ikviens mediators, kas būs pārkāpis kādu no kodeksa nosacījumiem vai uzvedies neatbilstoši, tiks svītrots no mediatoru saraksta uz tik ilgu laiku, kādu valde uzskatīs par piemērotu.

Informācija un mācības

Maltas Mediācijas centrs laiku pa laikam organizē mediatoru kursus. Pirmie šādi kursi mediācijas iemaņu apguvei notika 2008. gada jūlijā. Nākamie kursi, kuru mērķis bija iemācīt mediācijas prasmes, koncentrējoties uz šķiršanās psiholoģiskajiem, sociālajiem un juridiskajiem aspektiem, notika 2009. gada 16. -18. aprīlī.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Honorāru likmes nosaka saskaņā ar 2008. gadā izdotā Juridiskā paziņojuma Nr. 309 2. un 4. noteikumu.

Izvēloties mediāciju ģimenes lietās, puses var vai nu brīvi izvēlēties mediatoru (no akreditēto mediatoru saraksta) un segt visas izmaksas, vai arī uzticēt mediatora izvēli **tiesas sekretāram**, kas pēc rotācijas principa izvēlas mediatoru no Mediācijas centra atsūtītā saraksta. Pēdējā gadījumā izmaksas sedz tiesa.

Vai iespējams nodrošināt ar mediācijas palīdzību panāktas vienošanās izpildi?

Saskaņā ar [Direktīvu 2008/52/EK](#) ir jānodrošina, lai mediācijas rezultātā panāktās rakstiskās vienošanās saturu padarītu par izpildāmu. Dalībvalstis sniegs informāciju tiesām un citām iestādēm, kas kompetentas saņemt šādus pieprasījumus.

Grozījumi 2004. gada Maltas Likumā par mediāciju, kas paredz iestrādāt augšminētos nosacījumus, pašlaik ir pieejami.

Attiecīgās saites

[Maltas Mediācijas centrs](#)

[2004. gada Maltas Likums par mediāciju](#)

[Direktīva 2008/52/EK](#)

Lapa atjaunināta: 19/08/2015

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem,

ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [nl](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Nīderlande

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (*ADR*) līdzeklis, ar kura palīdzību starpnieks palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Nīderlandes valdība un tiesu praktizējošie speciālisti apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Nīderlandes Mediācijas institūts (NMI) ir neatkarīgs institūts, kura mērķis ir palielināt informētību par mediāciju Nīderlandē un uzlabot pieejamo pakalpojumu standartu. *NMI* šajā nolūkā ir izstrādājis vairākus paraugus un noteikumus.

NMI uztur arī mediatoru reģistru, kurā ir iekļauti tikai kvalificēti mediatori. Šie mediatori ir izgājuši *NMI* atzītus apmācības kursus un nokārtojuši teorētisku eksāmenu, kā arī prasmju pārbaudījumus. Mediatoriem, kas reģistrēti *NMI*, ir regulāri jāatjaunina savas zināšanas un prasmes, un to pārbauda *NMI*. Reģistru var aplūkot šajā vietnē: [NMI Mediatoru reģistrs](#).

Minētajā vietnē sniegta arī neatkarīga informācija par mediāciju un mediatoriem Nīderlandē. Informāciju vietnē var meklēt atkarībā no jūsu interesēm un vēlmēm, izmantojot kritērijus, kas pielāgoti jūsu vajadzībām. Piemēram, ir iespējams meklēt mediatoru, kas specializējies kādā īpašā jomā.

NMI adrese ir *Westblaak 150, 3012 KM, Rotterdam*. **Pasta adrese** ir *PO Box 21499, 3001 AL Rotterdam*. Tālr.: 010 – 201 23 44, fakss: 010 - 201 23 45, e-pasts: info@nmi-mediation.nl

Mediatori var reģistrēties *NMI*; tādā gadījumā viņiem ir jāievēro mediatoru rīcības kodekss. Reģistrācija (tāpat kā mediatoru rīcības kodeksa ievērošana) ir brīvprātīga, tomēr, ja mediators vēlas strādāt Nīderlandes valsts finansētās juridiskās palīdzības sistēmā un vēlas iegūt tiesu nosūtījumus, mediators pienākums ir reģistrēties *NMI*, iegūt akreditāciju un nokārtot pārbaudījumus.

Nīderlandē ir uzsākta iniciatīva mediācijas izmantošanai tiesās, saukta par "*Mediation naast rechtspraak*". Tas nozīmē, ka apgalbaltiesa vai apelācijas tiesa, kurā tiek izskatīta Jūsu lieta var Jūs informēt par iespēju izmantot mediatoru. Tiesa šādu informāciju var sniegt rakstveidā, šādā gadījumā puses saņems vēstuli ar informācijas bukletu, mediācijas pašnovērtējumu un atbildes veidlapu. Tiesnesis lietas izskatīšanas laikā var arī norādīt, ka lieta ir piemērota mediacijai, un ierosināt jums un otrai pusei izmantot šādu iespēju.

Jūs varat arī pats vērsties pie mediācijas amatpersonas. Katrā apgalbaltiesā un apelācijas tiesā ir šāda amatpersona, kas var atbildēt uz Jūsu jautājumiem, nodot otrai pusei Jūsu priekšlikumu veikt mediāciju, palīdzēt pusēm atrast pareizo mediatoru un sarīkot pirmo mediācijas sēdi.

Papildu informāciju par mediāciju var iegūt:

[Juridisko pakalpojumu informācijas dienestā](#) (*Het Juridisch Loket*) P.O. Box 487, 3500 AL Utrecht. Tālr.: 0900-8020 (EUR 0,10 minūtē);

[Juridiskās palīdzības padomē](#) (*Raad voor Rechtsbijstand*) Utrechtā: *Jaarbeursplein 15, 3521 AM Utrecht, P.O. Box 24080, 3502 MB Utrecht*. Tālr.: 088-7871012 (Reģistrācijas nodaļa).

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācija ir pieļaujama vienmēr, un visbiežāk to izmanto civiltiesībās un publiskajās tiesībās.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācijas izmantošana ir pilnībā brīvprātīga. Pastāv mediatoru rīcības kodekss.

Informācija un mācības

[Nīderlandes Mediācijas institūta](#) (*NMI*) var iegūt informāciju par mediāciju un reģistrētiem mediatoriem.

NMI neatkarīgā veidā nodrošina kvalitāti attiecībā uz mediatoriem un mediāciju visā valstī, kā arī uztur publisku [mediatoru reģistru](#).

NMI datu bāzē reģistrētie mediatori ir apmācīti un kvalificēti veikt mediāciju saskaņā ar *NMI* mediācijas noteikumiem. Mediatori ir apņēmušies ievērot *NMI*

Kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.

Lai mediatori tiktu iekļauti *NMI* reģistrā, tiem jāizpilda divi pamatnoteikumi:

sekmīgi jāpabeidz mediatoru apmācība *NMI* akreditētā institūtā;

jānokārto pārbaudījumi, kas apliecina vajadzīgās zināšanas.

NMI ir akreditējis vairākus mediācijas mācību institūtus. Šie institūti piedāvā apmācības programmas, sākot no sešu dienu pamatkursa līdz 20 vai vairāk dienu kursiem. Šo apmācības kursu veiksmīga pabeigšana ir viens no diviem pamatnoteikumiem, lai mediatoru iekļautu *NMI* mediatoru reģistrā.

Otrs pamatnoteikums iekļaušanai *NMI* reģistrā ir pārbaudījuma nokārtošana, kas apliecina vajadzīgās zināšanas. Nīderlandes valdība vāc [statistikas](#) datus par mediāciju (kopsavilkums pieejams angļu valodā).

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Mediācija civiltiesisku strīdu izšķiršanā netiek sniegta bez maksas.

Izmaksas ir atkarīgas no lietas veida. Dažas procedūras ir sarežģītas un laikietilpīgas, tādēļ tās ir dārgākas. Citos gadījumos pusēm ir ieteicams mediācijā iesaistīt specializētu juristu. Dažkārt pēc nosūtīšanas pie mediatora puses savas problēmas atrisina pašas – tas liecina, ka mediācija palīdz novērst strīda saasināšanos.

Ja pusēm ir pietiekami finanšu līdzekļi, tām pašām ir jāsedz mediācijas izmaksas. Ienākumu sliekšnis, lai varētu izmantot valsts finansētu advokātu, ir:

precētiem pāriem, reģistrētiem partneriem vai personām, kas dzīvo kopā: € 35 200 gadā;

citām personām: € 24 900 gadā.

Papildu šiem finansiālajiem ierobežojumiem juridiskā palīdzība nav pieejama pusēm, kurām piederošo līdzekļu apjoms pārsniedz summu, kas jādeklarē nodokļu iestādēs. Šo līdzekļu skaitā ir otrs mājoklis, vēl kāds nekustamais īpašums, uzkrājumi, skaidras naudas uzkrājumi, manta u. c. Precīzu summu attiecībā uz precētiem pāriem, reģistrētiem partneriem vai personām, kas dzīvo kopā, nosaka, ņemot vērā nodokļu iestāžu datus.

Ja pušu līdzekļu apjoms ir mazāks par piemērojamo sliekšni, valsts palīdz finansēt advokāta vai mediatora izmaksas. Tomēr valsts nekad nesedz izmaksas pilnībā. Katrai pusei jāsedz daļa izmaksu. Šī summa ir € 51 par 0–4 stundām un € 102 par vairāk nekā piecām stundām (summa attiecas uz mediāciju, nevis uz pusi). Summa, kas jāmaksā par advokāta pakalpojumiem, ir lielāka. Šie skaitļi ir tikai indikatīvi, un tie nav juridiski saistoši. Konkrētā summa ir atrodama [Juridiskās palīdzības padomes tīmekļa vietnē](#).

[Juridiskās palīdzības padomes tīmekļa vietnē](#).

Vai ir iespējama mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

[Direktīva 2008/52/EK](#) ļauj strīdā iesaistītajām pusēm lūgt mediācijā panāktu rakstisku izlīgumu atzīt par izpildāmu. Dalībvalstis nosaka, kurās tiesās un iestādēs ir jāiesniedz šādi lūgumi. Informāciju par minētās direktīvas īstenošanu var iegūt Juridiskās palīdzības padomē.

Saites

[Nīderlandes Mediācijas institūts](#)

Lapa atjaunināta: 11/04/2013

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Austrija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc strīda izšķiršanai neizmanto mediāciju? Mediācija ir alternatīvs strīdu izšķiršanas process, kurā mediators palīdz pusēm atrisināt problēmu.

Kur es varu vērsties?

Federālā Tieslietu ministrija uztur arī [Reģistrēto mediatoru sarakstu](#). Šajā sarakstā tiek iekļauti tikai mediatori, kuri ir profesionāli kvalificēti, pamatojoties uz atbilstošu izglītību.

Austrijā nav iestādes, kura būtu atbildīga par mediācijas pakalpojumiem.

Pastāv komerciālas un nekomerciālas apvienības, kas piedāvā mediācijas pakalpojumus, kā arī dažas nevalstiskās organizācijas, kuras atbalsta mediatorus.

Kad būtu jāveic mediācija?

Mediācija civillietās kalpo tādu strīdu izšķiršanai, kuri ir piekritīgi vispārējām tiesām. Dalība mediācijā ir brīvprātīga, lai sniegtu iespēju strīda pusēm pašām rast risinājumu.

Noteiktos strīdos starp kaimiņiem pirms prasības pieteikuma iesniegšanas ir jāveic mediācija, iesaistot strīdu izšķiršanas struktūru, izmantojot tiesas īstenotu samierināšanas procedūru pirms prasības iesniegšanas (tā saukto *prätorischer Vergleichsversuch*) vai izmantojot mediāciju.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Attiecībā uz mediatoriem nav īpašu noteikumu un īpaša rīcības kodeksa.

Mediatori netiek reģistrēti pēc specializācijas jomām, piemēram, mediators ģimenes lietās, medicīnas vai būvniecības jautājumos, taču reģistrēto mediatoru darbības jomas tiek īpaši norādītas.

Katru personu, kurai ir nepieciešamā izglītība, var atbilstoši pastāvošajiem [noteikumiem](#) iekļaut reģistrēto mediatoru sarakstā. Taču apzīmējums "mediators" nav aizsargāts profesijas nosaukums.

Informācija un apmācība

[Šeit](#) ir atrodama papildu informācija par priekšnoteikumiem (tai skaitā attiecībā uz izglītību) iekļaušanai Austrijas reģistrēto mediatoru sarakstā. Informācija ir pieejama tikai vācu valodā.

Cik maksā mediācija?

Mediācija nav bezmaksas pakalpojums.

Privātie mediatori un strīda puses vienojas par mediācijas pakalpojuma cenu.

Vai mediācijas rezultātā panāktās vienošanās ir izpildāmas?

Saskaņā ar [Direktīvu 2008/52/EK](#) pusēm ir jābūt iespējai lūgt, lai mediācijā panākta rakstiska izlīguma saturu atzīst par izpildāmu. Dalībvalstis paziņo, kuras tiesas vai citas iestādes ir kompetentas pieņemt šādus lūgumus.

Mediācijas procesa rezultātā panākta vienošanās ir izpildāma tikai tad, ja tā ir noslēgta tiesā kā izlīgums vai notariālā akta formā pie notāra.

Lapa atjaunināta: 28/01/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pl](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Polija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot mediāciju? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (ASI) līdzeklis, ar kura palīdzību mediators palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Polijas valdība un praktizējoši juristi apzinās mediācijas priekšrocības.

Ar ko sazināties?

2010. gadā Tieslietu ministrijā tika izveidota par mediācijas jautājumiem atbildīga nodaļa; pašlaik tā darbojas kā **Noziedzīgos nodarījumus cietušo un mediācijas veicināšanas nodaļa** (*Wydział ds. Pokrzywdzonych Przystępstwem i ds. Promocji Mediacji*) Starptautiskās sadarbības un cilvēktiesību departamentā. Vispārīga informācija par darbībām mediācijas jomā ir atrodama [Tieslietu ministrijas \(Ministerstwo Sprawiedliwości\) mājas lapā](#).

Aizvadītajos gados Tieslietu ministrija ir pievērsusi īpašu uzmanību jautājumiem, kas saistīti ar mediācijas un citu alternatīvu strīdu izšķiršanas veidu veicināšanu un popularizēšanu Polijā un tieslietu sistēmas efektivitātes un tās pieejamības pilsoņiem uzlabošanu.

2010. gadā pēc ministrijas iniciatīvas tika izveidots **mediācijas koordinators tīkls**. Pašlaik astoņās apelācijas tiesās, visās reģionālajās tiesās un sešos rajona tiesu apgabalos darbojas 120 koordinatori (tiesneši, probācijas darbinieki un mediatori).

Attiecībā uz konsultācijām un atzinumiem tieslietu ministrs sadarbojas ar **Sociālo padomi strīdu un konfliktu alternatīvās izšķiršanas jautājumos** (*Spoleczną Radą ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów*) ("ASI padome", e-pasts: adr_rada@ms.gov.pl), kurai ir būtiska loma mediācijas veicināšanā un saziņā starp centrālo valdību, tieslietu sistēmu un mediatoriem vides jomā.

Sākotnēji to izveidoja ar Ministra 2005. gada 1. augusta rīkojumu kā struktūru, kas ministram sniedz padomus par jautājumiem, kuri saistīti ar konfliktu un strīdu alternatīvu izšķiršanu plašākā nozīmē. Padomes pirmā pilnvaru termiņa laikā tika sagatavoti šādi dokumenti:

[Polijas Mediatoru ētikas kodekss](#) (*Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich*) (2008. gada maijs);

[Mediatoru apmācības standarti](#) (*Standardy Szkolenia Mediatorów*) (2007. gada oktobris);

[Mediācijas un mediācijas procesa norises standarti](#) (*Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego*) (2006. gada jūnijs).

ASI padomi uz otro pilnvaru termiņu iecēla ar Tieslietu ministra 2009. gada 3. aprīļa rīkojumu (grozīts ar Tieslietu ministra 2011. gada 1. jūlija rīkojumu).

Svarīgākais dokuments, kuru ASI padome sagatavoja šajā pilnvaru termiņā, ir [Pamati sistēmiskām izmaiņām](#) (*Założenia do zmian systemowych*) (2012. gada marts).

Pašlaik ASI padomes sastāvā ir 23 pārstāvji no zinātnes aprindām un pieredzējuši praktizējoši mediatori, kā arī nevalstisko organizāciju, akadēmisko institūciju un pārvaldes iestāžu pārstāvji.

Padomes pilnvarās visupirms ir ieteikumu sagatavošana par noteikumiem, kas attiecas uz valsts alternatīvās strīdu izšķiršanas sistēmas darbību, kā arī: ASI sistēmas pielāgošana ES tiesību aktu prasībām, vienota mediācijas modeļa izveidošana Polijas tiesību sistēmā, mediācijas procesa standartu veicināšana, tiesu iestāžu un to darbinieku, tiesībsardzības iestāžu un sabiedrības informēšana par ASI mehānismiem kā konfliktu risināšanas metodi, institucionālās vides izveidošana, kurā var attīstīties noteiktas ASI formas, citu *ad hoc* projektu īstenošana mediācijas izvēršanai Polijā.

Pastāv liels skaits valdības organizāciju un nevalstisko organizāciju un uzņēmumu, kuriem ir svarīga loma mediācijas veicināšanā un tās iekšējo standartu izstrādē. Šīs organizācijas nosaka savus standartus attiecībā uz apmācību, prasības kandidātiem, kuri vēlas kļūt par mediatoriem, mediācijas metodes, ētikas standartus un profesijas paraugpraksi. Šie noteikumi ir iekšēji, un tie attiecas tikai uz mediatoriem, kuri ir šo organizāciju biedri.

Lielākās asociācijas ir šādas:

- 📄 [Polijas Mediācijas centrs \(Polskie Centrum Mediacji\)](#),
- 📄 [Ģimenes mediatoru asociācija \(Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych\)](#),
- 📄 [Polijas Mediatoru asociācija \(Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów\)](#),
- 📄 ["Partners Polska" mediācijas centrs \(Centrum Mediacji Partners Polska\)](#),
- 📄 [Polijas Šķīrētāju asociācija \(Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego\)](#),

Apakšsilēzijas Mediācijas centrs (Dolnośląski Ośrodek Mediacji).

Institucionalizētas darbības mediācijas veicināšanai veic arī profesionālas struktūras, tostarp:

- 📄 [Galvenās advokātu kolēģijas mediācijas centrs \(Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej\)](#),
  - 📄 [Nacionālās advokātu biedrības komercmediācijas centrs \(Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych\)](#),
- atsevišķu reģionālo advokātu biedrību mediācijas centri (*Okręgowa Izba Radców Prawnych*),
atsevišķu reģionālo notāru padomju mediācijas centri (*Okręgowa Rada Notarialna*).

Nevalstiskām organizācijām, statūtos noteikto pienākumu ietvaros, kā arī universitātēm var būt pastāvīgu mediatoru saraksti (*stały mediator*). Informāciju par sarakstiem un centriem sniedz rajona tiesu priekšsēdētāji. Sarakstus ar mediatoriem, kas veic mediāciju krimināllietās un lietās, kuras saistītas ar nepilngadīgajiem, nodrošina rajona tiesu priekšsēdētāji.

Kurās jomās mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācijas ceļā var izšķirt strīdus vairākās jomās. Saskaņā ar Polijas tiesību aktiem mediāciju var izmantot šādās jomās:

- civillietās,
- komercietās,
- darba tiesību lietās,
- ģimenes tiesību lietās,
- nepilngadīgo lietās,
- krimināllietās,
- tiesu-administratīvajās lietās.

Sīkāka informācija par mediāciju ir atrodama [Tieslietu ministrijas sagatavotajās un izplatītajās brošūrās un skrejlapās](#)

Pašlaik mediācija visplašāk tiek lietota civillietās un komercietās. Laikposmā no 2011. līdz 2012. gadam visstraujākais mediācijas izmantošanas pieaugums bija vērojams ģimenes tiesību un komercietību jomā.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācija ir veids, kā brīvprātīgi izšķirt strīdus un konfliktus, un to veic, pamatojoties uz:

- mediācijas līgumu (**ārpustiesas mediācija**),
- tiesas lēmumu nodot lietu mediācijai (**tiesas noteikta mediācija**).

Ja puses neizvēlas mediatoru, tiesa var iecelt mediatoru dalībai procesā no personu saraksta, kurām ir atbilstoša kvalifikācija. Krimināllietās un lietās, kurās ir iesaistīti nepilngadīgie, mediatoru iecel tiesa.

Uz mediāciju cita starpā attiecas Civilprocesa kodekss un Kriminālprocesa kodekss, Procesuālais likums lietās, kurās iesaistīti nepilngadīgie, un Civilprocesa izmaksu likums. Ir pieņemti arī sekundārie tiesību akti, kuros sīkāk reglamentēts mediācijas process noteikta veida lietās.

Attiecībā uz **nepilngadīgajiem** noteikumi paredz:

- nosacījumus, kas jāizpilda institūcijām un personām, kuras pilnvarotas veikt mediācijas procesu, institūciju un personu, kuras pilnvarotas veikt mediācijas procesu, reģistrācijas kārtību, mediatoru apmācību,
- kādā apmērā un saskaņā ar kādiem nosacījumiem mediatori var piekļūt lietas materiāliem, ziņojuma par mediācijas procesa progresu un iznākumu formātu un apjomu.

Noteikumi **krimināltiesību** jomā paredz:

- nosacījumus, kas jāievēro institūcijām un personām, kuras pilnvarotas veikt mediācijas procesu;
- institūciju un personu, kuras pilnvarotas veikt mediācijas procesu, iecelšanu un atcelšanu;
- kādā apmērā un saskaņā ar kādiem nosacījumiem institūcijas un personas, kuras pilnvarotas veikt mediācijas procesu, var piekļūt lietas materiāliem; metode un procedūra, kas jāievēro mediācijas procesā.

Ģimenes lietās mediatoriem ir piemērojami papildu nosacījumi attiecībā uz viņu izglītību un pieredzi (psiholoģija, pedagoģiskā izglītība, socioloģija vai tiesībzinātne un praktiskās prasmes mediācijas veikšanā ģimenes lietās).

Īstenošanas noteikumos ir paredzēta mediatoru atlīdzība un atlīdzināmie izdevumi civilprocesā (sk. turpmāk – Kādas ir mediācijas izmaksas?).

Informācija un apmācība

Pamatinformācija par mediāciju Polijā ir atrodama [Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#), un tajā ietilpst izvilkumi no tiesību aktiem, kas attiecas uz mediāciju, starptautiskie tiesību akti mediācijas jomā un [ASI padomes sagatavotie dokumenti un ieteikumi](#), kā arī mediācijas idejas popularizēšanai publicēto plakātu elektroniskās versijas. [Tiek publicēta arī atjaunināta informācija par darbībām mediācijas veicināšanai](#) un darbībām valsts un reģionālā līmenī saistībā ar Konfliktu risināšanas starptautisko dienu. Šajā tīmekļa vietnē apkopota arī [informācija, tiesību aktu tulkojumi un paraugprakse no citām valstīm](#). Mediācijas jautājumi ir iekļauti vispārējā juridiskajā izglītībā, kā arī prokuroru un tiesnešu apmācībā, un tie ir iekļauti arī tiesnešu un prokuroru apmācības programmās [Tiesnešu un prokuroru valsts skolā \(Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury\)](#).

Tieslietu ministrijas pasūtīta mediācijas koordinātoru apmācība, lai sagatavotos mediācijas koordinātoru lomai, ir veikta šādās jomās: komunikācija, komandas vadība un darbs ar mediatoriem.

Mediatori paši izvēlas, kurus no mediācijas centru, universitāšu un citu struktūru piedāvātajiem kursiem tie vēlas apmeklēt.

Tieslietu ministrija uztur statistiku par mediāciju, tai skaitā par:

gadījumu skaitu, kuros tiesa nodevusi lietu mediācijai,

panākto izlīgumu skaitu,

izlīguma nosacījumiem (attiecībā uz mediāciju krimināllietās un mediāciju lietās, kurās iesaistīti nepilngadīgie),

ārpustiesas mediācijas procesu skaitu (attiecībā uz mediāciju civillietās).

Saistībā ar darbībām, kas balstītas uz projektiem, no 2010. līdz 2011. gadam tiesās, vietējās policijas iestādēs un mediācijas centros ir izplatītas brošūras un skrejlapas, kurās iekļauta informācija par dažādajiem mediācijas veidiem un to praktisko īstenošanu. Lai informētu sabiedrību par mediāciju, tika organizēta arī kampaņa televīzijā, radio un vides reklāmu veidā. Tieslietu ministrija regulāri atjaunina un izplata brošūras, skrejlapas un informācijas lapas, tās pievienojot procesuālajiem dokumentiem un plakātiem, un tās bez maksas ir pieejamas arī ministrijas tīmekļa vietnē.

Polija jau piecus gadus ir atzīmējusi Konfliktu risināšanas starptautisko dienu, un tieslietu ministrs organizē valsts mēroga konferenci par šo tēmu. Turklāt vairākās pilsētās reģionālajā un vietējā līmenī notiek mazāka mēroga konferences, pasākumi, semināri un debates, lai atzīmētu šo notikumu.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Informāciju par mediāciju bez maksas izplata Tieslietu ministrija. Saskaņā ar [pētījumiem](#) mediācija ir izmaksu ziņā efektīvāka nekā tiesvedība.

Krimināllietās un lietās, kurās iesaistīti nepilngadīgie, **pusēm par mediācijas veikšanu nav jāmaksā** – mediācijas izmaksas sedz no Valsts kases līdzekļiem.

Citu veidu lietās **atlīdzība parasti** tiek noteikta līgumā starp mediatoru un pusēm. Taču mediators var piekrist veikt mediāciju bez maksas.

Civillietās izmaksas sedz puses. Katra puse parasti sedz pusi no izmaksām, ja vien tās nav vienojušās citādi. Mediācijas procesā, kas uzsākts pēc tiesas ierosinājuma, mediatora atlīdzības summa nemantiska rakstura strīdos ir PLN 60 (apmēram EUR 15) par pirmo mediācijas sēdi un PLN 25 (apmēram EUR 6) par katru nākamo sēdi. Ja process ir saistīts ar mantiska rakstura strīdu, mediatora atlīdzība ir 1 % no strīda priekšmeta vērtības (ne mazāk kā PLN 30 (apmēram EUR 7,5) un ne vairāk kā PLN 1000 (apmēram EUR 250)). Mediatoram turklāt ir tiesības uz izdevumu atlīdzību (lai segtu, piemēram, korespondences un tālruna sarunu izmaksas un telpu īri). Izmaksām tiek pieskaitīts arī PVN.

Ja mediācijas rezultātā tiek panākts izlīgums, pusei, kura lietu bija iesniegusi tiesā, atlīdzina 75 % no tiesas izdevumiem. Laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas lietās tiesas izdevumus atlīdzina 100 % apmērā.

Ārpustiesas mediācijas gadījumā mediatora atlīdzību un izdevumu atlīdzību nosaka mediācijas centrs vai puses vienojas par to pirms mediācijas procesa sākšanas. Puses nevar atbrīvot no mediatora izmaksu segšanas, pat ja tās ir atbrīvotas no tiesas izdevumu samaksas. Mediators abu veidu mediācijas procesos (tiesas un ārpustiesas mediācijā) var atteikties no atlīdzības.

Vai iespējama mediācijas ceļā panāktas vienošanās izpilde?

Civillietās – ja puses ir panākušas izlīgumu, tas tiek pievienots protokolam. Mediators informē puses, ka, parakstot izlīgumu, tās piekrīt to iesniegt tiesai apstiprināšanai. Mediators pārsūta protokolu un izlīgumu tiesai un nosūta protokola kopiju pusēm. Tiesa bez liekas kavēšanās veic procesu, kurā apstiprina mediācijā panākto izlīgumu vai pasludina tā izpildāmību. Tiesa neapstiprina izlīgumu vai nepasludina to par izpildāmu pilnībā vai daļēji, ja izlīgums ir pretrunā tiesību aktiem, labiem tikumiem, tā nolūks ir apiet likumu, tas ir nesaprotams vai ir pretrunā ar darbinieka likumīgajām interesēm. Mediācijas ceļā panāktam izlīgumam, kuru tiesa apstiprinājusi un pasludinājusi par izpildāmu, ir tāds pats juridiskais spēks kā tiesā panāktam izlīgumam, un tas ir izpildāms.

Ģimenes lietās izlīgums var attiekties uz laulāto samierināšanu, atšķiršanas nosacījumiem, vecāku atbildību, saskarsmi ar bērnu, ģimenes vajadzībām, bērna uztur līdzekļiem un ar īpašumu un mājokli saistītiem jautājumiem. Pēc vecāku vai laulāto atšķiršanas var vienoties arī par tādiem jautājumiem kā pases izsniegšana, bērna izglītība, kontakti ar citiem ģimenes locekļiem un bērna īpašuma pārvaldība.

Civillietās mediācijas procesa uzsākšana pārtrauc noilguma termiņa tecējumu.

Krimināllietās un lietās, kurās iesaistīti nepilngadīgie, mediācijas ceļā panākts izlīgums neaizstāj tiesas spriedumu un nav saistošs tiesai, tomēr tiesai būtu jāņem vērā tā saturs procesa noslēgumā. Izlīgums var ietvert šādus elementus: oficiālu atvairošanos, morālā kaitējuma kompensāciju un materiālo zaudējumu atlīdzību, sabiedrisko darbu, pienākumus pret personu, kurai nodarīts kaitējums, pienākumus pret sabiedrību kopumā utt.

Lapa atjaunināta: 25/09/2014

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pt](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Portugāle

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot mediāciju? Tā ir alternatīva strīdu izšķiršanas (ASI) procedūra, kuras laikā mediators palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Portugāles valdība un praktizējošie juristi apzinās mediācijas priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Portugālē ir centralizēta valdības struktūra, kas atbild par mediācijas darbību regulēšanu, proti, Tiesiskuma ģenerāldirektorāts (*Direção-Geral da Política de Justiça*).

Šis ģenerāldirektorāts ir Portugāles Tieslietu ministrijas departaments, kura adrese ir šāda:

Av. D. João II, Lote 1.08.01-E, Torre H, Pisos 2/3 1990-097 Lisbon.

Kontaktinformācija:

e-pasts: correio@dgpj.mj.pt;

tālrunis: (+351) 217924000;

fakss: (+351) 217924048 vai 217924090.

Šī ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē ir pieejams vairums informācijas par valsts nodrošinātajiem mediācijas pakalpojumiem, kā arī citām alternatīvās strīdu izšķiršanas metodēm.

Ģenerāldirektorāts nesniedz informāciju par to, kā pašam atrast mediatoru, taču tā rīcībā ir mediatoru saraksts. Kad atbilstīgi noteikumiem par valsts nodrošinātajiem starpniecības pakalpojumiem tiek izlemts par mediāciju, mediatora izvēle notiek automātiski.

Portugālē nav nevalstisku organizāciju (NVO), kas darbotos mediācijas jomā. Taču pastāv privātas asociācijas, kas sniedz mediācijas pakalpojumus un nodrošina mediatoru apmācības programmu.

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācija ir pieļaujama daudzās jomās.

Portugāle ir veikusi pasākumus, lai veicinātu mediācijas izmantošanu konkrētās tiesību jomās, proti, ģimenes lietās, nodarbinātības lietās, krimināllietās, civillietās un komercietās.

Mediācijai ģimenes lietās, nodarbinātības lietās un krimināllietās pastāv atsevišķas struktūras ar mediācijas ekspertiem šajās jomās. Civillietās un komercietās mediācija notiek kā procesa posms maza apmēra prasību tiesās jeb mirtiesās (*Julgados de Paz*).

Mediācija var notikt arī ārpus minēto tiesu kompetences, un to uzskata par ārpusstiesas mediāciju. Šāda veida mediācijā nepiemēro tādu pašu procedūru kā mirtiesu kompetencē esošajās lietās, jo gadījumos, kad ārpusstiesas mediācijas ceļā netiek panākta vienošanās, šo procesu nevar nodot izskatīšanai tiesā atšķirībā no mediācijas civillietās un komercietās, kas ietilpst mirtiesu kompetencē.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācijas izmantošana ir pilnīgi brīvprātīga.

Nav valsts mēroga mediatoru rīcības kodeksa. Mediatori darbojas saskaņā ar Eiropas mediatoru rīcības kodeksu, un konkrēti stingri juridiski un administratīvi noteikumi definē mediatoru darbības un priekšnoteikumus attiecībā uz praktizēšanu šajā profesijā. Pastāv pamatnostādnes par mediācijas sesiju veikšanu, metodēm, ko var izmantot, lai panāktu konstruktīvu sazināšanos vai attiecības ar pusēm, un veidiem, kā mediatori var ierosināt domstarpību atrisināšanu. Mediatoru darbību uzrauga publiskas mediācijas sistēmas ietvaros; izmantotais mediācijas veids ir atkarīgs no jomas, kurā attiecīgais mediators darbojas. Publiskajā sistēmā ietilpst pārraudzības komiteja, kas uzrauga mediācijas īstenošanu. Kritēriji, ko piemēro mediatoru apmācības laikā, ir vērsti uz to, lai veicinātu Eiropas mediatoru rīcības kodeksā ietvertu ētikas normu un principu iedzīvināšanu.

Katrā mediācijas jomā – ģimenes lietās, nodarbinātības lietās, krimināllietās, civillietās un komercietās – pastāv savs tiesiskais regulējums, kurā noteiktas mediācijas veikšanas pamatnostādnes.

Pašlaik valsts nodrošinātās mediācijas sistēmas, tostarp mediācija civillietās un komercietās, ko īsteno mirtiesās (*Julgados de Paz*), ir vērsta uz strīdu izšķiršanu tikai Portugālē, izmantojot Portugāles tiesību aktos paredzētās procedūras un nolūkus.

Informācija un apmācība

Informāciju var atrast Tiesiskuma ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnes mediācijas sadaļā.

Portugālē apkopo statistiku par mediācijas izmantošanu. Tiesiskuma ģenerāldirektors apkopo informāciju par uzsāktajām mediācijas sesijām, sesiju skaitu, kuru noslēgumā vai nu ir vai nav panākta vienošanās, kā arī par katras sesijas ilgumu.

Portugālē nav valsts apmācības iestādes mediatoriem, viņus apmāca privātas struktūras. Mediācijas kursus akreditē Portugāles Tieslietu ministrija. Lai saņemtu akreditāciju,ursos ir jānodrošina noteikts mācību stundu skaits, jāizmanto konkrēta apmācības prakse un jāparedz īpaša satura programma, kas atbilst attiecīgajiem tiesību aktiem.

Privātajām struktūrām, kas apmāca tos mediatorus, kuri ir kandidāti iekļaušanai Tiesiskuma ģenerāldirektorāta izstrādātajos sarakstos, ir jāievēro noteiktie apmācības kritēriji. Apmācības programma nodrošina, lai šie mediatori būtu atbilstīgi sagatavoti un profesionāli kompetenti ar mediācijas palīdzību izšķirt strīdus ģimenes lietās, nodarbinātības lietās, krimināllietās un civillietās.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Ja mediācija ģimenes lietās notiek pēc tiesas iniciatīvas saskaņā ar 147.C pantu Likumā par aizgādību pār bērniem, samaksa netiek iekasēta. Visos citos gadījumos par mediāciju ir paredzēta samaksa, izņemot, ja ir piešķirta juridiskā palīdzība.

Ja mediācija notiek pēc pušu iniciatīvas, katras puses izmaksas ir atkarīgas no strīda priekšmeta, un tās ir šādas:

mediācija ģimenes lietās: EUR 50 no katras puses;

mediācija krimināllietās: bez maksas, ja to piemēro pēc valsts prokurora vai apsūdzētā un cietuša iniciatīvas;

mediācija nodarbinātības lietās: EUR 50 no katras puses;

mediācija civillietās un komercietās: EUR 25 no katras puses (šāda veida mediācija var notikt mirtiesās, un šādā gadījumā maksu piemēro, ja tiek panākta vienošanās).

Ja pusēm ir jāsedz izmaksas saistībā ar mediācijas procesu un tām ir finansiālas grūtības, puses var attiecīgajā iestādē (sociālā nodrošinājuma iestādes - *Instituto de Segurança Social*) lūgt juridisko palīdzību un atbrīvojumu no maksas.

Noderīgas saites

[Tiesiskuma ģenerāldirektors](#)

[Maza apmēra prasību tiesu uzraudzības padome](#)

Lapa atjaunināta: 29/12/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Starpniecība dalībvalstīs - Rumānija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tā ir alternatīva strīdu risināšanas (ASR) procedūra, kuras laikā starpnieks palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Rumānijas valdība un praktizējošie juristi apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Rumānijā starpniecību pārrauga [Starpniecības padome](#), kas tika nodibināta saskaņā ar likumu Nr. 192/2006 par starpniecību. Tā ir pastāvīga juridiska organizācija, kas darbojas sabiedrības interesēs un kuras mītne atrodas Bukarestē.

Likums Nr. 192/2006 nosaka juridisko bāzi starpniecības ieviešanai, saskaņā ar kuru tiek īstenota starpnieka profesija.

Starpniecības padomes locekļus ieceļ starpnieki un apstiprina [Rumānijas Tieslietu ministrija](#).

Galvenie **Starpniecības padomes** uzdevumi ir pieņemt lēmumus šādās jomās:

noteikt starpniecības jomas **mācību standartus**, balstoties uz labāko ārvalstu pieredzi, un uzraudzīt to ievērošanu;

apstiprināt starpniekus un veidot un papildināt starpnieku sarakstu;

apstiprināt starpnieku mācības plānu;

pieņemt Ētikas un deontoloģijas kodeksu, kas jāievēro apstiprinātajiem starpniekiem, kā arī noteikumus par viņu disciplināratbildību;

pieņemt **noteikumus** par Starpniecības padomes organizāciju un darbības kārtību;

Izvirzīt **priekšlikumus** par esošo starpniecību reglamentējošo tiesību aktu papildināšanu vai saskaņošanu ar citiem aktiem.

[Starpniecības padomes kontaktinformācija:](#)

Adrese: *Cuza Vodă 64, sektors 4*, Bukarestē

Tālrunis: 004 021 315 25 28; 004 021 330 25 60; 004 021 330 25 61

Fakss: 004 021 330 25 28

E-pasta adreses: secretariat@cmediere.ro , Consiliul_de_mediere@yahoo.com

Profesionālo starpnieku asociāciju valsts reģistrs

[Starpniecības padome](#) ir izveidojusi [Profesionālo starpnieku asociāciju valsts reģistru](#). Šajā reģistra ir informācija par visām nevalstiskajām organizācijām, kas nodarbojas ar starpniecību un pārstāv starpnieku profesionālās intereses.

Profesionālo asociāciju, kas nodarbojas ar starpniecību, **saraksts:**

[Bukarestes Starpnieku asociācija](#) (*Asociația Mediatorilor București*);

Turdas Starpnieku centrs (*Asociația Centrul de Mediere Turda*);

Vaslui Starpnieku palātas asociācija (*Asociația Camera Mediatorilor Vaslui*);

[Vaslui Starpnieku centrs](#) (*Centrul de Mediere Vaslui*);

Galati Starpnieku asociācija (*Asociația Mediatorilor Galați*);

Iasi Starpnieku palātas asociācija (*Asociația Camera Mediatorilor Iași*);

Iasi Starpniecības un sabiedriskās drošības centrs (*Centrul de Mediere si Securitate Comunitara Iasi*);

[Krajojvas Starpniecības centrs](#) (*Centrul de Mediere Craiova*);

[Klužas Starpniecības centrs](#) (*Asociația Centrul de Mediere Cluj*);

[Neamtas Starpniecības centrs](#) (*Centrul de Mediere Neamt*);

Sibiu Starpniecības centrs (*Centrul de Mediere Sibiu*);

[Konstantas Starpniecības centrs](#) (*Centrul de Mediere Constanta*);

Albas Starpniecības centrs (*Centrul de Mediere Alba*);

[Timișoaras Starpniecības centrs](#) (*Centrul de Mediere Timisoara*);

Maramureșas Starpniecības un arbitrāžas centrs (*Centrul de Mediere si Arbitraj Maramures*);

[Bakau Starpniecības centrs](#) (*Centrul de Mediere Bacau*);

[Kalarasi Starpniecības centrs](#) (*Centrul de Mediere Calarasi*);

[Jalomicas Starpniecības centrs](#) (*Centrul de Mediere Ialomita*).

Starpnieku kolēģija

Saskaņā ar Likuma Nr. 192/2006 12. pantu **apstiprinātos starpniekus reģistrē Starpnieku kolēģijā**, ko pārvalda [Starpniecības padome](#), un šo informāciju publicē Rumānijas Oficiālā vēstneša pirmajā daļā.

Informācija par Starpnieku kolēģiju ir pieejama arī [Starpniecības padomes](#) un [Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnēs.

Apstiprināto starpnieku sarakstā ir informācija par:

to dalību profesionālās asociācijās;

iestādi, kur tie ieguvuši profesiju;

apgūto starpniecības mācību programmu;

svešvalodām, kurās tie var veikt starpniecības pakalpojumus;

kontaktainformāciju.

Personas, kas vēlas risināt strīdu starpniecības ceļā, var sazināties ar starpniekiem tiesu iestādēs vai Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē viena mēneša laikā pēc "starpnieku kolēģijas saraksta" publicēšanas.

Starpniecības padomei ir pienākums regulāri (vismaz reizi gadā) atjaunināt **Starpnieku kolēģijas sarakstu** un nodot informāciju tālāk tiesām, vietējām valsts iestādēm un Tieslietu ministrijai.

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Likuma Nr. 192/2006 2. pants ļauj pusēm izmantot starpniecību, lai risinātu **civiltiesiskus, krimināltiesiskus vai ģimenes lietu strīdus**, kā arī domstarpības citās jomās, ko nosaka tiesību normas. Starpniecības ceļā var risināt arī **patērētāju pretenzijas** un citus **strīdus, uz ko attiecas neobligātās tiesību normas**.

Savukārt lietas, kas saistītas ar personu tiesībām un obligātajām tiesību normām, nevar risināt starpniecības ceļā.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Starpniecības izmantošana ir **brīvprātīga**. Nevienai personai nav pienākuma izmantot starpniecības pakalpojumus, un no starpniecības jebkurā laikā var atteikties. Citiem vārdiem sakot, puses jebkurā laikā var izvēlēties citu strīdu risināšanas veidu: tiesā vai šķīrējtiesā. Ieinteresētās puses var vērsties pie starpnieka pirms vērsšanās tiesā, kā arī tiesas procesa laikā.

Tomēr starpniecības jomā ir vairāki valsts normatīvie akti, kas tiesnešiem uzliek par pienākumu noteiktos gadījumos **informēt puses par starpniecības iespēju un tās priekšrocībām**. Dažos gadījumos pusēm, kas izvēlas starpniecību vai citu alternatīvās strīdu izšķiršanas veidu, tiek piedāvāti **finansiāli pabalsti**.

2007. gada 17. februārī [Starpniecības padome](#) pieņēma starpnieku **Ētikas un deontoloģijas kodeksu**. Šis kodekss ir saistošs visiem Starpnieku kolēģijā iekļautajiem starpniekiem.

Informācija un mācības

Galvenais informācijas avots par starpniecību Rumānijā ir [Starpniecības padomes](#) tīmekļa vietne.

Starpnieku mācības nodrošina tikai privātais sektors, taču [Starpniecības padome](#) ir atbildīga par mācību sniedzēju apstiprināšanu, lai nodrošinātu, ka visi kursi in mācības atbilst vienotiem standartiem.

[Starpniecības padomes](#) oficiālajā tīmekļa vietnē ir atrodams arī **mācību sniedzēju saraksts**.

Mācību kursi notiek regulāri. Šobrīd spēkā ir viena mācību programma, kas nodrošina **starpnieku sākotnējās mācības** (80 stundas). Programma izvirza mācību mērķus, iemaņas, kas jāapgūst līdz programmas pabeigšanai, un vērtēšanas metodes. Astoniem mācību sniedzējiem, ko apstiprina Starpniecības padome, ir pienākums izstrādāt mācību materiālus un uzdevumus saskaņā ar nacionālās mācību programmas vadlīnijām.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Starpniecība nav bez maksas; **samaksas apmērs** ir atkarīgs no vienošanās starp privāto starpnieku un iesaistītajām pusēm.

Šobrīd pašvaldību un valsts iestādes nepiedāvā juridisku vai finansiālu atbalstu starpniecības pakalpojumu sniegšanai.

Vai ir iespējama starpniecības rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

[Direktīva 2008/52/EK](#) rada iespēju pieprasīt, lai starpniecības ceļā panāktā rakstveida vienošanās būtu izpildāma. Dalībvalstis Komisijai dara zināmas tās tiesas vai citas atbildīgās iestādes, kas ir kompetentas pieņemt šādus lūgumus.

Rumānija šo informāciju vēl nav paziņojusi.

Lapa atjaunināta: 10/06/2013

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis

dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsaucies. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Starpniecība dalībvalstīs - Slovēnija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (*ADR*) līdzeklis, ar kura palīdzību starpnieks palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Slovēnijas valdība un tiesu praktizējošie speciālisti apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Likums par alternatīvu strīdu izšķiršanu tiesā (ZARSS, Slovēnijas Republikas oficiālais laikraksts Nos 97/09 and 40/12 - ZUJF), ko pieņēma 2009. gada 19. novembrī un kas stājās spēkā 2010. gada 15. jūnijā paredz, ka pirmās instances un otrās instances tiesas pieņem un piemēro programmu alternatīvai strīdu izšķiršanai, lai ļautu pusēm izmantot alternatīvus līdzekļus strīda izšķiršanai komercietību, darba, ģimenes un citās civiltiesību nozarēs. Saskaņā ar šo programmu tiesām ir pienākums ļaut pusēm izmantot mediāciju papildus citiem alternatīvās strīdu izšķiršanas līdzekļiem.

Tieslietu un valsts pārvaldes ministrija uztur [Mediatoru centrālo reģistru](#), kas strādā tiesās saskaņā ar Programmu par alternatīvu strīdu izšķiršanu.

Ar mediāciju nodarbojas arī dažas nevalstiskas organizācijas.

[Slovēnijas Mediatoru asociācija](#) (mediatoru [saraksts](#)),

[Juridiskās informācijas centra Mediācijas centrs](#),

[Slovēnijas Mediācijas organizāciju asociācija – MEDIOS](#) (mediatoru saraksts).

Tieslietu un valsts pārvaldes ministrijas paspārnē darbojas Alternatīvās strīdu izšķiršanas padome. Padomi izveidoja 2009. gada martā un tā ir ministrijas centralizēta, neatkarīga, ekspertu struktūra, kurai ir koordinējoša un konsultatīva loma.

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācijas izmantošana ir pieļaujama civiltiesību, ģimenes, darba un citos ar lēmumu saistītos jautājumos saistībā ar prasījumiem, kuros ir pieļaujams pušu izlīgums un kurus var izbeigt pašas puses. Mediācija ir pieļaujama arī citos jautājumos, ja vien likums skaidri nenosaka pretējo.

Mediācija tiek visvairāk izmantota strīdos civiltiesību, ģimenes tiesību un komercietību jomā.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācijas izmantošana ir brīvprātīga. Likums par mediāciju civiltiesībās un komercietībās (ZMCGZ, Slovēnijas Republikas oficiālais laikraksts Nr. 56/08) runā par mediāciju vispārīgi, proti, gan par mediāciju saistībā ar tiesas procesu, gan par ārpus tiesas mediāciju. Tajā noteikti tikai pamatnoteikumi mediācijas procedūrām, kuru sīkāks regulējums notiek pašregulējošu mehānismu veidā. Piemēram, likumā noteikts, kad mediācija sākas un kad beidzas, kas ieceļ mediatoru, mediatora ētikas pamatprincipi, izlīguma forma, kā nodrošināt tā izpildi utt. Puses var atkāpties no likuma noteikumiem, izņemot tos noteikumus, kas regulē mediatora neatkarības principu un mediācijas ietekmi uz noilgumu un termiņiem.

Slovēnijas Mediatoru asociācija ir pieņēmusi [mediatoru ētikas kodeksu](#), taču tas attiecas tikai uz šīs asociācijas biedriem.

Informācija un mācības

Attiecīgu informāciju par mediāciju un, kā sazināties ar mediatoru, var atrast dažādās nevalstisko organizāciju tīmekļa vietnēs. Tās ir:

[Slovēnijas Mediatoru asociācija](#),

[Slovēnijas Mediācijas organizāciju asociācija – MEDIOS](#),

[Juridiskās informācijas centra Mediācijas centrs](#).

Mediatoru mācības piedāvā dažādas nevalstiskās organizācijas un Tieslietu un valsts pārvaldes ministrijas [Tiesnešu izglītības centrs](#).

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Pašlaik mediācija tiesā, ko veic saskaņā ar ZARSS strīdos, kas izriet no attiecībām starp vecākiem un bērniem un ar darba tiesībām saistītos strīdos par darba līguma izbeigšanu, pusēm ir bez maksas, tās maksā tikai savam advokātam. Visos pārējos strīdos, izņemot komercstrīdos, tiesa sedz mediatora maksu par pirmajām trim mediācijas stundām.

Privātas organizācijas iekasē dažādu samaksu par mediāciju.

Vai ir iespējama mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

Mediācijas rezultātā panākts izlīgums nav pats par sevi izpildāms. Taču puses var vienoties, ka izlīgumu sastādīs tieši izpildāma notariālā akta veidā, tiesas izlīguma veidā vai uz izlīgumu balstīta šķīrējtiesas lēmuma veidā.

Noderīgas saites

[Slovēnijas Mediatoru asociācija](#)

[Juridiskās informācijas centra Mediācijas centrs](#)

[Slovēnijas Mediācijas organizāciju asociācija – MEDIOS](#)

Lapa atjaunināta: 23/03/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsaucies. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Starpniecība dalībvalstīs - Slovākija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tā ir alternatīva strīdu risināšanas (*ASR*) procedūra, kuras laikā starpnieks palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Slovākijas valdība un praktizējošie juristi apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

[Slovākijas Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē ir pieejama īpaša [mediācijai veltīta sadaļa](#) tikai slovaku valodā.

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācijas mehānismi ir noteikti Likumā Nr. 420/2004 Coll. par mediāciju un ar kuru groza atsevišķus likumus, kas nosaka:

mediācijas veikšanas kārtību;

mediācijas pamatprincipus;

mediācijas organizēšanu un sekas.

Šis likums attiecas uz strīdiem, kas saistīti ar civiltiesiskām attiecībām, ģimenes tiesībām, komercīgumiem un darba tiesībām.

Mediācija ir ārpus tiesas process, kura laikā mediators cenšas izšķirt strīdu, kas izriet no līguma vai cita veida tiesiskajām attiecībām. Šā procesa ietvaros mediators cenšas palīdzēt izšķirt strīdu divām vai vairāk pusēm.

Likuma Nr. 99/1963 (Civilprocesa likums ar grozījumiem) 99. panta 1. punkta trešais teikums ir šāds: “Ja lietas apstākļi to ļauj, pirms pirmās tiesas sēdes un tiesvedības gaitā tiesa var aicināt puses piedalīties informatīvā sēdē ar mediatoru, kas ir reģistrēts Mediatoru reģistrā, lai censtos izšķirt strīdu ar mediācijas palīdzību.”

Informācija un apmācība

Slovākijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnes sadaļā par [mediāciju](#) slovāku valodā ir sniegta informācija par mediāciju. Papildu informācija ir pieejama

[Eiropas tiesiskās sadarbības tīkla](#) tīmekļa vietnē.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediācija ir maksas pakalpojums. Mediatora atlīdzība tiek noteikta individuāli un parasti ir balstīta uz stundas likmi vai noteiktu summu. Mediācija ir saimnieciska darbība, un tās izmaksas nav iepriekš noteiktas.

Vai ir iespējama mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

[Direktīva 2008/52/EK](#) paredz, ka strīda puses ir tiesīgas pieprasīt mediācijas rezultātā panākta rakstveida izlīguma izpildi. **Dalībvalstis par to paziņos tiesām un citām iestādēm, kas ir kompetentas izskatīt šādus pieprasījumus.**

Slovākijā mediācija ir neformāls, brīvprātīgs un konfidenciāls process strīdu izšķiršanai ārpus tiesas, izmantojot mediatoru. Mediācijas mērķis ir panākt abām pusēm pieņemamu izlīgumu.

Mediācijas procesa rezultātā panāktais izlīgums ir jāsagatavo rakstveidā. Šis izlīgums pamatā attiecas uz izlīgumā iesaistītajām pusēm un ir tām saistošs.

Pamatojoties uz šo izlīgumu, puse, kurai piešķirtas tiesības, var pieprasīt lēmuma izpildi tiesas ceļā vai piespiedu izpildi ar nosacījumu, ka izlīgums: ir sagatavots notariālā akta formā;

to kā izlīgumu tiesā ir apstiprinājusi arbitražas struktūra.

Ja mediācijas ceļā nav iespējams vienoties, lietu var nodot izskatīšanai tiesā.

Saites

Slovākijas Republikas Tieslietu ministrija

Lapa atjaunināta: 18/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Starpniecība dalībvalstīs - Somija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (*ADR*) līdzeklis, ar kura palīdzību starpnieks palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Somijas valdības un tiesu praktizējošie speciālisti apzinās starpniecības priekšrocības.

Ar ko sazināties?

Sociālo lietu ministrija ir atbildīga par starpniecības pārvaldību, vadību un uzraudzību krimināllietās un noteiktās civillietās. Provinču valsts veselības iestādēm jānodrošina, ka starpniecības pakalpojumi ir pieejami un tiek atbilstoši īstenoti visās valsts daļās.

Jūs varat atrast informāciju par starpniecību tīmekļa vietnē [Valsts veselības un labklājības institūts \(THL\)](#).

Tiesas atvasinātos starpniecības pakalpojumus pārvalda apgabaltiesas. Apgabaltiesas var lemt par starpniecības uzsākšanu civiltiesiskos strīdos.

Starpniecības mērķis ir palīdzēt strīda pusēm atrast abpusēji pieņemamu risinājumu. Ar starpniecības palīdzību panāktie rezultāti tādēļ parasti drīzāk ir balstīti uz pieņemamo noteiktajos apstākļos, nevis uz stingru tiesību aktu piemērošanu. Plašāka informācija par apgabaltiesām ir pieejama [Somijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#). Tāpat ir pieejama arī [brošūra par tiesu starpniecību](#).

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Starpniecība tiek izmantota gan civillietās, gan arī krimināllietās.

Starpniecību visbiežāk izmanto civiltiesiskos strīdos – jo īpaši mazsvarīgākās civillietās. Tomēr visus civiltiesiskos strīdus nav jārisina, izmantojot tiesas atvasināto starpniecību. Patērētāju strīdus, piemēram, var atrisināt patērētāju konsultants un **Patērētāju sūdzību izskatīšanas padome (Consumer Complaints Board)**. Tomēr starpniecībai krimināllietās ir paredzēta īpaša procedūra.

Ar starpniecības palīdzību var risināt civillietas un strīdus, kas iesniegti izskatīšanai vispārējās piekritības tiesās, kā izklāstīts likumā par tiesas atvasināto starpniecību (Likums 663/2005). Tiesas atvasinātās starpniecības mērķis ir strīdā panākt izlīgumu. Tiesas atvasinātās starpniecības priekšnoteikums ir lietas piemērotība starpniecībai un tas, ka starpniecība ir atbilstoša, ņemot vērā pušu prasības. Viena vai abas strīdā iesaistītās puses var iesniegt rakstisku pieteikumu pirms vērsšanās tiesā. Pieteikums jāiesniedz rakstveidā, norādot strīda priekšmetu un to, kā atšķiras pušu nostājas. Turklāt jāsniedz pamatojums, kāpēc lieta ir piemērota starpniecībai.

Samierināšanu (starpniecību) var izmantot arī civillietās, kurās vismaz viena no pusēm ir fiziska persona. Civillietas, kurās nav prasību par noziedzīga nodarījuma rezultātā radušos kaitējumu, tomēr var risināt ar starpniecības palīdzību tikai tad, ja strīds ir mazsvarīgs, ņemot vērā lietas priekšmetu un izvirzītās prasības. To, kas likumā noteikts par samierināšanu krimināllietās atbilstoši piemēro arī starpniecībai civillietās.

Samierināšanu var izmantot pusēm, kuras personīgi un labprātīgi izteikušas savu piekrišanu samierināšanai. Tām jābūt spējīgām saprast samierināšanas nozīmi un samierināšanas procesā panāktos risinājumus. Tātad pirms puses piekrīt samierināšanai, viņu tiesībām attiecībā uz samierināšanu un viņu vietai samierināšanas procesā jābūt izskaidrotām.

Nepilngadīgām personām piekrišana samierināšanai jānod personīgi. Turklāt nepilngadīgas personas līdzdalībai samierināšanā nepieciešama viņa/viņas aizbildņa vai citu likumīgo pārstāvju piekrišana. Tiesībnespējīgi pieaugušie var piedalīties samierināšanā, ja viņi saprot lietas nozīmi un dod personīgu piekrišanu procesam.

Samierināšanu var izmantot noziegumiem, kas novērtēti kā atbilstoši samierināšanai, ņemot vērā nodarījuma raksturu un metodi, saistību starp aizdomās turamo un cietušo, kā arī citus jautājumus, kas saistīti ar noziegumu kopumā. Attiecībā uz noziegumiem, kuros iesaistīti nepilngadīgi cietušie, nedrīkst izmantot samierināšanu, ja cietušajam nozieguma rakstura dēļ vai viņa/viņas vecuma dēļ nepieciešama īpaša aizsardzība.

Starpniecības iestādes saņem starpniecības pieprasījumus un starpniecības procesā sadarbojas ar dažādām citām iestādēm. Katra starpniecības lieta tiek uzticēta brīvprātīgam starpniekam, kuru izvēlas profesionāļi, kas strādā starpniecības iestādē. Starpnieki uzņemas starpniecības lietas un ar tām saistītos praktiskos uzdevumus sadarbībā ar starpniecības iestādi. Iestādes darbinieki vada un uzrauga starpnieku darbu.

Vai ir jāievēro kādi īpaši noteikumi?

Krimināllietās samierināšana var notikt tikai starp pusēm, kuras personīgi un labprātīgi izteikušas savu piekrišanu samierināšanai, un tām jābūt spējīgām saprast samierināšanas nozīmi un samierināšanas procesā panāktos risinājumus. Civillietās (tiesas atvasinātā starpniecība), starpniecības uzsākšanai nepieciešama visu pušu piekrišana.

Somijā ir starpnieku ētikas valsts kodekss un starpnieku ētikas kodeksi attiecīgās jomās (piemēram, atbilstoši specializācijas jomām – starpnieki ģimenes tiesību, medicīnas, celtniecības jomā).

Informācija un mācības

Brošūra par tiesas atvasināto starpniecību ir pieejama [Somijas Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē.

Valsts veselības un labklājības institūts (*THL*) starpniekiem organizē mācības.

Institūts vāc arī statistisko informāciju par starpniecību krimināllietās un civillietās, uzrauga un veic pētījumus par starpniecības darbībām un koordinē attīstības centienus šajā jomā. Šo darbu atbalsta **Konsultatīvā padome starpniecībai krimināllietās un civillietās** (*Advisory Board on Mediation in Criminal and Civil Cases*).

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Starpniecība krimināllietās ir bezmaksas pakalpojums. Tas ļauj noziedzīgā cietušajam un likumpārkāpējam tikties ar objektīvu starpnieka palīdzību, lai apspriestu cietušajam nodarīto morālo un materiālo kaitējumu un vienotos par kaitējuma kompensācijas līdzekļiem. (Likums 1016/2005).

Starpniecība attiecīgajām pusēm rada mazākas izmaksas nekā tiesāšanās. Katra puse apmaksā tikai savas izmaksas un tai nav jāsedz oponenta izmaksas.

Ja puses vēlas, tās var nolgt juriskonsultu. Puse var arī lūgt juridisko palīdzību juridiskās palīdzības birojā.

Tiesu starpniecībā kā starpnieks darbojas apgabaltiesas tiesnesis. Starpniecība strīdos ir viens no tiesneša parastajiem uzdevumiem. Ja lietā nepieciešamas īpašas zināšanas kādā jomā, starpnieks ar pušu piekrišanu var nolgt palīgu, kura honorāru apmaksā puses.

Par tiesu starpniecību tiek iekasēta maksa tāpat kā par visām citām lietām, ko izskata tiesa.

Vai iespējams nodrošināt ar starpniecības palīdzību panāktu izlīgumu izpildi?

[Direktīva 2008/52/EK](#) ļauj strīdā iesaistītajiem lūgt, lai ar starpniecības palīdzību panāktu rakstiska izlīguma saturu atzīst par izpildāmu. Dalībvalstis dara zināmas Komisijai tās tiesas un citas iestādes, kas ir kompetentas pieņemt šādus lūgumus.

Somija vēl šo informāciju nav paziņojusi.

Saites

[brošūra par tiesu starpniecību](#), [Tīmekļa vietne par starpniecību \(Valsts veselības un labklājības institūts \(THL\)\)](#)

Lapa atjaunināta: 09/02/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Starpniecība dalībvalstīs - Zviedrija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt izšķirt civiltiesisku strīdu, izmantojot mediāciju? Mediācija ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (ASI) līdzeklis, ar kura palīdzību mediators palīdz strīdā iesaistītajiem panākt vienošanos. Zviedrijas valdība un praktizējoši juristi apzinās mediācijas priekšrocības. Mediāciju var izmantot arī krimināllietās, taču tā nav uzskatāma sodu un ar to nevar aizstāt kriminālprocesu. Mediācijas mērķis krimināllietās ir likt pārkāpējam labāk izprast noziedzīgā nodarījuma sekas un sniegt iespēju cietušajam labāk apieties ar pārdzīvoto.

Mediācija civillietās

Ar ko sazināties?

Nav tādas centrālas iestādes, kura būtu atbildīga par mediatora profesijas regulēšanu. Tomēr, lai iegūtu informāciju par mediāciju, var sazināties ar Valsts tiesu administrāciju ([Domstolverket](#)). Valsts tiesu administrācija ir sagatavojusi sarakstu ar personām, kuras ir izteikušas gatavību veikt mediāciju tiesās, un šo sarakstu var aplūkot vietnē <http://www.domstol.se>.

Mediāciju komerciālās veic Stokholmas Komerclpāta ([Stockholms handelskammare](#)) un Rietumzviedrijas Tirdzniecības un rūpniecības palāta ([Västsvenska industri- och handelskammaren](#)).

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācija ir pieļaujama vairākās jomās, tomēr to visbiežāk izmanto civiltiesību jautājumos.

Mediāciju ir iespējams izmantot arī tiesvedības gaitā.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācijas izmantošana ir pilnīgi brīvprātīga. Mediatoru darbību neregulē īpaši noteikumi, piemēram, mediatoru rīcības kodekss.

Informācija un mācības

Nav pieejama īpaša informācija par mediācijas mācībām, nav arī valsts mācību iestādes mediatoriem.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediācija nav bezmaksas pakalpojums; samaksu veic saskaņā ar vienošanos, ko strīda puses noslēgušas ar privāto mediatoru. Abas puses mediācijas izmaksas sedz vienādās daļās.

Mediācija krimināllietās

Ar ko sazināties?

Kopš 2008. gada 1. janvāra visām Zviedrijas vietējām iestādēm ir pienākums piedāvāt mediāciju, ja nodarījumu izdarījis persona, kura jaunāka par 21 gadu. Vietējā iestāde vai policija var uzņemties iniciatīvu un uzdot pārkāpējam jautājumu, vai tas ir ieinteresēts izmantot mediāciju.

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediāciju var izmantot attiecībā uz jebkāda vecuma pārkāpējiem un jebkurā procesa posmā. Mediācijas likumā nav noteikts maksimālais vecums, taču kopš 2008. gada 1. janvāra visām Zviedrijas vietējām iestādēm ir pienākums piedāvāt mediāciju, ja nodarījumu izdarījis persona, kura jaunāka par 21 gadu.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācija nav sods. Ir piemērojami šādi nosacījumi:

abām pusēm mediācijā jāpiedalās brīvprātīgi,

par nodarījumu ir paziņots policijai, un pārkāpējs ir atzinis savu vainu,

mediācijai ir jābūt piemērotai attiecīgajos apstākļos.

Informācija un mācības

Likumā noteikts, ka personām, kas ieceltas par mediatoriem, ir jābūt kompetentām un godīgām. Tām jābūt arī objektīvām.

Papildu informāciju par mediāciju var iegūt vietējās iestādēs vai Noziedzības novēršanas valsts padomē (*Brottsförebyggande rådet*).

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediācija ir bez maksas gan cietušajai personai, gan pārkāpējam.

Lapa atjaunināta: 18/03/2013

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Starpniecība dalībvalstīs - Anglija un Velsa

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc gan strīda izšķiršanai neizmantot mediāciju? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (ASI) process, kurā neitrāls mediators strīdā iesaistītajām pusēm palīdz panākt vienošanos. Anglijas un Velsas valdība un praktizējošie tiesu speciālisti apzinās mediācijas priekšrocības un ir apņēmušies veicināt mediāciju un tās pielietojumu strīdu izšķiršanai kā alternatīvu tiesvedībai tam atbilstīgās lietās. Jūsu lietā var pastāvēt iespēja saņemt finansējumu juridiskās palīdzības ceļā (ja tiek izpildīti parastie kvalifikācijas kritēriji).

Ar ko sazināties?

Tieslietu ministrija ir atbildīga par mediācijas politiku civillietās un ģimenes lietās, ieskaitot mediācijas popularizēšanu Anglijā un Velsā.

Mediācija civillietās

Lai nodrošinātu mediācijas kvalitāti attiecībā uz tiesas norīkotu mediāciju civilstrīdos (izņemot strīdus ģimenes lietās, kas ir Anglijas un Velsas jurisdikcijā), Tieslietu ministrija un Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests (*Her Majesty's Courts and Tribunals Service, HMCTS*) ir izveidojuši divus mediācijas procesus civilstrīdiem, kurus puses var piemērot strīdu izšķiršanai atkarībā no prasījuma vērtības. Maza apmēra prasību mediācijas dienests ir HMCTS ietilpstošs dienests tādu lietu risināšanai, kurām var piemērot maza apmēra prasību procesu, t.i., parasti līdz £10 000 apmērā. Attiecībā uz lietām, kuru vērtība pārsniedz £10 000, Tieslietu ministrija sadarbojas ar [Civillietu mediācijas padomi](#) (*Civil Mediation Council, CMC*) ir ieviesusi akreditācijas shēmu, atbilstoši kurai mediācijas pakalpojumu sniedzēji var pieteikties uz iekļaušanu civilstrīdu mediācijas reģistrā, lai atbilstīgās lietās tiesas pie šiem pakalpojumu sniedzējiem varētu nosūtīt puses. *CMC* ir organizācija, kas pārstāv civilstrīdu un komercstrīdu mediācijas pakalpojumu sniedzējus.

Mediācija ģimenes lietās

Attiecībā uz strīdiem ģimenes lietās, mediācijas pakalpojumu sniedzēji ir pašorganizēti, un darbojas vairākas dalīborganizācijas vai akreditācijas struktūras, kurām pieder mediācijas sniedzēji. Šīs struktūras ir apvienojušās [Ģimenes lietu mediācijas padomē](#) (*Family Mediation Council, FMC*) nolūkā saskaņot standartus, ko piemēro mediācijai ģimenes lietās. Otra *FMC* funkcija ir pārstāvēt tās dibinātās dalīborganizācijas un ģimenes lietu mediācijas speciālistus kā kopumu šīs profesijas pārstāvju attiecībās ar valdību

FMC ir nevalstiska struktūra, tomēr tai ir centrālā loma starp tās dalīborganizācijām, kuras visas ir nevalstiskas organizācijas/apvienības un *FMC* dibinātās biedrorganizācijas. No tām pazīstamākās ir:

Alternatīvās strīdu izšķiršanas grupa (*ADR Group*);

Ģimenes lietu mediatoru apvienība (*Family Mediators Association*);

Valsts mediācija ģimenes lietās (*National Family Mediation*);

Ģimenes lietu mediatoru kolēģija (*College of Family Mediators*);

Ģimenes lietu advokātu organizācija *Resolution*;

Juristu biedrība (*The Law Society*).

Šobrīd valdība neplāno izveidot regulatīvu struktūru mediācijai civillietās vai ģimenes lietās.

Akreditētu mediatoru civillietās varat atrast civillietu mediācijas reģistrā, kas ir pieejams [tieslietu tīmekļa vietnē](#). Reģistrā var atrast mediācijas pakalpojumu sniedzējus, kas darbojas jūsu tuvumā; mediācijas izmaksas aprēķina pēc noteikta izcenojuma, kas ir atkarīgs no strīda mantiskā apmēra. Pusēm, kuras nevar atļauties mediācijas izmaksu segšanu un izpilda attiecīgos kritērijus, ir pieejami bezmaksas mediācijas pakalpojumi, ko sniedz organizācija *LawWorks*. Ar *LawWorks* var sazināties pa tālruni **01483 216 815** vai [LawWorks tīmekļa vietnē](#).

GovUK tīmekļa vietnē (agrāk saukta par *DirectGov*) ir pieejams [ģimenes lietu mediācijas pakalpojumu sniedzēju meklētājs](#). Ņemiet vērā, ka Ģimenes lietu mediācijas palīdzības līnija vairs nepastāv.

Sīkāku informāciju par juridisko palīdzību, tostarp par to, vai jums varētu būt tiesības uz to, var iegūt jaunā Juridiskās palīdzības informācijas dienesta sadaļā ["Noskaidro par juridisko palīdzību"](#) *Gov.UK* tīmekļa vietnē. <https://www.gov.uk/check-legal-aid>

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediāciju var izmantot, lai risinātu plašu loku dažādu strīdu civillietās un komercietās, –tostarp mājokļu jautājumus, uzņēmējdarbības strīdus, maza apmēra prasības, parāda piedziņas prasības, robežstrīdus, darba strīdus, līgumtiesiskos strīdus, prasības par personas aizskārums un civiltiesisko atbildību, kā arī strīdus ar trešajām personām, piemēram, par kaitējumu vai uzmākšanos.

Mediāciju var izmantot arī ģimenes strīdos, tostarp attiecībā uz laulības šķiršanu, laulāto nošķiršanu, reģistrētu partnerattiecību izbeigšanu, pieteikumiem saskaņā ar Bēnu tiesību likumu, tostarp attiecībā uz saskarsmes tiesībām un dzīvesvietu. Mediāciju var izmantot arī citas personas, ne tikai bijušie dzīvesbiedri vai laulātie. Piemēram, ģimenes lietu mediāciju var izmantot vecvecāki, lai palīdzētu noteikt kārtību, kādā viņi var turpināt uzturēt attiecības ar saviem mazbērniem.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Mediācijas process civillietās

Mediāciju civillietās nereglamentē likums, un tā nav arī tiesvedības priekšnoteikums. Tomēr civillietās iesaistītajām pusēm ir nopietni jāapsver starpniecība, pirms tās dodas uz tiesu.

Civilprocesa noteikumi nosaka Apelācijas tiesas, Augstās tiesas un apgabaltiesu civillietu departamentos ievērojamo praksi un procesu. Civilprocesa noteikumi ir procesuālais kodekss, kura galvenais uzdevums ir palīdzēt tiesām taisnīgi izskatīt lietas. Šajā galvenajā uzdevumā ietilpst prasība, ka tiesai ir aktīvi jāpārvalda lietas; tas ietver iesaistīto pušu mudināšanu izmantot alternatīvās strīdu izšķiršanas procesu, ja tiesa uzskata, ka tas ir piemēroti un veicina šāda procesa izmantošanu.

Lai gan mediācija ir pilnībā brīvprātīga, Civilprocesa noteikumi paredz apstākļus, kas jāņem vērā, pieņemot lēmumu par atlīdzināmo tiesāšanās izdevumu summu. Tiesai ir jāņem vērā pirms procesa un tā laikā pieliktās pūles (ja tādas pastāv) nolūkā censties atrisināt strīdu. Līdz ar to, ja uzvarētāja puse iepriekš ir noraidījusi saprātīgu mediācijas piedāvājumu, tiesnesis var nolemt, ka zaudētājai pusei nav jāsedz uzvarētājas puses tiesāšanās izdevumi.

Mediācijas process ģimenes lietās

Pašreiz mediācija ģimenes lietās ir pilnībā brīvprātīgs process. Kopš 2011. gada aprīļa visiem pieteicējiem (ne tikai tiem, kuri saņem valsts finansējumu), pirms pieteikuma iesniegšanas tiesā saskaņā ar Priekšsēdētāja protokolu par pirmstiesas procesu ir jāapsver mediācijas izmantošana, apmeklējot

"mediācijas informatīvo un novērtējuma tikšanos". (MINT) Tikšanās jāapmeklē arī paredzamajam atbildētājam, ja tas tiek uzaicināts. Ja pieteicējs vērsas tiesā, tam līdzi ar pieteikumu ir jāiesniedz veidlapa FM1, lai apstiprinātu, ka pieteicējs ir vai nu atbrīvots no MINT, vai ir apmeklējis MINT un mediācija netika atzīta par piemērotu, vai mediācija ir izmantota, taču neveiksmīgi, vai arī ar to nav bijis iespējams atrisināt visus jautājumus.

Pamatojoties uz Ģimenes lietu tiesvedības pārskatu, valdība 2013. gada februārī Bērnu un ģimenes tiesību bilā ieviesa noteikumus ar mērķi jau pastāvošās neobligātās prasības apmeklēt "mediācijas informatīvo un novērtējuma tikšanos" (MINT) nostiprināt kā normatīvu prasību (ar dažiem izņēmumiem, piemēram, ja pastāv pierādījumi par vardarbību ģimenē).

Par normatīvu prasību kļuvusi arī veidlapas FM1 aizpildīšana, kas minēta iepriekš. Paredzēts, ka šie bīla noteikumi stājas spēkā un tiek piemēroti no 2014. gada pavasara.

Tāpat kā **Civilprocesa noteikumi**, **Ģimenes lietu procesa noteikumi** (plašs tādu normu kopums, kas attiecas uz tiesas procesu) sekmē alternatīvās strīdu izšķiršanas (ADR) metožu pielietošanu.

Profesionālo standartu ievērošana

Nepastāv īpašs Anglijā un Velsā piemērojams valsts kodekss par mediatoru darbību. Tomēr, lai saņemtu Civillietu mediācijas padomes akreditāciju, civilstrīdu mediatoriem ir jāievēro rīcības kodekss – tam par paraugu izmanto [ES Rīcības kodeksu](#). Šī profesija ir pašreglamentējoša, un valdība nekādā veidā nesekmē jebkāda brīvprātīga kodeksa ievērošanu.

Visiem Ģimenes lietu mediācijas padomes dibinātājbiedriem ir jānodrošina, lai šīs padomes biedri (praktizējošie mediatori ģimenes lietās) ievērotu [Ģimenes lietu mediācijas padomes Rīcības kodeksu](#).

Informācija un apmācība

Informācija par mediāciju civillietās, pakalpojumiem un cenām ir pieejama valdības tīmekļa vietnē - [Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnes sadaļā par mediāciju civillietās](#).

Civillietu mediācijas reģistrā var veikt meklēšanu, lai atrastu mediatoru, kurš var sniegt mediācijas pakalpojumus pusēm izdevīgā vietā. Civillietu mediācijas padomes tīmekļa vietnē un tās biedru organizāciju tīmekļa vietnēs ir sīkāka informācija par mediāciju un mediācijas pakalpojumiem.

Ģimenes lietu mediācijas pakalpojumu meklētājā var veikt meklēšanu, lai atrastu jūsu uzturēšanās vietā praktizējošu mediatoru. Ģimenes lietu mediācijas padomes biedru organizācijas sniedz sīkāku informāciju par mediācijas pakalpojumiem.

Civilstrīdu mediatoriem Anglijā un Velsā nav valsts mācību iestādes. Civilstrīdu mediatoru mācības nodrošina privātais sektors, un valsts to neregulē. Šī profesija ir pašreglamentējoša un nodarbojas ar mācību nodrošināšanu tās pārstāvjiem.

Ģimenes strīdu mediatori ir dažādu specializāciju pārstāvji, ieskaitot ar kvalifikāciju juridiskajos, terapeitiskajos vai sociālajos pakalpojumos, un nepastāv juridiska prasība, ka tiem būtu jāiziet kādas īpašas mācības. Tomēr dažādās profesionālās apvienības vai akreditācijas organizācijas uztur pašas savus mācību un profesionālo standartu kopumus, kuros ietvertas mācībām izvirzāmās prasības. Mediatoriem, ar kuriem ir noslēgts līgums par valsts finansētas mediācijas nodrošināšanu, ir jāatbilst īpaši augstiem akreditācijas un mācību standartiem, lai tie varētu noturēt sākotnējās "mediācijas informatīvās un novērtējuma tikšanās" (MINT) un veikt mediāciju.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediācijas izmaksas ir atšķirīgas atkarībā no mediācijas pakalpojumu sniedzēja, un parasti valsts tās neregulē. Civillietās mediācijas izmaksas ir saistītas ar strīda priekšmeta vērtību un mediācijas procesa veikšanai nepieciešamo laiku. Izņemumi mediācijas pakalpojumiem, ko sniedz Civillietu mediācijas tiešsaistes reģistrā ietvertie mediatori, ir pieejami tieslietu tīmekļa vietnē. Labdarības organizācija *LawWorks* sniedz bezmaksas mediāciju personām, kuras nevar atļauties maksas pakalpojumus. Ar *LawWorks* var sazināties pa tālruni 01483216815 vai [LawWorks tīmekļa vietnē](#).

Vai ir iespējama mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

[Direktīvā 2008/52/EK](#), kas Apvienotajā Karalistē tiek īstenota atbilstoši Pārrobežu mediācijas (ES direktīva) noteikumiem 2011 (SI 2011 Nr. 1133), ir paredzēts, ka pārrobežu strīdā iesaistītās puses, no kurām vienai pusei pastāvīgā dzīvesvieta strīda laikā ir kādā ES dalībvalstī, var pieprasīt, lai tiktu izpildīta mediācijas rezultātā panākta rakstiska vienošanās. Dalībvalstis Komisijai dara zināmas tās tiesas vai citas iestādes, kas ir kompetentas pieņemt šādus lūgumus.

Informācija par Anglijas un Velsas kompetentajām tiesām ir pieejama [Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta](#) tīmekļa vietnē.

Tiesā izskatāmā civilstrīdā iesaistītās puses, kuras ir panākušas vienošanos mediācijas rezultātā, var vērsties tiesā, lai tiesnesis juridiski apstiprinātu šīs vienošanās izpildāmību. Kad tiesnesis vienošanos ir apstiprinājis, tā kļūst par juridiski saistošu un izpildāmu "piekrišanas rīkojumu", ja tiesa atzīst, ka panāktā vienošanās ir taisnīga.

Ģimenes strīdos iesaistītās puses, kuras ir panākušas vienošanos pašas, ar advokātu palīdzību vai mediācijas ceļā, var vērsties tiesā, lai šo vienošanos padarītu par juridiski saistošu tiesas "piekrišanas" rīkojumu, ja tiesa apmierina attiecīgās vienošanās taisnīgums. Tas daudz biežāk attiecas uz vienošanos par finanšu jautājumiem, nekā uz vienošanos attiecībā uz bērniem.

Saites

[Civillietu mediācijas padome](#), [Ģimenes lietu mediācijas padome](#), [Civillietu mediācijas tiešsaistes reģistrs](#), [Ģimenes lietu mediācijas pakalpojumu meklētājs](#), [ES Rīcības kodekss mediatoriem](#), [Ģimenes lietu mediācijas padomes Rīcības kodekss](#), [LawWorks mediācijas tīmekļa vietne](#)

Lapa atjaunināta: 13/06/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Starpniecība dalībvalstīs - Ziemeļīrija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot starpniecību? Tā ir alternatīva strīdu risināšanas (ASR) procedūra, kuras laikā starpnieks palīdz strīdā iesaistītajām pusēm panākt vienošanos. Ziemeļīrijas valdība un praktizējošie juristi apzinās starpniecības priekšrocības.

Ziemeļīrijā nav valdības departamenta, kas atbildētu par starpniecības pakalpojumiem. Taču ir organizācijas, kas nodrošina starpniecību un konsultēšanu.

Ar ko sazināties?

[Ziemeļīrijas Juristu biedrība](#) ir izveidojusi alternatīvu strīdu izšķiršanas dienestu, lai nodrošinātu starpniecības pakalpojumus strīdu risināšanā. Šis pakalpojums attiecas ne tikai uz tiem strīdiem, kuri nonākuši līdzi tiesai, bet to var izmantot jebkurā strīda posmā.

Strīdu izšķiršanas dienests darbojas ar augstāko instanču tiesu advokātu un zemāko instanču tiesu advokātu ekspertu grupas starpniecību; šie advokāti ir apmācīti, un viņi ir akreditēti rīkoties kā starpnieki strīdu pušu vārdā.

Dažas brīvprātīgo organizācijas, piemēram, [Relate](#) un [Barnardos](#), sniedz dažus konsultāciju un starpniecības pakalpojumus ģimenes jautājumos. [Darba attiecību aģentūra](#) piedāvā arbitražas sistēmu strīdos, kas saistīti ar nodarbinātību.

Kurā jomā starpniecība ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Galvenās jomas ir strīdi starp patērētājiem un uzņēmumiem, un starpniecība ģimenes, darba devēju un darba ņēmēju konfliktos, kā arī strīdos starp uzņēmumiem.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Ziemeļīrijas juridiskajā sistēmā nav starpniecības sistēmas, kas būtu balstīta uz tiesu. Tomēr tiesas var pārtraukt lietas izskatīšanu, ja pastāv iespēja, ka strīdu varētu atrisināt starpniecības ceļā – [Ziemeļīrijas Tiesu dienests](#).

[Ziemeļīrijas Juristu biedrība](#) izstrādā noteikumus un procedūras strīdu izšķiršanas dienestiem.

Informācija un mācības

Augstāko instanču tiesu advokātus un zemāko instanču tiesu advokātus, kuri ietilpst strīdu izšķiršanas ekspertu grupas sastāvā, māca un akreditē Juristu biedrība.

Kādas ir starpniecības izmaksas?

Starpniecības izmaksas ir atkarīgas no pakalpojuma sniedzēja, un valsts tās neregulē.

Vai ir iespējama starpniecības rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

Vienošanos, kas panākta starpniecības ceļā un kuru puses ir parakstījušas, tiesas akceptē kā tiesas procesa atrisinājumu. Ja nav tiesas procesa, šī vienošanās ir izpildāma kā saistošs līgums starp pusēm.

Saites

[Ziemeļīrijas Juristu biedrība](#)

[Strīdu izšķiršanas dienests](#)

[Relate](#)

[Barnardos](#)

[Darba attiecību aģentūra](#)

Lapa atjaunināta: 06/03/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Starpniecība dalībvalstīs - Skotija

Tā vietā, lai dotos uz tiesu, kāpēc nemēģināt atrisināt strīdu, izmantojot mediāciju? Tas ir alternatīvs strīdu izšķiršanas (ASI) process, kurā mediators strīdā iesaistītajām pusēm palīdz panākt vienošanos. Skotijas valdība un praktizējoši juristi apzinās mediācijas priekšrocības.

Apvienotās Karalistes ietvaros Skotijas jurisdikcijā mediācijai ir sava īpaša struktūra un noteikumi.

Ar ko sazināties?

Skotijā par starpniecību atbildīgā iestāde ir Skotijas valdības Tiesību sistēmas nodaļas Konstitūcijas, likumu un tiesu direktorāts.

Svarīgas ar mediāciju saistītas adreses:

Skotijas Mediācijas tīkls, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP

SACRO (organizācija sabiedrības aizsardzībai un pārkāpumu mazināšanai), 29 Albany Street, Edinburgh EH1 3QN

Skotijas Kopienų mediācijas tīkls, 21 Abercromby Place, Edinburgh EH3 6QE. Attiecības Skotijā, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP

Attiecības Skotijā, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP

Kurā jomā mediācija ir pieļaujama un/vai tiek visbiežāk izmantota?

Mediācija ir pieļaujama jebkurā tiesību jomā. To parasti izmanto ģimenes nesaskaņu vai kaimiņu strīdu gadījumā. Arvien biežāk tirdzniecības un uzņēmējdarbības strīdi tiek risināti ar mediācijas palīdzību. Mediāciju obligāti jāpieņem strīdos par **papildu uzturīdzekļu piedziņu**, un **prasībās par diskrimināciju invaliditātes dēļ** jābūt pieejamai samierināšanas procedūrai.

Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Skotijā mediācija ir attīstības sākumposmā un tai nav noteikts obligāts tiesiskais satvars. Mediācija nav priekšnoteikums konkrētu tiesas procesu uzsākšanai.

Mediācija ir pilnībā brīvprātīga.

Tomēr starpniecības jomā Skotijā pastāv **ētikas kodekss**. Kodeksā ir ņemtas vērā dažādas specializācijas jomas, piemēram, ģimenes tiesības, medicīna, un būvniecība. Skotijas valdība ir izteikusi atbalstu Skotijas Mediācijas tīkla darbībām un [Skotijas Mediācijas reģistra](#) (SMR) izveidei. Visiem Skotijas Mediācijas tīkla dalībniekiem Skotijā ir jāievēro mediācijas ētikas kodekss. Skotijas Mediācijas reģistrā pieejamie mediatori un mediācijas pakalpojumi var atbilst arī augstākiem standartiem. Abu šo iniciatīvu tīmekļa vietnēm var piekļūt bez maksas, un tās tiek bieži izmantotas, un mediatoriem, kuri ir atrodami šajās vietnēs, ir jāievēro minētais kodekss.

Kā var piekļūt informācijai par mediāciju

[Skotijas Mediācijas tīkla](#) (SMT) tīmekļa vietne sniedz informāciju par mediāciju, savukārt [Skotijas Mediācijas reģistra](#) (SMR) tīmekļa vietne sniedz informāciju par iespējām atrast mediatoru Skotijā. Abas šīs tīmekļa vietnes ir publiski pieejamas un ļauj piekļūt visai informācijai bez maksas.

[Skotijas Mediācijas reģistrs](#) ir neatkarīgs mediatoru un mediācijas pakalpojumu reģistrs. Tīmekļa vietne sniedz bez maksas informāciju par personām, kuras praktizē visa veida mediāciju. [Skotijas Mediācijas tīkls](#) (SMT) pārvalda šo reģistru.

Mediatori vietnē pieejamos datus atjaunina vismaz vienu reizi gadā.

Skotijas Mediācijas reģistra mērķis ir pārliecināt cilvēkus par izvēlēto mediatoru profesionālo kvalifikāciju sniedzot apliecinājumu, ka tie atbilst minimālajiem standartiem. Šos [standartus](#) nosaka neatkarīga [Standartu padome](#). Mediatori, kas reģistrēti SMR ir tiesīgi saukt sevi par ["Skotijas Mediācijas reģistrā reģistrētu mediatoru"](#), kā arī savam vārdam pievienot SMR logotipu.

Kad [atbildīgā organizācija](#) apliecina, ka mediators atbilst organizācijas noteiktiem nozares papildu standartiem, attiecīgās organizācijas "emblēma" var tikt pievienota pie attiecīgā mediatora ieraksta reģistrā.

Informācija un mācības

Kopš 2004. gada SMT tīkls savā tīmekļa vietnē piedāvā **"mediācijas kartes"** pakalpojumu. Attēlotā informācija ir atjaunota vairākas reizes – šo darbu finansē Skotijas valdība. Saite parādās virknē izdales materiālu un tīmekļa vietņu. Šobrīd tas ir saistīts ar Skotijas Mediācijas reģistru, nodrošinot vienas pieturas principu kvalificēta mediatora atrašanai.

SMT birojs saņem pieprasījumus arī pa tālruni un informē par atbilstošu mediācijas pakalpojumu.

SMR nosaka mediatora kvalifikāciju, lai pusēm ir pieejama plašāka informācija mediatora izvēlē.

Dažādām mediācijas jomām Skotijā ir **mācību programmas**. Mācību ilgums ir ne mazāks par 30 stundām un ietver šādas tēmas:

mediācijas principi un prakse;

mediācijas procesa posmi;

mediācijas ētika un vērtības;

strīdu (ja tādi ir) juridiskais konteksts;

mediācijā noderīgas komunikācijas prasmes;

pārrunu vešanas prasmes un to pielietošana;

konfliktu ietekme un to risināšanas veidi;

daudzveidība.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Valsts nenosaka mediācijas izmaksas un tās ir atkarīgas no pakalpojuma sniedzēja.

Indivīdiem sniegtie mediācijas pakalpojumi parasti ir **bez maksas**, ja strīds saistīts ar bērniem, kaimiņiem vai kopienas konfliktiem, papildu uzturīdzekļu nepieciešamību, kā arī samierinot prasības par diskrimināciju invaliditātes dēļ.

Maksa par privātu mediatoru parasti ir robežās no £200 līdz £2 000 vai vairāk par vienu dienu.

Vai ir iespējama mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpilde?

 [Direktīva 2008/52/EK](#) nosaka, ka strīda puses ir tiesīgas pieprasīt starpniecības rezultātā panāktās rakstiskās vienošanās izpildi. Dalībvalstis informē tiesas un citas atbildīgās iestādes, ka šādi lūgumi ir jāpieņem.

Noderīgas saites

 [Skotijas Mediācijas tīkls](#), [Skotijas Mediācijas reģistrs](#), [Standarti](#), [Mediācija Skotijā: Reģistrēti mediatori](#), [Atbildīgās organizācijas](#)

Lapa atjaunināta: 11/10/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.